

2015

**DİYARBAKIR
İŞGÜCÜ PİYASASI
ARAŞTIRMA
RAPORU**

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
DİYARBAKIR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU
(2015)

YAZARLAR

Şube Müdürü
MEHMET ATA

İş ve Meslek Danışmanı
MURAT HÜNÜR

İş ve Meslek Danışmanı
METİN PEKGÖZ

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına
www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz

Bu kitabın yayın hakları, fikir ve sanat eserleri yasası gereğince Türkiye İş Kurumu'na aittir.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayımcının yazılı izni
olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

SUNUŞ

Bilgi çağının hâkim olduğu günümüzde; bilimde ve buna paralel olarak teknolojide sürekli değişim hayatımızın bir parçası haline gelmiştir. Bu değişime ayak uydurabilmek, iyi yetişmiş, nitelikli insan gücü ile mümkündür. Bunun yanı sıra dünya ekonomisinde rekabet edebilme düne göre daha önemlidir. Rekabet gücü ise, nitelikli işgücünün istihdamından geçmekte ve düne göre daha zor ve önem arz etmektedir.

Günümüzün gelişmiş ülkeleri, işgücü piyasalarını hayatın akışına bırakmış ülkeler değil, işgücü piyasalarını, çalışma yaşamının tamamını, önceden belirlenen politikalar doğrultusunda yönlendirebilen ülkelerdir. Bunu mümkün kılan da, her türlü verinin, sağlıklı bir biçimde, belirli standartlarda ve güncel olarak kayıt altında tutulabilmesidir. Bu sayede eğitim ve işgücü planlamaları, sağlıklı ve güncel verilerden çıkarılan bilgilere dayanılarak yapılmaktadır. Bir ülkenin en büyük sermayesi sahip olduğu nitelikli insan gücüdür. Çünkü iyi yetişmiş insan olmadan diğer üretim faktörleri hiçbir anlam ifade etmemektedir. Türkiye, günümüzde işgücünün üretime katkısı açısından altın dönemini yaşamaktadır. Ülkemiz ekonomisi, ileri teknoloji ve eğitilmiş işgücü ile gelecekte dünyanın en güçlü ülkeleri arasındaki yerini alacaktır. Bu gerçekler ışığında gelişmekte olan ilimizin çalışma hayatının tüm sektörlerini doğrudan ilgilendiren nitelikli eleman açığını tespit etmek ve önümüzdeki yıllarda alınacak yerel istihdam politikası kararlarına fizibilite oluşturmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırma Raporu yapılmıştır. Bu plan ile önümüzdeki süreçte farklı sektörlerde ihtiyaç duyulan insan gücü planlaması ile geleceği öngörmek ve insanımıza sahip çıkabilmek mümkün olacaktır.

Gerek İŞKUR İl Müdürlüğümüz, gerekse diğer ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu kararları doğrultusunda insan kaynaklarının geliştirilmesi amacıyla düzenlenen mesleki eğitim faaliyetleri, daha isabetli ve işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda gerçekleşecek, dolayısıyla kamu kaynakları daha etkin ve verimli kullanılmış olacaktır. Bu itibarla elinizdeki çalışma, ilimizde işgücü piyasası açısından önemli bir boşluğu dolduracaktır. Başta İŞKUR Müdürümüz olmak üzere bu çalışmanın veri toplama, verilerin sisteme girişi ve özellikle raporlaştırma aşamasında emeği geçen bütün personele teşekkür eder, çalışmanın ilgili tüm taraflara faydalı olmasını dilerim.

Hüseyin AKSOY

Diyarbakir Valisi

ÖNSÖZ

Sosyal ve ekonomik hayatın en önemli sorunları arasında yer alan işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik doğru istihdam politikaları geliştirebilmek için profesyonel bir yaklaşımla işgücü piyasasının iyi bilinmesi gerekmektedir.

Bu yaklaşımla bakıldığında son yıllarda ilimizin sanayi, ticaret ve sosyal yapısında hızlı değişimler ve gelişmeler yaşandığı, oldukça dinamik ve değişken bir yapıya sahip olan ilimiz işgücü piyasasının ihtiyaçlarını, beklentilerini, hedeflerini sağlıklı bir şekilde analiz etmek, gelecekteki istihdam ve işgücü politikalarını sağlam temellere oturtmak gerektiği önemli bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Özellikle işgücünün talep yönünün ve gelecek kısa dönemde işgücünün eğilimlerinin ölçülmesi, ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin hangi koşullarda ortadan kalkabileceğinin belirlenmesi ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak politika ve önerilerin geliştirilmesi hedeflenmiş ve bu anlamda Kurumsal olarak, aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlayabilecek bir çalışma yapılmıştır.

Müdürlüğümüzün kendi imkânlarıyla ve iş piyasa analizi konusunda eğitilmiş personel yönetiminde bir ekiple, Mart-Nisan 2015 referans döneminde gerçekleştirilen bu çalışma sonucunda, ilin temel işgücü durumu, işletmelerin istihdam yapısı, mevcut işsizlerin genel profili, işgücüne ihtiyaç duyulan ve temininde güçlük çekilen meslekler gibi İŞKUR İl Müdürlüğümüzün İşgücü Uyum Faaliyetlerine ışık tutacak işgücü piyasasının beklentilerine cevap verecek, çalışma hayatı için alınacak tüm kararları etkileyebilecek çok önemli bulguları ortaya çıkarmıştır.

Bu çalışmanın sonucunda çıkan raporun kitap şeklinde yayımlanmasının son derece faydalı olacağı düşünülmüştür. Bu bağlamda ilimiz İşgücü Piyasası Araştırma Raporu'nun Diyarbakır iş dünyasına ve çalışma hayatını organize eden Kamu Kurum ve kuruluşlarına yararlı bir kaynak olması temennisiyle emeği geçen başta Sayın Valime, Sayın Genel Müdüre, İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulumuzun değerli üyelerine, katkı veren Sivil Toplum Kuruluşlarımıza, Üniversitemize, işverenlerimize Kamu Kurum ve Kuruluşlarımız ile tüm esnafımıza ve İl Müdürlüğümüzün değerli çalışanlarına şükranlarımı sunarım.

İsmail KOÇ
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	i
ÖNSÖZ	ii
TABLolar LİSTESİ	iv
GRAFİKLER LİSTESİ	vi
KISALTMALAR	vii
YÖNETİCİ ÖZETİ	1
GİRİŞ	4
BİRİNCİ BÖLÜM	6
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ	6
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN	6
İŞKUR GÖSTERGELERİ	9
KAYITLI İŞSİZ	9
AÇIK İŞ	11
İŞE YERLEŞTİRME	12
MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ	14
İŞSİZLİK ÖDENEĞİ	15
İKİNCİ BÖLÜM	17
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	17
AMAÇ VE YÖNTEM	17
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM	18
İŞYERİ VERİLERİ	19
AÇIK İŞLER	36
AÇIK İŞLERDE ARANAN BECERİLER	51
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER	59
İSTİHDAM ARTIŞ AZALIŞ BEKLENTİSİ	76
SONUÇ	83
KAYNAKÇA	87
EKLER	88
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu	88
Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları	95
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü	98
Ek 4- Ek Tablolar	106
Ek 5- 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri	107

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri	7
Tablo 2. Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)	10
Tablo 3. Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)	12
Tablo 4. İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)	14
Tablo 5. Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)	15
Tablo 6. Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı	15
Tablo 7. İşsizlik Ödeneği Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)	16
Tablo 8. Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı	19
Tablo 9. Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı	21
Tablo 10. Çalışanların Meslek Gruplarına Göre ve Cinsiyete Göre Dağılımı	24
Tablo 11. Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler	25
Tablo 12. İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları	26
Tablo 13. Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar	27
Tablo 14. Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler	28
Tablo 15. Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler	29
Tablo 16. Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En Fazla Çalışılan Meslekler	30
Tablo 17. İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı	31
Tablo 18. İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En Fazla Çalışılan Meslekler	31
Tablo 19. Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı	35
Tablo 20. Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları	37
Tablo 21. Sektörlere Göre Açık İş Olan İşyerlerinin Dağılımları	39
Tablo 22. Açık İşlerin Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı	40
Tablo 23. Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	41
Tablo 24. Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı	42
Tablo 25. Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı	43
Tablo 26. Açık İşlerin Mesleklere ve Cinsiyete Göre Dağılımı	43
Tablo 27. Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	45
Tablo 28. Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	45
Tablo 29. En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları	46
Tablo 30. Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları	47
Tablo 31. Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	47
Tablo 32. İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanallarına Göre Cinsiyet Dağılımı	48
Tablo 33. Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanallarına Göre Cinsiyet Dağılımı	48
Tablo 34. Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanallarına Göre Cinsiyet Dağılımı	49
Tablo 35. İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerde Arama Kanallarına Göre Cinsiyet Dağılımı ..	49
Tablo 36. İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanallarına Göre Cinsiyet Dağılımı	50
Tablo 37. Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi	54
Tablo 38. Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi	55
Tablo 39. Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi	56
Tablo 40. Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı	57

Tablo 41. Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	57
Tablo 42. Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	58
Tablo 43. İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	58
Tablo 44. Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	59
Tablo 45. TGÇM Sektörel Dağılımı	61
Tablo 46 Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı.....	62
Tablo 47. TGÇM	64
Tablo 48. Meslekler Bazında Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri	69
Tablo 49. İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu	70
Tablo 50. Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu	71
Tablo 51. İhracat Yapan İşyerlerinin İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu	73
Tablo 52. Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu	75
Tablo 53. İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları.....	77
Tablo 54. Sektör İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları	78
Tablo 55. Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları.....	79
Tablo 56. Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek.....	80
Tablo 57. Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler	80
Tablo 58. Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi	81
Tablo 59. İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi.....	82

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1. İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri	7
Grafik 2. Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımları.....	9
Grafik 3. Yıllara Göre Açık İş	11
Grafik 4. Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme	13
Grafik 5. Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı	22
Grafik 6. İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı.....	23
Grafik 7. Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar.....	24
Grafik 8. İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları.....	32
Grafik 9. İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı	33
Grafik 10. İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı	34
Grafik 11. Açık İş Olan İşyerleri.....	36
Grafik 12. Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımı	38
Grafik 13. Açık İş Olan İşyerlerinin Sektörlere ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı.....	40
Grafik 14. Açık İşlerin Aranma Kanallarına Dağılımı	44
Grafik 15. Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi	53
Grafik 16. İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu.....	60
Grafik 17. Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı	63
Grafik 18. Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri	65
Grafik 19. Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri	66
Grafik 20. Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri	67
Grafik 21. Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri	72
Grafik 22. İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri.....	74
Grafik 23. Part-Time Çalışma Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri	76

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakanız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İEP: İşbaşı Eğitim Programı

İO: İşsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TGÇM: Temininde Güçlük Çekilen Meslek

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

Çalışma ve İş Kurumu Diyarbakır İl Müdürlüğüne 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilen alan taraması verilerine göre;

- 2014 yılında 62.402 kayıtlı işsiz bulunmakta iken, 2015 ilk altı ayında bu rakam 64.867 olarak görünmektedir. Her iki yılda da en fazla işsiz Beden İşçisi (Genel) mesleğine sahip kişilerden oluşmaktadır.
- 2014 yılında 5.489 açık iş bulunmakta iken, 2015 ilk altı ayında bu rakam 8.679 olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında en çok açık iş Aşçı mesleğinde iken 2015 ilk altı ayında Beden İşçisi (Genel) mesleği ön plana çıkmıştır.
- 2014 yılında 2.591 kişi Kurum tarafından işe yerleştirilmiş, 2015 ilk altı ayında ise bu sayı 5.143 kişiye yükselmiştir.
- 2015 ilk altı ayında 387 eğitim kursu açılmış ve bu kurslardan 2.990 kişi faydalanmıştır.
- 2014 yılında 4.793 kişiye işsizlik ödeneği bağlanmıştır, 2015 ilk altı ayında ise bu sayı 2.641 kişi olarak gerçekleşmiştir.
- Araştırma kapsamında 2.558 işyeri ziyaret edilmiştir. Ziyaret edilen işyerlerinin yüzde 30,6'sı inşaat, yüzde 24,3'ü toptan ve perakende ticaret ve yüzde 12'si ise imalat sektörlerinden oluşmaktadır. Ziyaret edilen işyerlerinin çalışma hacmi incelendiğinde 10-49 arasında işçi çalıştıran işverenler ilk sırada, 1-9 arası işçi çalıştıran işverenler ikinci sırada ve 50-249 arası işçi çalıştıran işyerleri ise üçüncü sırada yer almaktadır.
- Ziyaret edilen işyerlerinin yüzde 21,6'sı İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiştir. İŞKUR 'dan işçi talep eden işveren oranı yüzde 4,2'dir.
- İşverenlerin yüzde 4'ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan firmalar arasında en çok İhracat payına yüzde 49,8 oranı ile İmalat sektörü sahiptir. Toptan ve Perakende Ticaret sektörü yüzde 32,2 oranı ile ikinci sırada yer alırken, İnşaat sektörü yüzde 8,5 ile üçüncü sırada yer almaktadır.
- Part-time çalışma yapan işverenler; yüzde 20,5'i Bilgi ve İletişim sektöründe hizmet vererek ilk sırada, yüzde 18,6 ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe hizmet vererek ikinci sırada ve yüzde 12,7 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe hizmet vererek üçüncü sırada yer almaktadır. Diyarbakır ilinde Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektörlerinde part-time çalışma yapan firma bulunmamaktadır.
- Araştırma kapsamında ziyaret edilen 10 ve üzeri işçi çalıştıran işyerlerinin yüzde 57,1'i on yıldan daha az süreden beri faaliyet göstermektedir.

- Firmalar çalışan hacimlerine göre incelendiğinde yüzde 57 ile İdari ve Destek Hizmetleri Faaliyetleri sektörü, yüzde 50 ile Gayrimenkul Faaliyetleri, yüzde 49 ile Su Temini; Kanalizasyon Atık Yönetimi ve yüzde 42 ile Kültür Sanat Eğlence Dinlenme ve Spor sektörleri ilk dört sırada yer almaktadır.
- Çalışma kapsamında tespit edilen 47.295 çalışanın yüzde 86,9'u erkek ve yüzde 13,1'i kadın olarak görülmektedir. Diyarbakır'da erkek istihdamın oldukça fazla olduğu ve kadınların istihdamının Türkiye ortalamasının çok altında olduğu tespit edilmiştir.
- Dezavantajlı grupta yer alan kadınların en çok istihdam edildiği meslek grupları incelendiğinde, Büro Hizmetlerinde çalışan elemanlar yüzde 38,9 ile ilk sırada, Profesyonel Meslek Mensupları yüzde 32,1 ile ikinci sırada ve Hizmet ve Satış Elemanları Meslek grubu yüzde 14,4 ile üçüncü sırada yer almaktadır.
- Erkeklerin en fazla istihdam edildiği meslek grupları ise yüzde 97,6 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar yüzde 95,6 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları yüzde 91,6 ile Yöneticiler meslek grubu üçüncü sırada yer almaktadır.
- Açık iş oranları incelendiğinde 2014 yılı araştırmasında 5.489 açık iş talebi alınmıştır. 2015 yılının ilk altı ayında 8.679 açık iş talebi alınmıştır.
- 2015 yılında açık iş oranı yüzde 0,9 olarak gerçekleşmiştir. En fazla açık iş oranına Gayrimenkul Faaliyetleri sektörü sahiptir.
- Kuruluş yaşı büyüklüğüne göre işverenlerin açık iş verme durumu incelendiğinde 5-9 yaş aralığında olan işyerlerinin açık iş verme oranı ilk sırada yer alırken, bu grubu 15-19 yaş aralığında olan işyerleri izlemektedir. En az açık iş verme oranına sahip olan işyerleri 25+ yaş üzerinde olan işyerleridir.
- Kurum üzerinden personel talebinde bulunan sektörler incelendiğinde yüzde 43,4 ile Teknisyenler, Teknikerler, Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları sektörü ilk sırada, yüzde 40,3 ile Profesyonel Meslek Mensupları sektörü ikinci sırada, yüzde 31,6 ile Büro Hizmetleri sektörü üçüncü sırada yer almaktadır.
- Araştırma sonucu tespit edilen açık işlerin cinsiyete göre dağılımı kadınlar için, yüzde 24 iken, aynı oran erkeklerde yüzde 59,9 olarak gerçekleşmiştir. Cinsiyet ayrımı gözetmeyen işverenlerin oranı ise yüzde 16,1 olarak tespit edilmiştir.
- Diyarbakır ili için Ağır Kamyon Şoförü, Makineci (Dikiş) ve Kumaş Paketleme İşçisi meslekleri en çok açık pozisyonu bulunan meslekler olarak öne çıkmaktadır.
- Açık işler, eğitim durumuna göre incelendiğinde yüzde 37,6 ile Genel Lise ilk sırada, yüzde 22,3 Lise Altı ikinci sırada ve yüzde 14,3 ile tahsil gözetmeyen işverenler üçüncü sırada yer almaktadır.

- İşverenlerin taleplerinde özellikle Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman, Yeterli İş Tecrübesi, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İletişim ve İfade Yeteneği ve İş Ahlakına Sahip Olma niteliklerini ağırlıklı olarak istedikleri görünmektedir.
- Açık iş arama kanallarının 2015 yılı karşılaştırmalarında en çok Akraba-Eş dost arama kanalı kullanılmaktadır. İkinci sırada ise İŞKUR arama kanalı gelmektedir.
- İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve açık işi bulunan işyerlerinin hangi arama kanallarını kullanarak taleplerini karşıladığı incelendiğinde, İŞKUR hizmetlerinden yararlananların yüzde 20,9'u İŞKUR aracılığı, yüzde 88,3'ü Akraba-Eş Dost aracılığı, yüzde 13,9'u İnternet-Sosyal Medya ve yüzde 9,2'si Gazete-İlan vb. kanalını kullandığı görülmektedir.
- 2015 yılındaki araştırmada eleman temininde güçlük çekilen sayı 280 olmuştur.
- Temininde güçlük çekilen meslekler incelendiğinde, 2015 yılında Muhasebeci mesleği yüzde 5,4 ile ilk sırada, Satış Temsilcisi yüzde 5,3 ile ikinci sırada ve Makineci (Dikiş) yüzde 4,2 ile üçüncü sırada yer almaktadır.
- Temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri incelendiğinde Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe sahip eleman bulunamaması nedeni yüzde 82,1'lik oranla ilk sırada, Yeterli İş Tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedeni yüzde 58,7'lik oranla ikinci sırada, Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması nedeni yüzde 25,2'lik oranla üçüncü sırada yer almaktadır. En düşük oran ise yüzde 3,2 ile Vardiyalı Çalışmanın olması olarak görülmektedir.
- Diyarbakır ili için 30 Nisan 2016 tarihi baz alınarak istihdamında artışı beklenen meslekler sıralandığında ilk beş sırayı, Beden İşçisi(Genel), Ağır Kamyon Şoförü, Minibüs Şoförü, Temizlik Görevlisi ve Mermer İşçisi almaktadır. 30 Nisan 2016 tarihi baz alarak istihdamında azalış beklenen meslekler sıralandığında ilk beş sırayı, Servis Şoförü(Okul), Beden İşçisi (İnşaat), Güvenlik Görevlisi, Isı Yalıtımcısı ve Kalıpcı-Pres meslekleri almaktadır.

GİRİŞ

Diyarbakır ili işgücü piyasası araştırma raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibarıyla yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşzamanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımınıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibarıyla idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibarıyla değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Diyarbakır ili için 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, Diyarbakır ilinin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, Diyarbakır işgücü

piyasaşının genel görünümünü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak Diyarbakır ilinin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Diyarbakır işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla buluştuğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Türkiye İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır.

Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Diyarbakır ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir. Tablo 1’de Diyarbakır iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Diyarbakır ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri¹

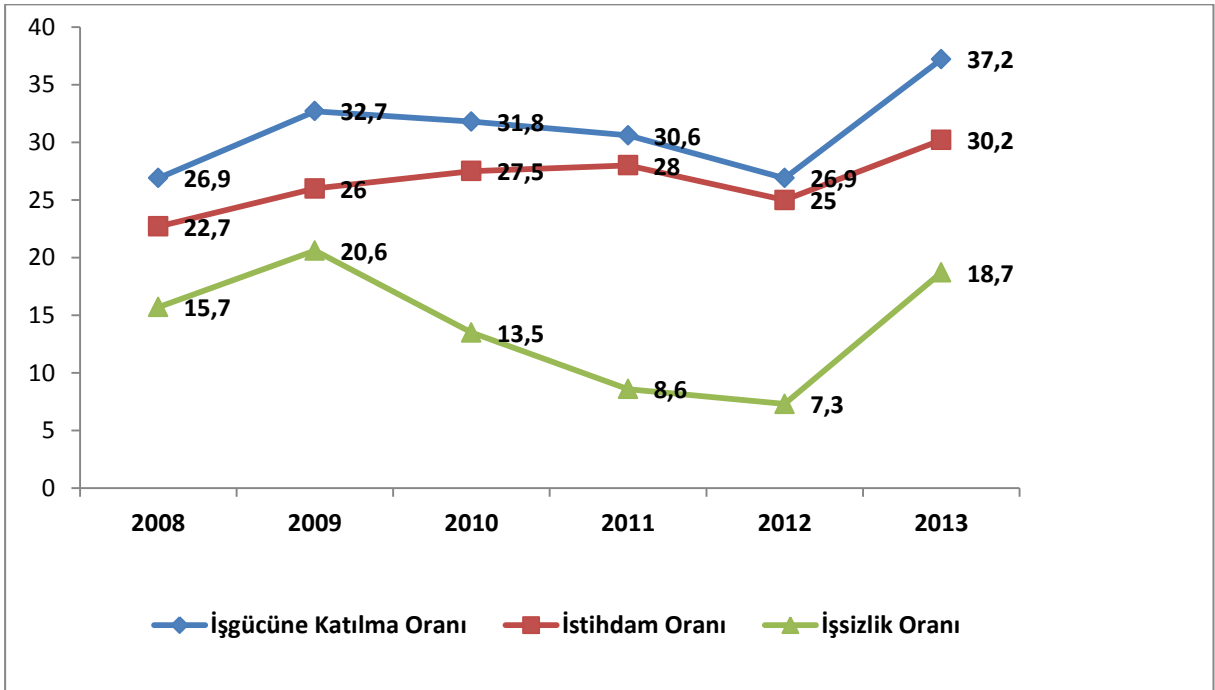
Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2008	26,9	15,7	22,7
2009	32,7	20,6	26
2010	31,8	13,5	27,5
2011	30,6	8,6	28
2012	26,9	7,3	25
2013	37,2	18,7	30,2

Kaynak: TÜİK

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirilmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

Kaynak: TÜİK

¹ TÜİK'in İl Düzeyinde açıkladığı Hane halkı İşgücü Anketi Sonuçları eski veri setine aittir. 2014 yılı Şubat Döneminden beri yayınlanan yeni veri setine göre İl düzeyinde veri yayınlanmamıştır.

Diyarbakır iline ait ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan temel işgücü göstergeleri incelendiğinde, işsizlik oranında ciddi artış olduğu görülecektir. İşsizlik oranı 2009 ve 2012 yılları arasında düzenli olarak düşmesine karşın 2013 yılında yüzde 18,7 olarak gerçekleşmiş ve 2009 yılında açıklanan orana yaklaşmıştır. Türkiye geneli 2013 yılında işsizlik oranı yüzde 9,7 olarak gerçekleşmiş ve Diyarbakır'daki işsizlik oranı ise bu oranın çok üstünde gerçekleşmiştir.

İşgücüne katılma ve istihdam oranı 2008 yılından bu yana en yüksek seviyeye, 2013 yılında ulaşmıştır. 2013 yılında işgücüne katılan kişilerin sayısı, istihdam edilenlerin sayısından fazla olduğu, oranlar üzerinden görülmektedir.

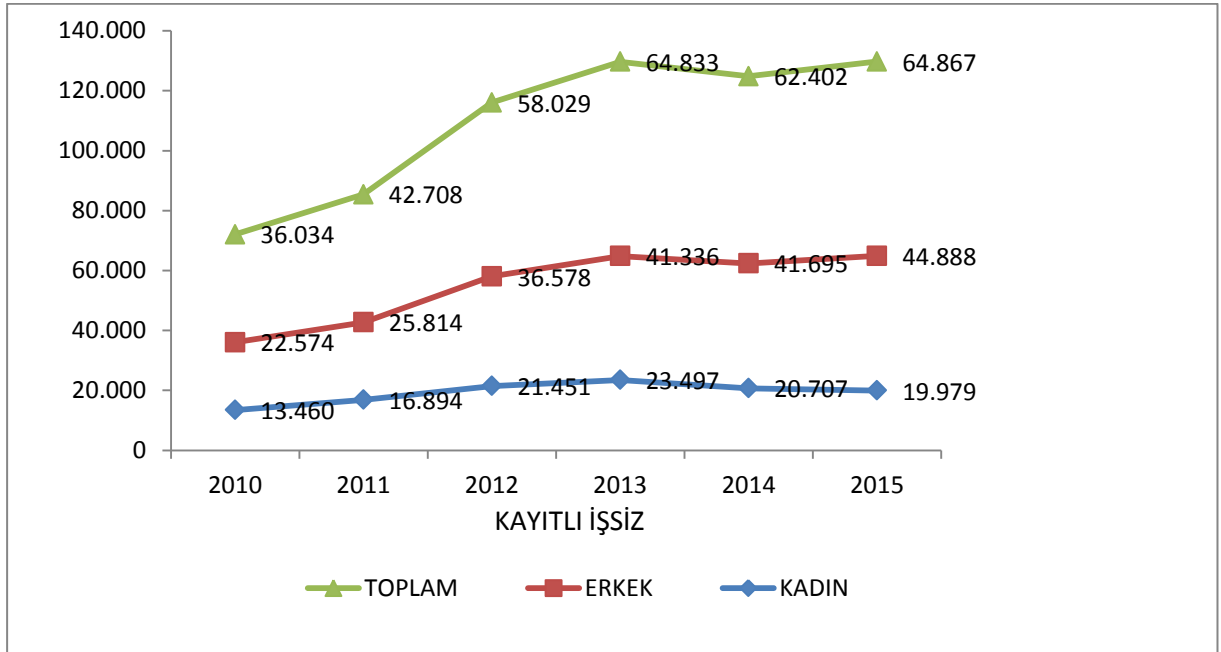
İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olanlar ile ilgili veriler olup oldukça detaylıdır.

KAYITLI İŞSİZ

Kayıtlı işsizler İŞKUR'a kayıt olup işsiz olduğunu bildiren kişilerdir. Bir kişi İŞKUR'a kayıt olduktan sonra 18 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kişinin kaydı aktif kayıtlardan kaldırılır. Grafik 2'de yıllar itibarıyla Diyarbakır ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Kaynak: İŞKUR *2015 yılı HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

2010 yılında Diyarbakır ilinde 36 bin 034 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla bu sayı artarak 64 bin 867'e yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı erkeklerin sayısında genelde bir artış görülmüştür. Kadınlarda ise 2010 yılında 13 bin 460 kişi kayıtlı iken, 2015 yılında bu sayı artarak 19 bin 979 kişiye çıkmıştır. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır. Bu sebeplerin dışında İŞKUR'un kadınlara yönelik

düzenlediği mesleki eğitim kurslarına ve diğer aktif işgücü programlarına katılımın fazla olması İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin arttığına göstergesidir.

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	Kayıtlı İşsiz
Beden İşçisi (Genel)	20.756
Büro Memuru (Genel)	4.214
Beden İşçisi (Temizlik)	2.095
Tarım İşçisi (Tarla Ürünleri)	2.085
Temizlik Görevlisi	1.935
Şoför-Yük Taşıma	907
Garson (Servis Elemanı)	891
Bilgisayar İşletmeni	824
Aşçı	800
Sekreter	726
Satış Danışmanı	719
Satış Temsilcisi / Plasiyer	709
Şoför (Yolcu Taşıma)	682
Beden İşçisi (İnşaat)	609
Ön Muhasebeci	552
Diğer	26.363
Genel Toplam	64.867

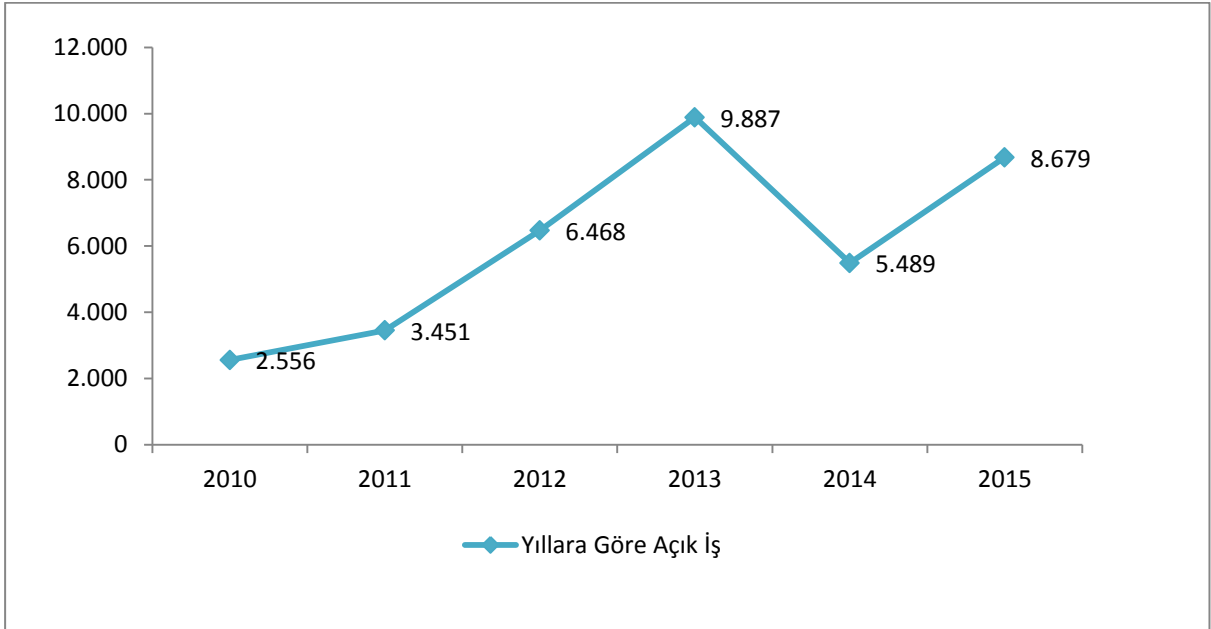
Kaynak: İŞKUR *HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile 64 bin 867'dir. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk üç meslek içinde iki tanesi nitelik gerektirmeyen meslekler iken devamında Tarım İşçisi(Tarla Ürünleri), Temizlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma, Garson(Servis Elemanı), Bilgisayar İşletmeni, Aşçı ve Sekreter mesleklerinin sıralandığı görülmektedir. Tabloda yer alan nitelik gerektirmeyen mesleklerin daha çok "Toplum Yararına Programlar" (TYP) kapsamında bunun yanı sıra üretim ve hizmet sektöründe çalıştığı ve en çok bu programlar ve sektörler kapsamında iş arayan kayıtlı işsizler bulunmaktadır. Herhangi bir niteliği olmayan kişilerin çokça müracaat ettiği "Toplum Yararına Programlar" (TYP) neticesinde nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı işgücü göstergelerinde bir takım nicel değişiklikler olmuştur. Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) mesleklerinde yaşanan genel artış bu noktada ortaya çıkmaktadır.

AÇIK İŞLER

İşverenlerin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. Grafik 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 2 bin 556 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2013 yılında toplam 9 bin 887 kişiye ulaşmıştır. Bir sonraki yıl olan 2014'de sayı azalarak 5 bin 489 olmuş ve 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 8 bin 679 olarak gerçekleşmiş ve bu artış seyri devam ettiği takdirde 2013 yılında yakalanan açık iş sayısından daha büyük bir sayıya ulaşılacağı tahmin edilmektedir. İŞKUR'un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile irtibatları giderek artmış ve işverenler eleman taleplerini İŞKUR'a iletmeye başlamıştır.

Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı OCAK-HAZİRAN dönemini içermektedir.

2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerde birinci sırayı Beden İşçisi(Genel), ikinci ve üçüncü sırayı İnşaat Mühendisi ve İnşaat Teknolojisi Teknikeri almıştır. Bu meslekleri sırasıyla izleyen meslekler tabloda gösterilmiştir. Diyarbakır ilinde İnşaat sektörünün yoğun olmasından kaynaklı olarak talep edilen mesleklerin buna göre şekillendiği söylemek mümkündür.

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	Açık İş
Beden İşçisi (Genel)	1.388
İnşaat Mühendisi	1.000
İnşaat Teknolojisi Teknikeri	1.000
Temizlik Görevlisi	918
Beden İşçisi (Temizlik)	797
Güvenlik Görevlisi	666
Veri Giriş Kontrol İşletmeni	303
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	280
Garson (Servis Elemanı)	191
Müşteri Temsilcisi	171
İlaçlamacı (Bitki Zararlıları İle Mücadele)	120
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	95
Satış Danışmanı	91
Satış Temsilcisi / Plasiyer	83
Gaz Altı Kaynakçısı	61
Ön Muhasebeci	53
Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı	50
Bitkisel ve Hayvansal Yağ Üretim Operatörü	50
Diğer	1.362
Genel Toplam	8.679

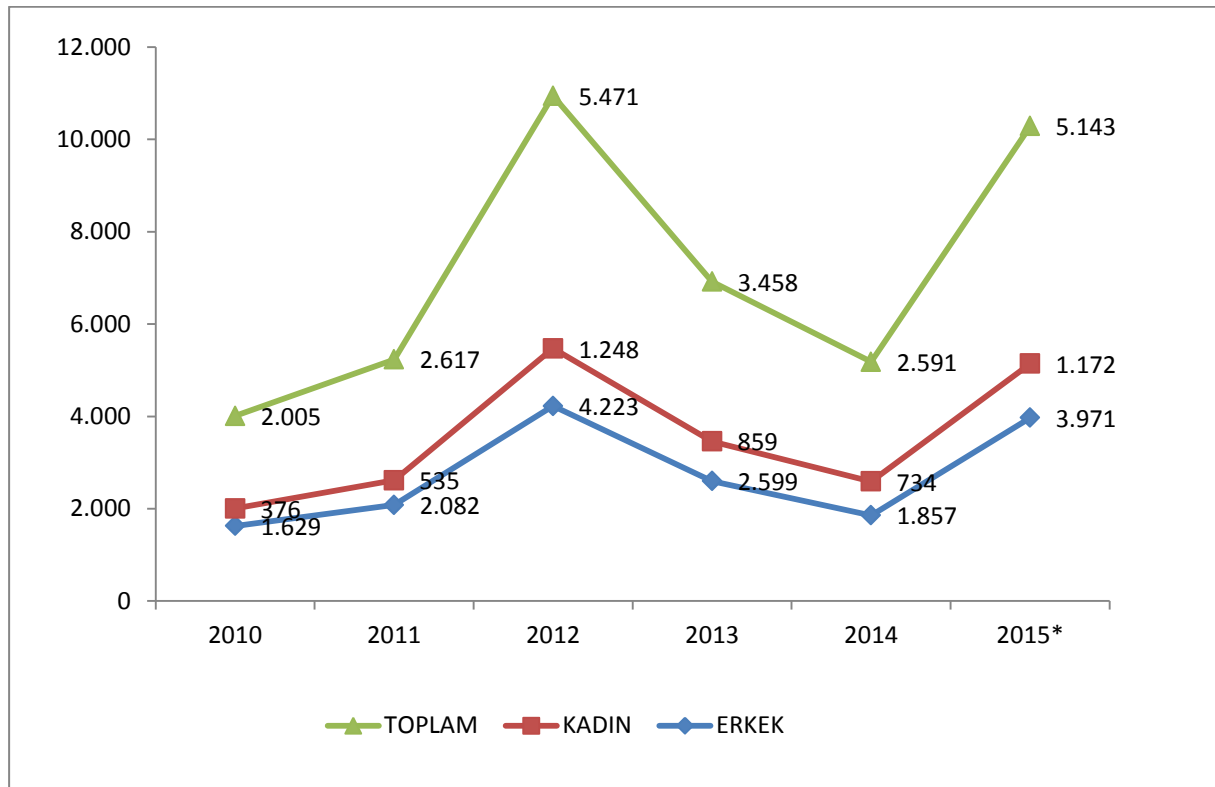
Kaynak: İŞKUR *OCAK-HAZİRAN dönemi

İŞE YERLEŞTİRMELER

Grafik 4'te yer alan yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında 2 bin 5 olan işe yerleştirme sayısı iki kattan fazla artarak 2012 yılında 5 bin 471'e çıkmıştır. 2013 ve 2014 yıllarında ise büyük bir düşüşle önce 3 bin 458'e sonrada 2 bin 591'e düştüğü görülmektedir. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı iki kattan daha fazla artarak 5 bin 143 olarak gerçekleşmiş olup yılsonuna kadar daha da artacağı tahmin edilmektedir.

İşe yerleştirme rakamlarındaki belirgin artışın arkasında; aktif işgücü programları ve İŞKUR'un işgücü piyasasında aktif bir şekilde rol üstlenmesi yatmaktadır. Bunların neticesinde İŞKUR'un tercih edilirliliği; hem kayıtlı işsiz göstergelerine hem de işe yerleştirme sayılarına yansımıştır.

Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı OCAK-HAZİRAN Dönemi

2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi meslekleri yer almaktadır. Bu meslekleri sırasıyla; Beden İşçisi (Temizlik), Güvenlik Görevlisi, Veri Giriş Kontrol İşletmeni meslekleri ve tabloda yer alan meslekler takip etmektedir.

Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme göstergelerinde yer alan mesleklere baktığımızda, İşgücü Piyasası tarafından talep edilen mesleklerle kayıtlı işsizlerin meslekler bazında örtüştüğü görülmektedir. Söz konusu durum işe yerleştirmelerin mesleklere göre dağılımında da kendisini göstermektedir.

Tablo 4: İŖe YerleŖtirmelerin Mesleklere Göre Dağılımları

2015*	
Meslek	İŖe YerleŖtirme
Beden İŖçisi (Genel)	1.201
Temizlik Görevlisi	845
Beden İŖçisi (Temizlik)	788
Güvenlik Görevlisi	623
Veri GiriŖ Kontrol İŖletmeni	304
Garson (Servis Elemanı)	176
İlaçlamacı (Bitki Zararlıları İle Mücadele)	118
Çağrı Merkezi MŖteri Temsilcisi	109
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	93
SatıŖ Temsilcisi / Plasiyer	59
Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı	51
SatıŖ DanıŖmanı	47
Diğer	729
Genel Toplam	5.143

Kaynak: İŖKUR * HAZİRAN ayı sonu itibariyle

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif iŖgc programları kapsamında 387 adet program dzenlenmiŖ ve bu programlara toplam 2 bin 990 kiŖi katılmıŖtır.

Toplum Yararına Program (TYP) dâhilinde ise ilk altı ayda 7 bin 206 kiŖi programdan yararlanmıŖtır.

İŖbaŖı Eğitim Programı (İEP) ise piyasa tarafından oldukça rağbet gören, iŖe alımlarda ve meslekte tecrübe edinme noktasında en anlamlı geri dnŖlerin olduğu ve en fazla istihdamın sağlandığı programdır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde 310 adet İEP dzenlenmiŖ olup 854 kiŖi bu programlardan faydalanmıŖtır.

Mesleki Eğitim Kurslarında ise 74 adet kurs dzenlenmiŖ olup bin 992 kiŖi bu kurslardan faydalanmıŖtır.

İŖKUR'un düzenlediği aktif iŖgc programları kiŖilerin iŖgc piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kiŖilere meslek kazandırmakta, hem de kiŖilerin iŖgc piyasasına giriŖinde aracı rol oynamaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015*	74	1.992	310	854	3	144	387	2.990	119	7.206
2014	78	1.736	403	882	6	320	487	2.938	185	11.122
2013	93	2.673	172	720	0	0	265	3.393	132	8.725
2012	189	6.721	44	304	0	0	233	7.025	147	7.299
2011	188	5.554	54	278	0	0	242	5.832	52	1.212
2010	138	4.358	17	64	0	0	155	4.422	18	1.185

Kaynak: İŞKUR *OCAK-HAZİRAN

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Diyarbakır ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam 4 bin 952 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 3 bin 165'i işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı
2015*	4.952	3.165
2014	7.177	4.793
2013	6.284	4.763
2012	4.219	3.244
2011	3.136	2.772
2010	2.505	2.364

Kaynak: İŞKUR *OCAK-HAZİRAN

İŞKUR'un tanınırlığının ve işgücü piyasasındaki etkinliğinin artması, işsizlik sigortasından yararlanma şartlarındaki değişikliklerle birlikte değerlendirildiğinde işsizliği ödeneğine başvuruların sayısı artmıştır.

Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)

Meslekler	İşsizlik Ödeneğini Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	647
Büro Memuru (Genel)	170
Temizlik Görevlisi	59
Şoför-Yük Taşıma	48
Beden İşçisi (Temizlik)	43
Makine Bakımcı	41
Aşçı	40
İlaçlamacı (Bitki Zararlıları İle Mücadele)	39
Muhasebeci	39
Beden İşçisi (İnşaat)	35
Şoför (Yolcu Taşıma)	34
Güvenlik Görevlisi	33
Ağır Kamyon Şoförü	33
Bilgisayar İşletmeni	31
Garson (Servis Elemanı)	30
Satış Danışmanı	30
Diğer	1.289
Genel Toplam	2.641

Kaynak: İŞKUR *OCAK-HAZİRAN

Tablo 7 incelendiğinde mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenlerin en çok nitelik gerektirmeyen Beden İşçisi (Genel) mesleği olduğu tespit edilmiştir. İkinci sırada ise Büro Memuru (Genel) mesleği yer almaktadır. Diğer mesleklerde ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin sayılarının birbirlerine yakın değer aralıkları ile azaldığı görülmektedir. Bu durum meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıklarını veya kişilerin çalıştıkları işlerden memnun olduklarını ifade etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına karşın etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle de işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Sürekli Hane halkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar dışında Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunmasına yönelik EUROSTAT'ın talep ettiği açık iş istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistik Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu”² kapsamında,

Temel işyeri bilgileri

Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılama Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi)

Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni)

30 Nisan 2016 tarihleri itibarıyla artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için, örneklem çekimine mesleki kısımları dâhil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde Diyarbakır ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR’un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışmanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer

---

² Soru Formu Ek 1’de verilmiştir.

verilecektir. Çalışma kapsamında Diyarbakır ilinde 2 bin 111 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 47 bin 295 çalışan tespit edilmiştir.

İŞYERİ VERİLERİ

Diyarbakır ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 2 bin 111 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamındaki 17 sektörden tamamında işyeri bulunmaktadır. İşyerlerinin sektörel dağılımı Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

Sektörler	10+
İnşaat	616
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	559
İmalat	267
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	141
Ulaştırma ve Depolama	110
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	89
Eğitim	76
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	68
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	66
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	36
Diğer Hizmet Faaliyetleri	31
Bilgi ve İletişim	17
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	11
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	9
Gayrimenkul Faaliyetleri	6
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	5
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	4
Genel Toplam	2.111

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin İnşaat sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 10 işyerinden üçü inşaat sektöründedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile yüzde 26,4 ile Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı ve yüzde 12,6 ile İmalat sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör işyerlerinin yüzde 69’unu oluşturmaktadır. Türkiye genelinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde de bu 3 sektörün ağırlığı yüzde 68 civarındadır. Ayrıca Türkiye genelinde en fazla işyeri İmalat sektöründe daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu açıdan Diyarbakır ilinin Türkiye geneli ile farklılaştığı görülmektedir. İşyeri sayıları bakımından illerin yarısından fazlasında İmalat sektörü ilk sırada iken Diyarbakır’da üçüncü sıradadır.

Diyarbakır ilinde en az işyeri Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektöründedir. Türkiye genelinde en az işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründedir.

İmalat sektöründeki farklılık dışında Türkiye genelindeki işyerlerinin dağılımı ile Diyarbakır ilinin sektörel dağılımı benzer durumdadır.

Diyarbakır ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 47 bin 295 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 86,9'sı erkek, yüzde 13,1'i kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Diyarbakır'da kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür. Diyarbakır ilinin içinde bulunduğu bölgede özellikle Tarım sektöründe kadınlar yaygın olarak ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. Tarım sektörünün bu çalışmada kapsam dışı olması nedeniyle kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşük olarak gerçekleşmiştir.

Diyarbakır ilinde en fazla çalışanın bulunduğu İnşaat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde çalışanlar içerisinde kadın oranı Türkiye genelinde bu sektörlerde çalışan kadın oranlarının gerisindedir. Bu iki sektörde çalışanların toplam çalışanlar içerisindeki oranı yüzde 30'un üzerindedir. Diyarbakır'da ise bu iki sektörün toplam çalışanlar içerisindeki payı yüzde 41'in biraz üzerindedir.

Türkiye genelinde Eğitim ile Sağlık sektörlerinde çalışan kadın sayısı çalışan erkek sayısından daha fazla iken Diyarbakır'da ise İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe çalışan kadın sayısı erkek sayısından daha fazladır.

Diyarbakır'da araştırma kapsamındaki işyerlerinde kadın çalışanların oranı Türkiye geneline göre daha düşüktür. Sektörler arasında da farklılaşma görülmektedir.

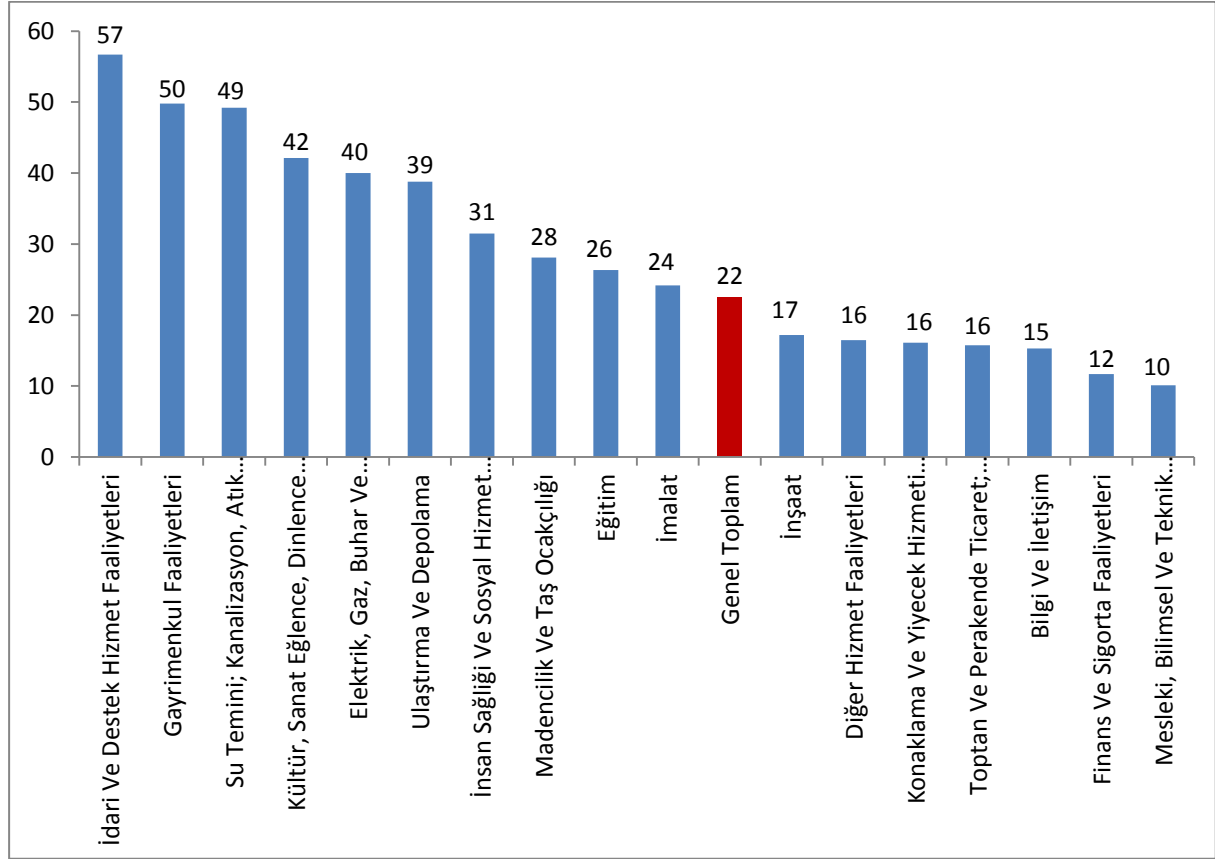
Tablo 9: Diyarbakır'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	10+		
	Kadın	Erkek	Toplam
İnşaat	533	10.052	10.585
Toptan ve Perakende Ticaret	1.334	7.478	8.812
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	932	7.061	7.993
İmalat	826	5.623	6.449
Ulaştırma ve Depolama	119	4.147	4.265
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1.100	978	2.078
Eğitim	675	1.326	2.001
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	169	1.263	1.432
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	42	970	1.011
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	144	542	686
Diğer Hizmet Faaliyetleri	109	401	510
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	75	304	379
Gayrimenkul Faaliyetleri	4	295	299
Bilgi ve İletişim	40	220	260
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	16	230	246
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	30	130	160
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	31	98	129
Genel Toplam	6.178	41.117	47.295

Kaynak: İPA 2015

Sektörlerdeki işyeri sayısı ve çalışan sayılarından ortalama bir işyerinin büyüklüğü bulunabilmektedir. Grafik 5'te sektörlerde bir işyerinde ortalama çalışan sayısına yer verilmiştir.

Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

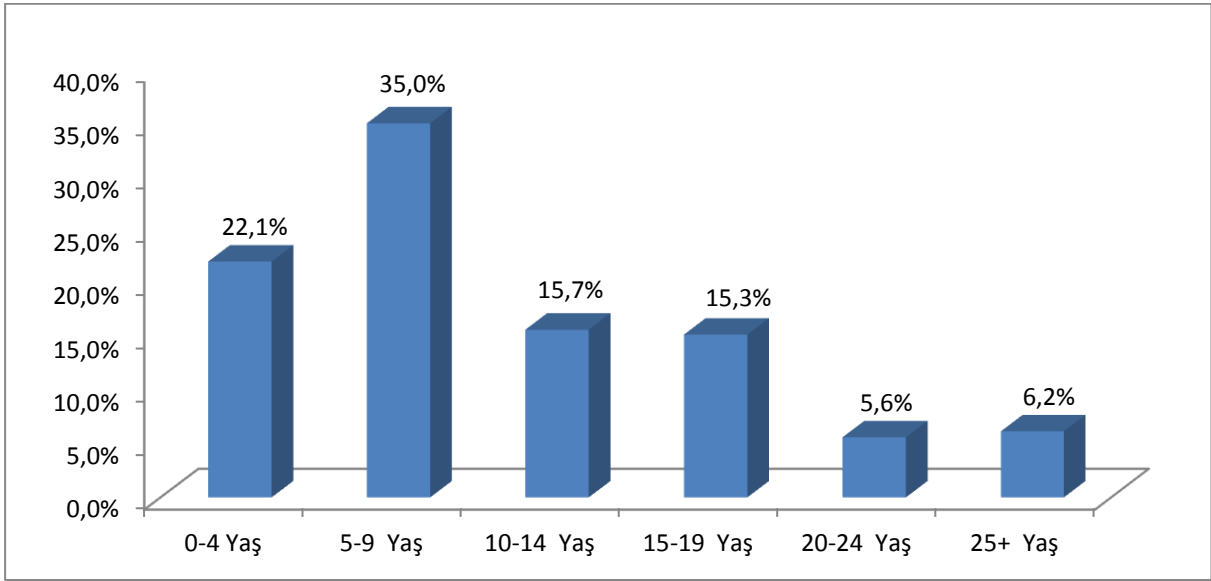
Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 22'dir. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Diyarbakır'daki işyerleri Türkiye geneline göre daha küçük ölçekli işyerleridir.

Türkiye genelinde en fazla işyeri ve çalışan olan ilk üç sektörden İmalat sektörü ortalamanın üzerinde iken Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ortalamanın altındadır. Diyarbakır'da Türkiye geneli benzer bir durum mevcuttur.

Diyarbakır ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 35'i 5-9 yaş aralığında faaliyet gösteren işyerleridir. Daha sonra ise daha 5 yaşını doldurmamış yeni işyerleri gelmektedir. İşyerlerinin yarısından fazlası bu iki gruba aittir. Tüm veriler Grafik 6'da daha detaylı bir şekilde görülmektedir.

Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2015

Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında Türkiye genelinde her yaş grubuna işyerlerinin dengeli dağıldığı ve en fazla işyerinin yüzde 27 ile 5-9 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde 25 ve üzeri yaştaki işyerlerinin oranı yüzde 13'tür. Türkiye geneli işyerlerinin yaş grupları ile Diyarbakır ilindeki işyerlerinin yaş grupları farklılaşmaktadır. Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışan Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 25'i bu meslek grubundadır. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 16,7'dir. Bu oran bu meslek için Türkiye oranının üstündedir. Nitelikli işgücü gerektiren sektörlerin Diyarbakır'da çok fazla yer almamasından dolayı bu oran Türkiye ortalamasının üstündedir.

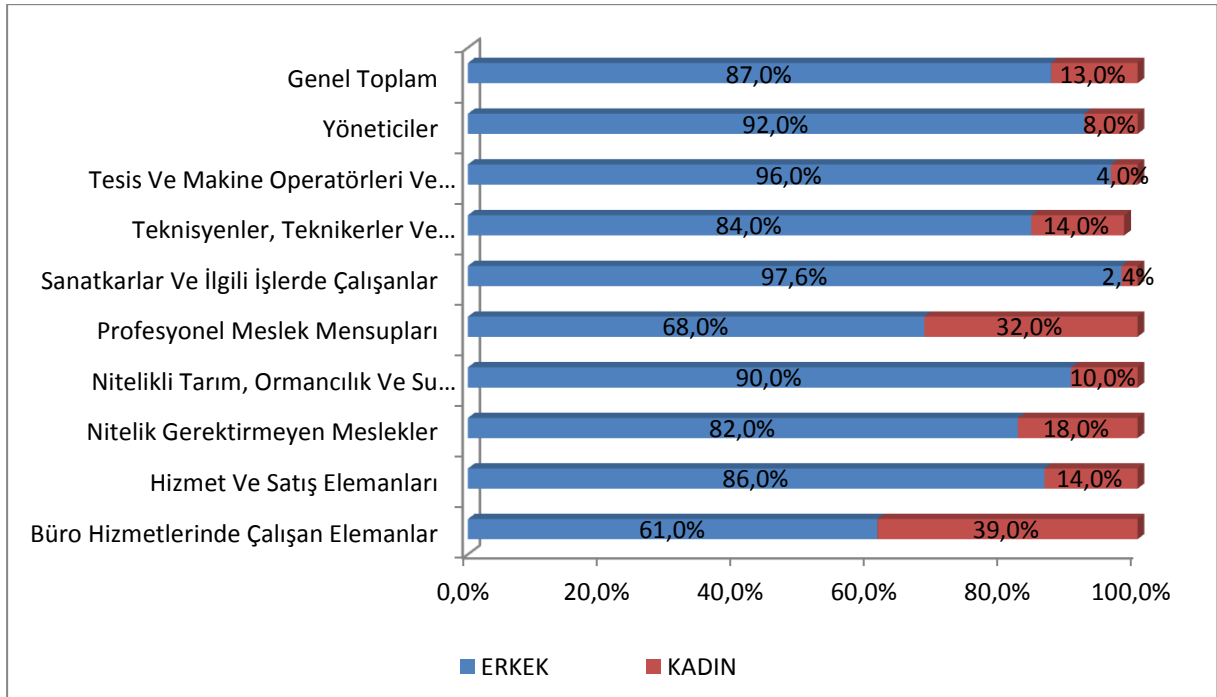
Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grubu	10+		
	Kadın	Erkek	Toplam
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1.395	10.518	11.913
Hizmet ve Satış Elemanları	1.143	6.774	7.917
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	347	7.566	7.913
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	164	6.683	6.847
Profesyonel Meslek Mensupları	1.440	3.044	4.484
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	595	3.762	4.358
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	979	1.540	2.519
Yöneticiler	102	1.119	1.221
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	12	111	123
Genel Toplam	6.178	41.117	47.295

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır'da erkeklerin yüzde 88,2'si, kadınların ise 11,8'i nitelik gerektirmeyen işlerde çalışmaktadır. Diyarbakır'da erkekler en fazla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda çalışırken, kadınlar ise Büro Hizmetlerinde Çalışanlar Elemanlar ile Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda çalışmaktadırlar.

Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır ilinde tüm meslek gruplarında çalışan erkek sayısı kadın sayısından fazladır. Türkiye genelinde de kadınların erkeklerden fazla çalıştığı bir meslek grubu bulunmamaktadır. Kadınların Profesyonel Meslek Mensuplarında çalışma oranının il genelinde çalışma oranından yüksek olması dikkat çekici bir noktadır.

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

100+		
Erkek	Kadın	Toplam
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Güvenlik Görevlisi	Muhasebeci	Güvenlik Görevlisi
Beden İşçisi (İnşaat)	Sekreter	Beden İşçisi (İnşaat)
Beden İşçisi (Genel)	Güvenlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)
Şoför (Yolcu Taşıma)	Aşçı	Şoför (Yolcu Taşıma)
Şoför-Yük Taşıma	Büro Memuru (Genel)	Şoför-Yük Taşıma
Yüksek Gerilim Trafo İşletme Elemanı	Makineci (Dikiş)	Yüksek Gerilim Trafo İşletme Elemanı
Minibüs Şoförü	Satış Temsilcisi / Plasiyer	Muhasebeci
Servis Şoförü (Okul)	Kasiyer	Minibüs Şoförü
Muhasebeci	Ön Muhasebeci	Servis Şoförü (Okul)
Garson (Servis Elemanı)	Hemşire	Garson (Servis Elemanı)

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Temizlik Görevlisi mesleği görülmektedir. Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerin işgücü piyasasındaki ağırlığı burada da kendini göstermiştir.

En fazla çalışılan ilk on meslek dikkate alındığında kadınların erkeklere göre daha fazla mesleki nitelik ve beceri gerektiren işlerde çalıştığı görülmektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Diyarbakır ilinde yüzde 21,6'dır.

Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

Sektör	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranı	İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Dağılımı
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	60,0%	0,7%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	48,3%	3,3%
Bilgi ve İletişim	43,8%	1,6%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	42,9%	6,2%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	40,0%	1,0%
Eğitim	37,0%	6,2%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	29,6%	9,1%
İmalat	27,2%	15,9%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	26,6%	5,2%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	25,0%	0,2%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	25,0%	0,5%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	22,7%	27,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	19,0%	2,8%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	18,8%	1,5%
Ulaştırma ve Depolama	13,7%	3,3%
İnşaat	11,0%	14,8%
Genel Toplam	21,6%	100%

Kaynak: İPA 2015

İşyeri sayısı ile bağlantılı olarak İŞKUR hizmetlerinden en fazla faydalanan sektörler Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Diğer Hizmet Faaliyetleri ve Bilgi ve İletişim sektörleridir. Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerindeki işyerlerinden hiçbiri İŞKUR hizmetlerinden yararlanmamıştır. İnşaat ile Ulaştırma ve Depolama sektörlerinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranları oldukça düşüktür.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı Diyarbakır ilindeki işyerleri için bazı sektörlerde Türkiye genelinden yüksek olsa da sektörel olarak hizmet planlaması ile oranı düşük olan sektörlerdeki oranlar daha da arttırılmalıdır.

Diyarbakır ilinde işyerlerinin yüzde 2,7'i part-time çalışana sahiptir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 8,6'dır. Diyarbakır'da part-time çalışanı olan işyeri oranı daha düşüktür.

Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar

Sektör	Oran	Kadın Çalışan	Erkek Çalışan	Toplam Çalışan
Gayrimenkul Faaliyetleri	20,0%	0	248	248
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	12,5%	1	24	25
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	11,1%	212	164	376
Ulaştırma ve Depolama	10,8%	5	980	986
Diğer Hizmet Faaliyetleri	6,9%	2	19	21
Eğitim	5,5%	81	70	151
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	5,2%	5	27	32
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	3,1%	28	161	189
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	2,5%	7	91	98
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	2,4%	36	374	411
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	1,9%	27	106	133
İmalat	1,1%	5	175	180
İnşaat	1,0%	6	118	123
Genel Toplam	2,7%	415	2.558	2.973

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır'da araştırma yapılan işyerlerinden part-time çalışanı olan 13 sektör bulunmaktadır. Türkiye genelinde ise bütün sektörlerde part-time çalışma yapıldığı görülmektedir. Diyarbakır'da en fazla part-time çalışanı olan sektör Gayrimenkul Hizmetleridir. İl genelinde Gayrimenkul Hizmetleri iş yeri sayısı diğer sektörlerle göre daha az olmasına rağmen Gayrimenkul Hizmetlerinde part-time çalışma oran olarak daha çok görülmektedir. Diğer yandan Diyarbakır'da işyeri sayısı olarak en fazla İmalat ve İnşaat sektörlerinde part-time çalışma fazla tercih edilmemektedir. Türkiye genelinde en yüksek orana Sağlık sektörü sahiptir. En düşük oran ise Madencilik sektöründedir.

Diyarbakır ilinde çalışanların yüzde 6,2'si part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 20,8'dir. Türkiye genelinde Diyarbakır geneline göre part-time çalışma daha yaygındır. Diyarbakır'da part-time çalışanı olan işyerlerinde çalışanların yüzde 13,9'u kadındır. Part-time çalışma yapılan yerlerde kadın istihdamının part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre biraz daha yüksek olduğu görülmektedir. Diyarbakır'da part-time çalışmanın kadın istihdamı üzerinde küçükte olsa olumlu bir etkisinin olduğu görülmektedir. Aynı durum Türkiye genelinde de söz konusudur. Part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdamda olanların yüzde 39'u kadındır.

Part-time çalışanı olan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 14'te gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların part-time çalışmıyor olabilecekleri de dikkate alınmalıdır. Sonuçta araştırma kapsamındaki işyerlerine part-time çalışanlarının olup olmadığı sorulmuş olup part-time çalışanların hangi mesleklerde çalıştığı bilgisi sorulmamıştır.

Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

10+		
Kadın	Erkek	Toplam
Beden İşçisi (Genel)	Minibüs Şoförü	Minibüs Şoförü
Hemşire	Servis Şoförü (Okul)	Servis Şoförü (Okul)
Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (İnşaat)	Beden İşçisi (İnşaat)
Servis Rehberi (Okul)	Şoför (Yolcu Taşıma)	Şoför (Yolcu Taşıma)
Sekreter	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)
Hasta Kabul Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Sınıf Öğretmeni	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Okul Öncesi Öğretmeni	Mermer İşçisi	Mermer İşçisi
Ebe	Elektronik Teknolojisi Teknikeri	Hemşire
Satış Temsilcisi / Plasiyer	Makine Bakım Onarım Teknisyeni/Makine Bakım Onarımcısı	Elektronik Teknolojisi Teknikeri
Muhasebeci	Elektrik-Elektronik Mühendisi	Muhasebeci

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanın olduğu işyerlerinde en fazla çalışanın olduğu meslekler kadınlarda Beden İşçisi (Genel) erkeklerde ise Minibüs Şoförlüğüdür.

Diyarbakır ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 11,4'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye'de yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Diyarbakır ilinde vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı genel olarak Türkiye ortalamasının altındadır.

Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

Sektör	İşyeri	Çalışan Sayısı		
	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	40,0%	15	193	208
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	27,8%	71	433	504
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	25,0%	0	46	46
Gayrimenkul Faaliyetleri	20,0%	1	19	20
Bilgi ve İletişim	18,8%	4	48	52
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	18,4%	342	3.647	3.989
İmalat	15,9%	139	1.717	1.855
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	15,6%	32	538	569
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	14,2%	233	1.266	1.500
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	12,7%	549	400	949
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	12,5%	1	9	10
Eğitim	9,6%	135	185	321
Ulaştırma ve Depolama	8,8%	4	257	261
İnşaat	4,4%	121	2.146	2.267
Diğer Hizmet Faaliyetleri	3,4%	1	12	13
Genel Toplam	11,4%	1.649	10.915	12.564

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır iline sektörel bazda baktığımızda vardiyalı çalışma en fazla Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Türkiye genelinde ise sektörel olarak yüzde 47,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü olmuştur.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanlara cinsiyet yönüyle baktığımızda, Diyarbakır ilinde erkeklerin oranı yüzde 86,7 iken, Türkiye’de bu oran daha düşüktür.

Diyarbakır ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 13,3’ü kadındır. Bu oran kadın çalışanların Diyarbakır ili genelinde toplam çalışan oranıyla neredeyse aynıdır. Bu durum göz önüne alınarak Diyarbakır ilinde vardiyalı çalışmanın kadın istihdamını olumsuz yönde etkilemediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 16’da gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların vardiyalı çalışmıyor olabilecekleri dikkate alınmalıdır.

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Güvenlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Sekreter	Yüksek Gerilim Trafo Merkezi İşletme Elemanı	Yüksek Gerilim Trafo Merkezi İşletme Elemanı
Tıbbi Dokümantasyoncu ve Sekreter	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Hemşire	Özel Güvenlik ve Koruma Meslek Elemanı	Özel Güvenlik ve Koruma Meslek Elemanı
Kasiyer	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)
Beden İşçisi (Genel)	Şoför-Yük Taşıma	Şoför-Yük Taşıma
Muhasebeci	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Mermer İşçisi	Mermer İşçisi
Makine Montajcısı	Garson (Servis Elemanı)	Muhasebeci
El Oksal Kaplama İşçisi	Ağır Kamyon Şoförü	Garson (Servis Elemanı)

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı meslek bazında cinsiyete göre sıralandığında; kadınlarda ilk üç sırayı Güvenlik Görevlisi, Temizlik Görevlisi ile Sekreter almaktadır. Türkiye’de ise bu sıralama Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) olarak sıralanmaktadır. Diyarbakır ilinde erkeklerde Güvenlik Görevlisi, Temizlik Görevlisi ve Yüksek Gerilim Trafo Merkezi İşletme Elemanı iken, Türkiye’de Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi olarak sıralanmaktadır.

Diyarbakır ilinde hem part-time çalışanı olan işyerlerinde hem de vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde icra edilen meslekler farklılık göstermektedir.

10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 4’ü ihracat yapmaktadır. Diyarbakır’da 7 sektörde ihracat yapılmaktadır. Çalışanların yüzde 6,6’sı ihracat yapan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelindeki işyerlerinin ise yüzde 17,4’ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyeri oranı Türkiye genelinde Diyarbakır’a göre daha yüksektir.

Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı

Sektör	İşyeri	Çalışan Sayısı		
	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
İmalat	15,6%	324	1.628	1.952
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	10,0%	2	9	11
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	9,4%	1	92	93
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	4,8%	74	592	667
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	2,5%	1	25	26
İnşaat	1,2%	75	306	381
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,8%	1	20	21
Genel Toplam	4,0%	478	2.673	3.151

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyeri oranı en yüksek ilk üç sektör karşılaştırıldığında Türkiye ve Diyarbakır ilinde benzerlik olduğu gözlemlenmiştir. Türkiye’de ihracat yapan firma sıralamasında ilk üç sırayı İmalat, Madencilik ve Taş ocakçılığı, Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri alırken, Diyarbakır ili için bakıldığında, en fazla ihracat yapılan sektörün yüzde 15,6 ile İmalat sektörü olduğu görülmektedir. İkinci sırada yüzde 10,0 ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri üçüncü sırada ise 9,4 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü olduğu görülmektedir. Diyarbakır ilinde İhracat yapan işyerlerinde çalışanların çoğunluğu erkeklerden oluşmaktadır.

İhracat yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 18’de görülmektedir.

Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Makineci (Dikiş)	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
El Oksal Kaplama İşçisi	Mermer İşçisi	Mermer İşçisi
Muhasebeci	Petrol Sondaj Makinesi Bakım-Onarımcısı	Makineci (Dikiş)
Ambalajcı (El İle)	Kalıpcı-Pres	Muhasebeci
Zincir Dikiş Makineci	Güvenlik Görevlisi	Petrol Sondaj Makinesi Bakım-Onarımcısı
Aşçı	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Aşçı
Ütücü	Pazarlamacı	Kalıpcı-Pres
Kesimci (Konfeksiyon)	Ekskavatör(Kazıma Ve Yükleme) Operatörü	Güvenlik Görevlisi
Büro Memuru (İdari İşler)	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)
Beden İşçisi (Genel)	Makineci (Dikiş)	Pazarlamacı

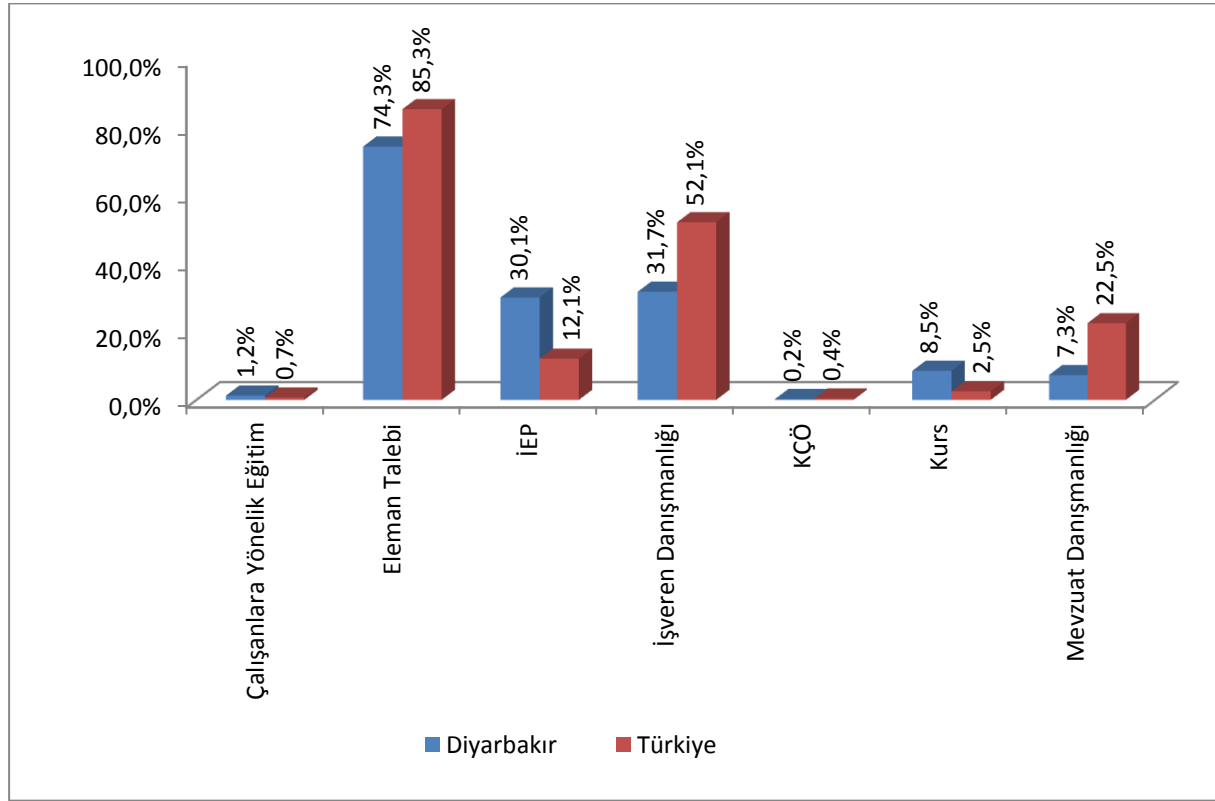
Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en çok olan mesleklere bakıldığında kadınlarda ilk üç sırayı Makineci (Dikiş), El Oksal Kaplama İşçisi ve Muhasebeci alırken erkeklerde ise Beden İşçisi (Genel), Mermer İşçisi ve Petrol Sondaj Makinesi Bakım-Onarımcısı yer almaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Diyarbakır'daki işyerlerinin yüzde 21,6'sı, Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin ise yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Hangi hizmetlerden ağırlıklı olarak yararlanıldığına ilişkin veriler grafik 8'de sunulmuştur.

Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

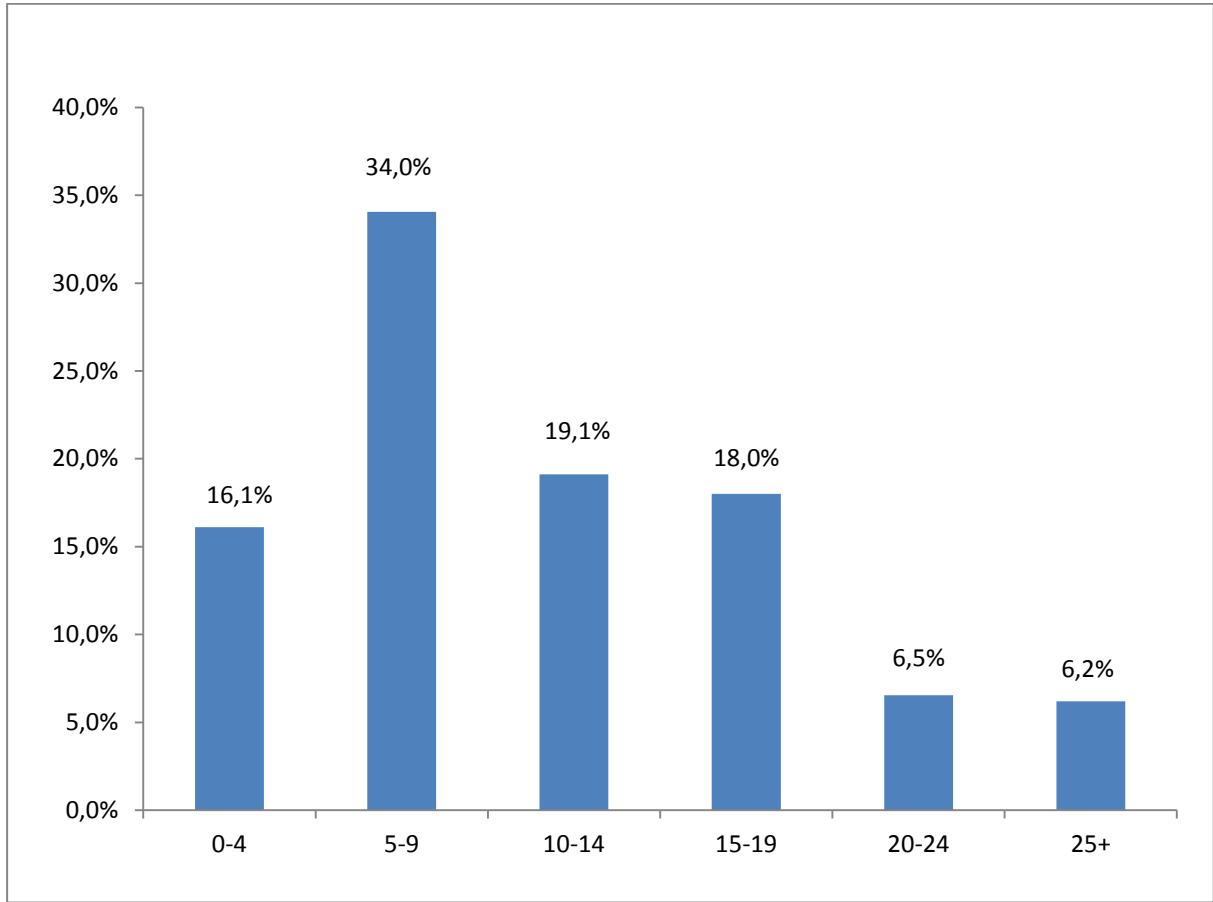
Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 74,3 ile en fazla eleman talebinde bulunmuşlardır. Bunu sırasıyla yüzde 31,7 ile işveren danışmanlığı, yüzde 30,1 ile İEP, yüzde 8,5 ile kurs, yüzde 7,3 ile mevzuat danışmanlığı, yüzde 1,2 ile çalışanlara yönelik eğitim ve yüzde 0,2 ile KÇÖ olarak sıralanmıştır.

Diyarbakır ilinde kurs ve çalışanlara yönelik eğitim hizmetleri Türkiye genelinin üzerinde bir orana sahip iken, diğer faydalanılan hizmetlerde Türkiye genelinin altında kalmıştır.

Diyarbakır ilinde İŞKUR hizmetlerinden en fazla 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Daha sonra 10-14 yaş arası işyerleri faydalanmıştır en az faydalanan işyerleri ise 25 yaş ve üzeri işyerleridir. Diyarbakır'da en fazla işyeri sayısı 5-9 yaş aralığında en az işyeri sayısı ise 25 yaş ve üzeri işyeri bulunmaktadır. Bu haliyle İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yaş aralığı ile İŞKUR'dan faydalanma oranları benzerlik göstermektedir.

Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

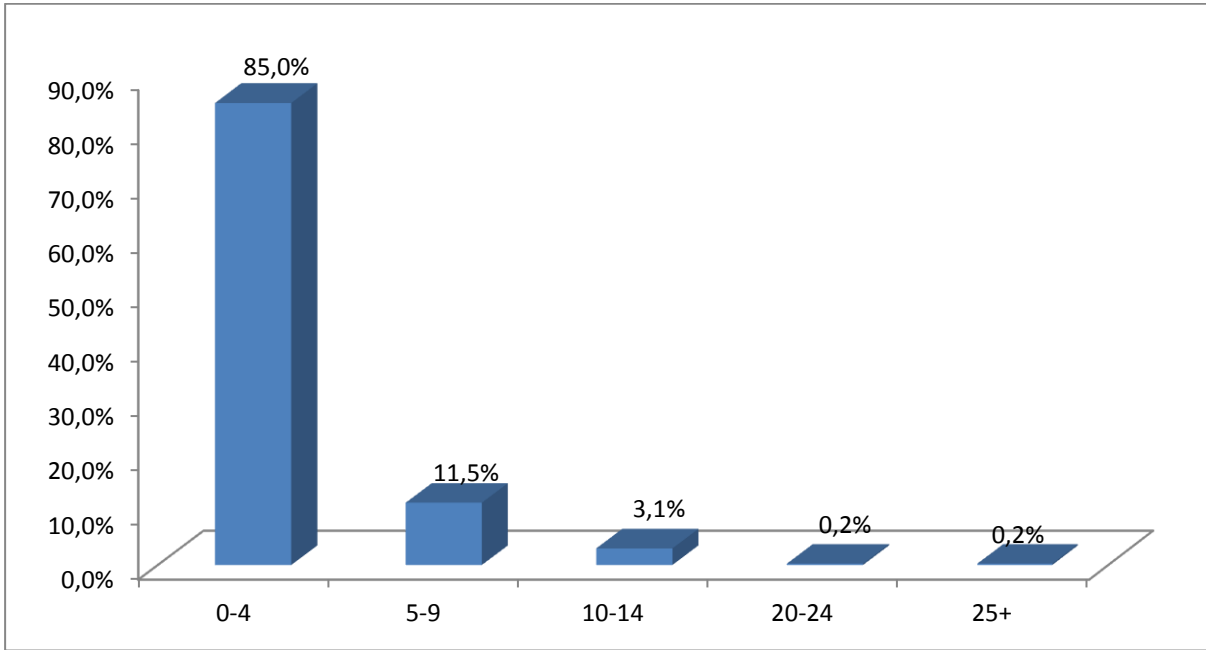

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır ilinde bütün yaş aralıklarındaki firmalar İŞKUR'dan oransal olarak en fazla eleman talebinde bulunmuşlardır.

Bu hizmetten oransal olarak en fazla 5-9 yaş aralığına sahip firmalar faydalanmışlardır. İŞKUR'un diğer hizmetlerinden faydalanma oranlarına göre sıralama yapıldığında yaş grupları arasında farklılık görülmektedir. 0-4, 5-9, 10-14, 15-19, 20-24 ve 25+ yaşa sahip firmaları kendi içerisinde aldıkları hizmetler sıralandığında birinci sırada eleman talebi yer almaktadır. Bunun yanı sıra 0-4 yaş aralığında ikinci sırada İEP ve işveren danışmanlığı bulunmaktadırken, 5-9, 15-19 ve 20-24 yaş aralığındaki firmaların aldığı hizmetlerde de ikinci sırada İEP üçüncü sırada ise işveren danışmanlığı bulunmaktadır. 10-14 ve 25 yaş ve üzeri firmalar içinde ikinci sırada işveren danışmanlığı üçüncü sırada İEP bulunmaktadır. Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine bu hizmetlerden ne kadar süredir faydalandığı sorulmuştur.

Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 85'inin 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. En düşük oran ise 20-24 yıl arası ve 25 yıl ve üzerindedir. Diyarbakır ilinde sektörel bazda firmaların İŞKUR hizmetlerinden faydalanması en çok son dört yılda olmuştur. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki hem nitel hem de nicel iyileşme ile birlikte İŞKUR imajındaki değişim, İŞKUR'un değer olarak geliştiğinin göstergesidir.

Sektörlere göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yararlandıkları hizmet türlerine ilişkin verilere Tablo 19'da yer verilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı

Sektörler	Eleman Talebi	İEP	İşveren Danışmanlığı	KÇÖ	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı	Çalışanlara Yönelik Eğitim
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	100,0%	50,0%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	100,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ulaştırma ve Depolama	92,9%	14,3%	64,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	83,3%	16,7%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	81,4%	26,3%	25,4%	0,0%	6,8%	3,4%	0,8%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	81,0%	42,9%	52,4%	4,8%	19,0%	19,0%	0,0%
İnşaat	78,9%	10,5%	33,3%	0,0%	0,0%	12,3%	1,8%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	72,7%	54,5%	45,5%	0,0%	9,1%	0,0%	0,0%
İmalat	69,8%	23,0%	35,4%	0,0%	20,6%	1,4%	4,7%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	67,6%	27,0%	21,6%	0,0%	5,4%	13,5%	0,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	66,7%	33,3%	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	64,3%	42,9%	14,3%	0,0%	28,6%	14,3%	0,0%
Eğitim	63,0%	51,9%	29,6%	0,0%	3,7%	11,1%	0,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	55,6%	66,7%	29,6%	0,0%	7,4%	7,4%	0,0%
Bilgi ve İletişim	42,9%	71,4%	28,6%	0,0%	0,0%	14,3%	0,0%
Genel Toplam	74,3%	30,1%	31,7%	0,2%	8,5%	7,3%	1,2%

Kaynak: 2015 İPA

Diyarbakır ilinde hemen hemen bütün sektörlerde en fazla yararlanan İŞKUR hizmeti eleman talebi olmuştur. Sadece İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile Bilgi ve İletişim sektörlerinde işbaşı eğitim programları ilk sırada yer almıştır. İşveren danışmanlığı hizmetinde ise Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ön planda olmuştur. KÇÖ ise en az faydalanılan hizmet olmuştur.

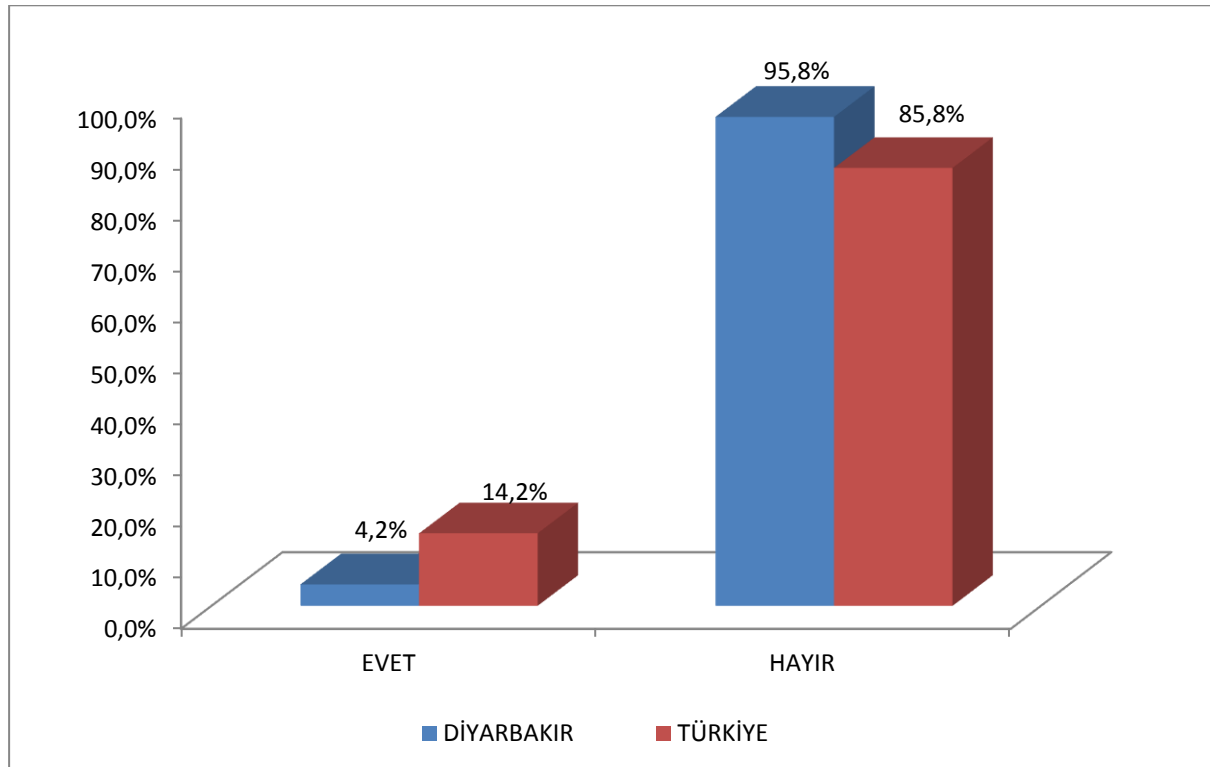
İŞKUR hizmetlerinden yararlanan bütün işyerlerinin işveren ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanıp sunulan diğer hizmetler hakkında bilgi alması İŞKUR'un etkinliği açısından dikkate değer bir durumdur.

Türkiye genelinde en fazla yararlanılan hizmetler sırasıyla eleman talebi, işveren danışmanlığı ve mevzuat danışmanlığıdır. Diyarbakır ilinde ise bu sıralama eleman talebi, işveren danışmanlığı ve İEP şeklindedir.

AÇIK İŞLER

Açık işlere ilişkin veriler işgücü piyasasının talep yönünü ifade eden verilerdir. Araştırma kapsamında 15 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Bir anlamda ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin eleman ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada referans tarihi veya döneminin olmayışı, ziyaret sırasındaki mevcut durumun sorulması çalışmanın istatistiksel olarak sınırlılığını ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır ilindeki işyerlerinin yüzde 4,2'si açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Diyarbakır'da açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden düşüktür. Ancak

2014 yılı İşgücü Piyasası Araştırmasında Diyarbakır ilinde açık işi olan işyeri oranı yüzde 0,9 olarak gerçekleşmiştir.

Diyarbakır ilinde 90 işyerinde toplam 432 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Bu açık işlerin sektörel dağılımı ve sektörler göre açık iş oranı Tablo 20’de gösterilmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları

Sektör	Diyarbakır			Türkiye	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	11	2,6%	1,1%	0,6%	1,0%
İmalat	129	30,0%	2,0%	44,6%	2,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	0	0,0%	0,0%	0,2%	0,4%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0,1%	0,4%
İnşaat	160	37,1%	1,5%	7,8%	1,4%
Toptan ve Perakende Ticaret	100	23,1%	1,1%	17,1%	1,8%
Ulaştırma ve Depolama	2	0,5%	0,1%	3,7%	1,4%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	8,8%	2,1%
Bilgi ve İletişim	3	0,7%	1,2%	1,0%	1,2%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0,8%	0,4%
Gayrimenkul Faaliyetleri	1	0,3%	0,4%	0,6%	1,6%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	2	0,5%	0,3%	3,4%	2,1%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	2	0,5%	0,0%	6,1%	1,5%
Eğitim	3	0,7%	0,2%	1,1%	0,7%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	8	1,9%	0,4%	2,0%	1,1%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	0	0,0%	0,0%	0,3%	1,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	9	2,0%	1,6%	1,8%	2,7%
Genel Toplam	432	100,0%	0,9%	100,0%	1,7%

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır ilinde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 37,1 ile İnşaat sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 30 ile İmalat sektörü, üçüncü olarak yüzde 23,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü gelmektedir.

Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri faaliyetleri, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor sektörlerinde açık iş bulunmamaktadır.

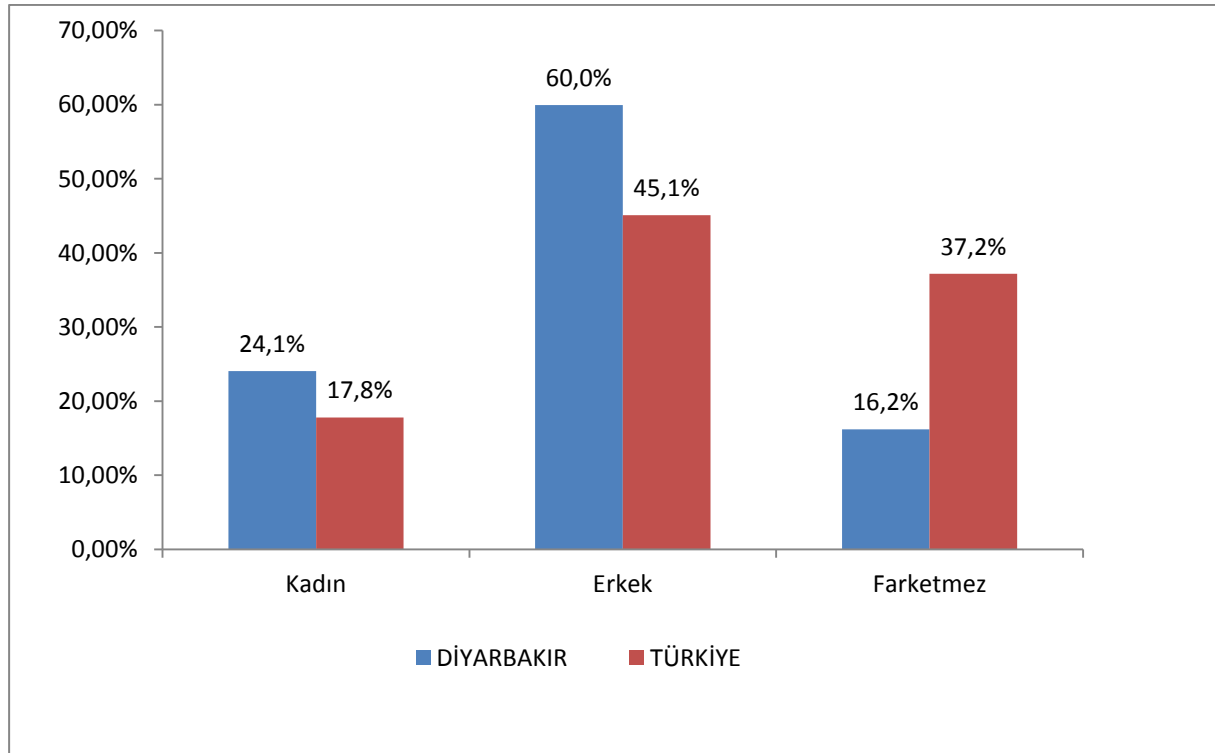
Türkiye genelinde sektörel bazda açık iş sayısında ilk sırayı yüzde 44,6 ile İmalat sektörü, ikinci sırayı 17,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü üçüncü sırayı ise yüzde 8,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü almaktadır.

Diyarbakır ilinde açık iş oranı yüzde 0,9 ile Türkiye geneli açık iş oranının yaklaşık 0,8 puan altındadır. Diyarbakır'da sektörel bazda en yüksek açık iş oranı yüzde 2 ile İmalat sektöründedir bunu yüzde 1,6 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri ve yüzde 1,5 ile İnşaat sektörü takip etmektedir. Türkiye genelinde ise farklı bir sıralama göze çarpmaktadır. İlk sırada yüzde 2,7 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri, ikinci sırada yüzde 2,1 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, üçüncü sırada ise yüzde 2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. İmalat sektöründe ise açık iş oranı yüzde 2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Araştırmanın yapıldığı dönemde mevsim şartlarının henüz iyileşmemesi Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyeti ile İnşaat sektörlerindeki açık iş oranının beklenenden düşük çıkmasına neden olmuştur. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe özellikle bankaların açık işleri merkezden ilan etmeleri nedeniyle yerelde açık işler tespit edilememiş ve bu sektörde de beklentilerin altında açık iş oranı ortaya çıkmıştır.

Açık işlerde cinsiyet tercihi sorulmuştur. Grafik 12'den açık işlerde cinsiyet bakımından farklılaşma olduğu görülmektedir.

Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır'da toplam açık işlerin yüzde 24,1'i yalnızca kadınlar için talep edilmiştir. Bu oran Türkiye genelinden yüksektir. Erkeklerde ise iş talebi yüzde 60'dır. Bu oran Türkiye geneli erkekler açık iş talebinin üstündedir. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez seçeneği yüzde 16,2 iken, Türkiye genelinde yüzde 37,2'dir. Diyarbakır ilindeki açık işlerin çoğu için erkekler talep edilirken, Türkiye genelinde oransal olarak talep bu büyüklükte olmamıştır. Diyarbakır'da da Türkiye genelinde de açık işlerde cinsiyet farklılaşması görülmektedir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İş Olan İşyerlerinin Dağılımları

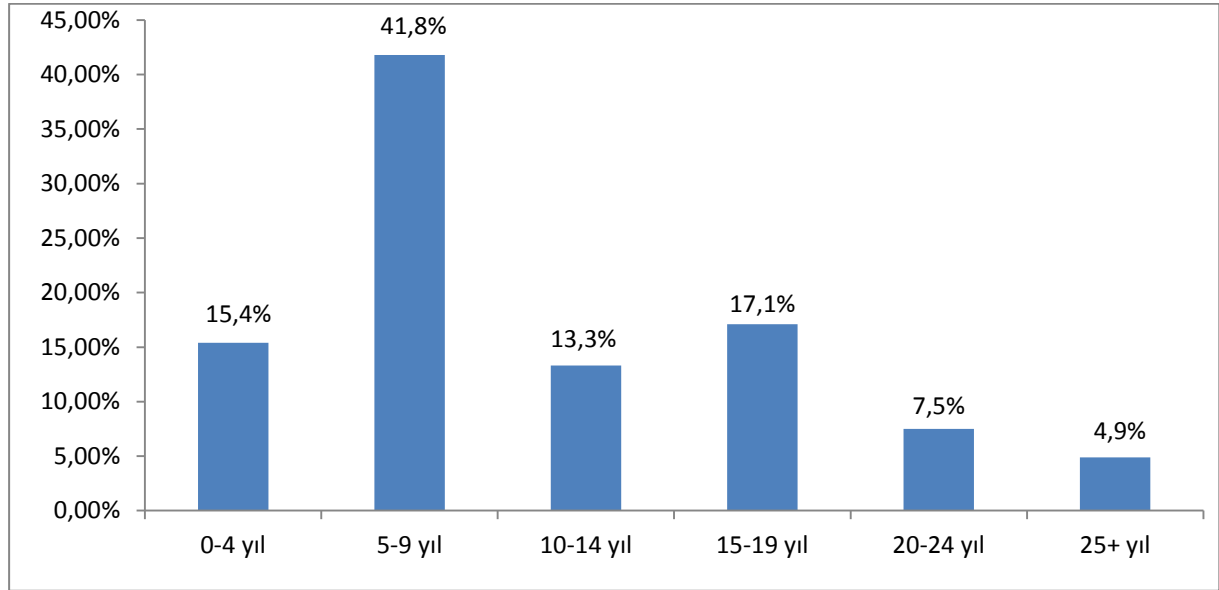
Sektör	10+ Açık İş Verme Oranı
Gayrimenkul Faaliyetleri	20,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	13,8%
Bilgi ve İletişim	12,5%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	7,9%
İmalat	6,8%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	6,7%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	3,4%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	3,1%
İnşaat	2,1%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1,6%
Eğitim	1,4%
Ulaştırma ve Depolama	1,0%
Genel Toplam	4,2%

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır ilinde toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 4,2 iken Türkiye genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. Diyarbakır'da sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 20 ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründeyken, Türkiye'de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Diyarbakır'da ikinci sırada yüzde 13,8 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörü yer alırken, üçüncü sırada yüzde 12,5 ile Bilgi ve İletişim sektörü gelmektedir. Türkiye'de sektörel bazda ikinci sırada yüzde 19,7 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 18,1 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2015

Açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda; en fazla açık işi olan işyerlerinin 5-9 yaş aralığındaki grupta olduğunu görülmektedir. Daha sonra sırası ile 15-19 yaş aralığındaki sahip işyerleri ile 0-4 yaş aralığındaki işyerleri gelmektedir.

Açık işlerin sektörlere göre cinsiyet dağılımında Diyarbakır ilinde açık işlerde erkeklerin daha fazla talep edildiği görülmektedir.

Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	Kadın	Erkek	Fark etmez
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%
İmalat	60,8%	22,1%	17,1%
İnşaat	0,7%	97,0%	2,2%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	16,1%	48,4%	35,5%
Ulaştırma ve Depolama	100,0%	0,0%	0,0%
Bilgi ve İletişim	66,7%	33,3%	0,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,0%	50,0%	50,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Eğitim	0,0%	100,0%	0,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	25,0%	75,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	12,5%	87,5%	0,0%
Genel Toplam	24,0%	59,9%	16,2%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 22'deki sektörlere genel olarak bakıldığında; yalnızca bir sektörde çalıştırılmak istenen elemanın cinsiyetinin fark etmeyeceği görülmektedir. Fizik gücünün çok fazla talep edildiği

sektörlerde erkekler için açık iş oranları daha fazla belirginleşmektedir. Buna ek olarak Eğitim sektöründe talep edilen işgücü tamamıyla erkeklerden oluşmaktadır. Kadınlar açısından ise bakıldığında İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve Ulaştırma ve Depolama sektörlerinde kadın eleman talebi en üst seviyededir.

Diyarbakır'da açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımında nitelik gerektirmeyen mesleklerin oranı Türkiye geneline göre oldukça yüksektir. Diyarbakır'daki açık işler Türkiye geneline göre daha az mesleki beceri ve nitelik gerektiren meslek gruplarından oluşmaktadır.

Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek Grup	Diyarbakır			Türkiye	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	21	4,8%	1,5%	7,5%	1,1%
Hizmet ve Satış Elemanları	25	5,8%	2,6%	16,7%	2,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	47	10,9%	3,6%	14,9%	1,5%
Nitelikli Tarım, Ormanlık ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%	0,0%	0,4%	1,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	27	6,3%	1,0%	7,8%	1,3%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	49	11,3%	4,0%	21,5%	2,2%
Teknisyen, Tekniker ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	46	10,6%	1,3%	8,1%	1,5%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	216	50,0%	3,0%	22,4%	2,1%
Yöneticiler	1	0,3%	0,0%	0,6%	0,3%
Genel Toplam	432	100%	2,6%	100%	1,7%

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar mesleğindedir. Bunun nedeni üretim sanayinin yoğun bir şekilde ara eleman ihtiyacı olmasından kaynaklanmaktadır. İkinci sırada sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler yer almaktadır. Açık iş talebi olmayan meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormanlık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubudur.

Türkiye'de ise Diyarbakır'a benzer olarak açık iş dağılımında birinci sırada Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu yer almaktadır. İkinci sırada Diyarbakır ile benzer oranda Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır.

Açık iş oranı sıralamasına baktığımızda Diyarbakır'da birinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer alırken ikinci sırada Nitelik Gerektirmeyen Meslekler yer almaktadır. Üçüncü sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar mesleği yer almaktadır. Bu verilere baktığımızda açık iş dağılımı ile açık iş oranı farklılık göstermektedir.

Türkiye’de ise açık iş dağılımındaki ilk üç meslek grubu kendi aralarında yer değiştirerek sırasıyla Hizmet ve Satış Elemanları, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olarak sıralanmıştır.

Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grup	Diyarbakır			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	47,2%	20,2%	32,6%	25,5%	25,0%	49,5%
Hizmet ve Satış Elemanları	38,5%	40,1%	21,4%	21,3%	27,5%	51,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	63,9%	36,1%	0,0%	23,7%	41,7%	34,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	7,9%	24,6%	67,5%	17,6%	19,3%	63,2%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	17,8%	82,3%	0,0%	11,0%	73,9%	15,1%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	4,7%	65,1%	30,3%	12,6%	51,1%	36,3%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	19,0%	69,7%	11,3%	17,0%	46,5%	36,4%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	100,0%	16,7%	22,3%	61,0%
Genel Toplam	24,0%	59,9%	16,2%	17,8%	45,1%	37,2%

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır ilindeki açık işlerde erkekler ön planda ve Türkiye ortalamasının üzerindedir. Açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımında kadınların en fazla talep edildiği meslek grubu Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubudur. Türkiye genelinde ise bu oran daha düşüktür.

Türkiye genelinde kadın talebinin erkek talebine en yakın olduğu meslek grupları Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Profesyonel Meslek Mensupları, Hizmet ve Satış Elemanları Ve Yönetici Meslek gruplarıdır. Profesyonel meslek mensuplarında ise kadın talep oranı erkeklerden fazla olmasına karşın en yüksek oran fark etmez seçeneğindedir. Bu sektörde cinsiyet farklılaştırmasının fazla olmadığı görülmektedir.

Hem Diyarbakır’da hem de Türkiye’de eleman talebinde fark etmez seçeneği en fazla olan meslek grupları Yönetici ve Profesyonel Meslek Mensuplarıdır.

Tablo 25’te bu yıl ve geçen yıl açık iş olan mesleklerin dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

	2015		2014	
	Meslekler	Oran	Meslekler	Oran
1	Ağır Kamyon Şoförü	30,2%	Müşteri Temsilcisi	15,4%
2	Makineci (Dikiş)	6,1%	Beden İşçisi (genel)	12,2%
3	Kumaş Paketleme İşçisi	4,6%	Veri Giriş Kontrol İşletmeni	9,9%
4	Ütücü	4,2%	Güvenlik Görevlisi	4,5%
5	Muhasebeci	3,8%	Elektrik Teknikeri	4,3%
6	Satış Temsilcisi / Plasiyer	3,5%	Satış Danışmanı	3,7%
7	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	3,5%	Elektrik tesisatı ve pano montörü teknisyeni/elektrik teknisyeni	2,8%
8	Şoför-Yük Taşıma	2,6%	Temizlik Görevlisi	2,2%
9	Satış Danışmanı	2,3%	Büro Memuru (genel)	2,1%
10	Elektrikçi (Genel)	2,2%	Ön Muhasebeci	2,1%
11	Diğer Meslekler	37,1%	Diğer Meslekler	40,8%
	Toplam	100%	Toplam	100%

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılında geçen seneye göre açık işlerde ilk üç meslek değişmiştir. Bunlar sırasıyla Ağır Kamyon Şoförü, Makineci (Dikiş) ve Kumaş Paketleme İşçisi meslekleridir. Geçen yıl sıralamaya giren diğer meslekler içinde aynı durum geçerlidir. Türkiye genelinde açık iş sıralamasında ilk üçte Diyarbakır'dan farklı olarak birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır.

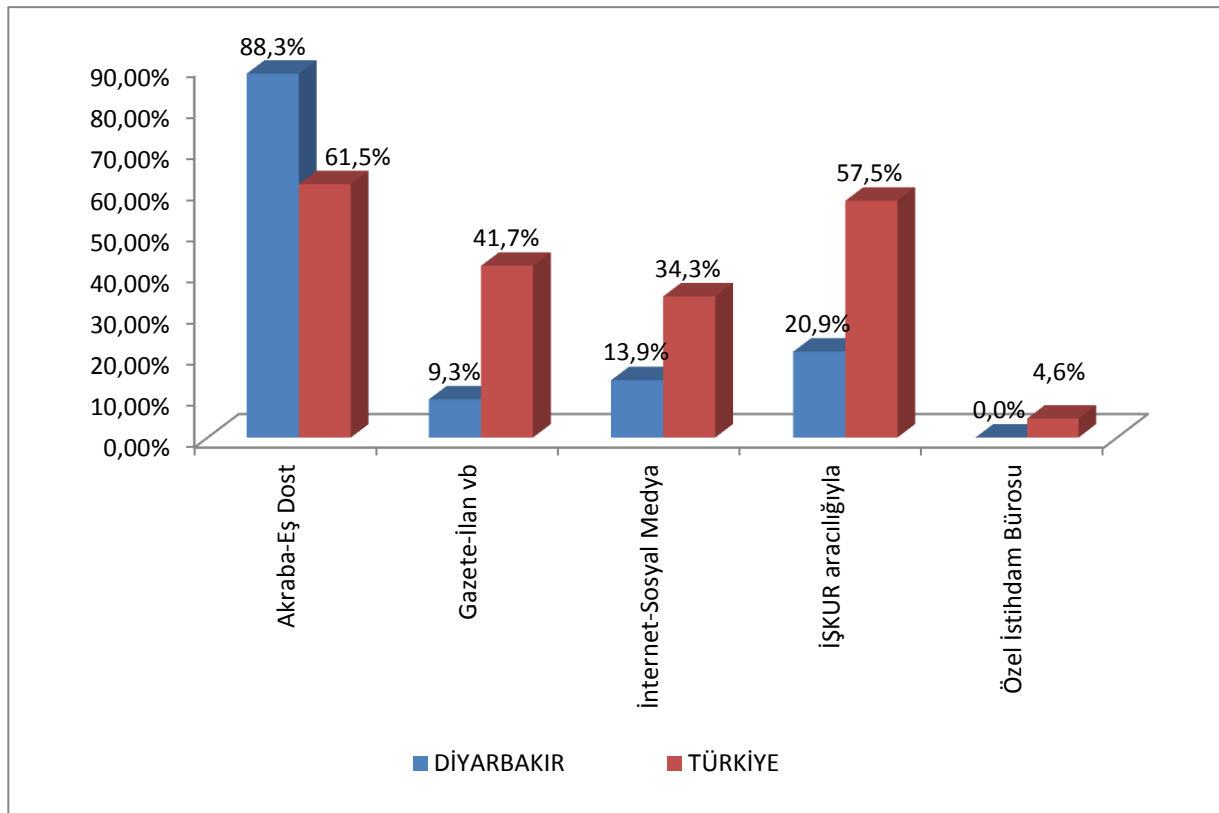
Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Kadın	Erkek	Fark etmez
Kumaş Paketleme İşçisi	Ağır Kamyon Şoförü	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş
Ütücü	Şoför-Yük Taşıma	Satış Temsilcisi / Plasiyer
Makineci (Dikiş)	Elektrikçi (Genel)	Muhasebeci
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Mobilya Montaj İşçisi	Makineci (Dikiş)
Kalite Kontrolörü-Kumaş	Pazarlamacı	Satış Danışmanı
Koli Bandı Kesme Makinesi Operatörü	Beden İşçisi (Genel)	Ön Muhasebeci
Müşteri Temsilcisi	Şantiye Şefi-İnşaat	Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim
Kasiyer	Yüksek Gerilim Trafo Merkezi İşletme Elemanı	Büro Memuru (Genel)
Otomotiv Mekanikçisi	Muhasebeci	Müdür Yardımcısı
Satış Danışmanı	Kamyonet Şoförü	İnsan Kaynakları Yönetimi Meslek Elemanı
Büro Memuru (Genel)	Paketleme İşçisi (Gıda)	Peyzaj Mimarı
Satış Temsilcisi / Plasiyer	Otomotiv Elektrikçisi	Mali Müşavir
Aşçı	Mermer İşçisi	Okul Öncesi Öğretmeni
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	Mekanik Bakım Onarımcısı	Sınıf Öğretmeni
Ön Muhasebeci	Soğutma Sistemleri Teknisyeni	Satın Alma Sorumlusu

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır ilinde kadınlarda açık iş sıralamasında ilk üç meslek Kumaş Paketleme İşçisi, Ütücü ve Makineci (Dikiş) iken, erkeklerde Ağır Kamyon Şoförü, Şoför- Yük Taşıma ve Elektrikçi(Genel) yer almaktadır. Açık işlerde fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş, Satış Temsilcisi / Plasiyer ve Muhasebeci yer almaktadır. Türkiye genelinde tamamen farklı bir tablo oluşmuştur. Türkiye genelinde kadınlarda açık iş talebinin ilk üç sırasında Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı ve Beden İşçisi (Genel) yer almaktadır. Türkiye genelinde erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı ve Şoför-Yük Taşıma yer almaktadır. Açık işlerde Fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanıdır.

Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerin aranma kanallarına göre dağılımında Türkiye geneliyle Diyarbakır arasında genel olarak benzerlik söz konusudur. Arama kanallarında farklı olarak Diyarbakır'da üçüncü sırada İnternet-Sosyal Medya ve sonrasında Gazete-İlan vb. gelmektedir. Diyarbakır'da Akriba-Eş Dost arama kanalının yoğun olarak kullanılmasının önemli bir sebebi ilde geleneksel akraba ilişkilerinin önemini korumasıdır.

Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Sektör	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan Vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İmalat	92,8%	5,9%	8,1%	24,3%	0,0%
İnşaat	97,8%	1,5%	3,0%	11,9%	0,0%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	80,7%	23,7%	32,3%	29,0%	0,0%
Ulaştırma Ve Depolama	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Bilgi ve İletişim	0,0%	33,3%	66,7%	33,3%	0,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	100,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%
Eğitim	100,0%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	12,5%	12,5%	75,0%	25,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	50,0%	0,0%	37,5%	50,0%	0,0%
Genel Toplam	88,3%	9,3%	13,9%	66,7%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır'da Ulaştırma ve Depolama sektöründe açık iş arama kanalı olarak sadece İŞKUR kullanılmıştır. Türkiye genelinde de İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe firmalar açık iş arama kanalı olarak en fazla İŞKUR'u kullanmaktadır. Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörleri İŞKUR'u yüksek yüzdeyle kullanan diğer iki sektördür. Madencilik ve Taş Ocakçılığı ile Gayrimenkul Faaliyetleri sadece Akraba-Eş dost kanalıyla iş aramaktadır. Diyarbakır'da hiçbir sektör iş arama kanalı olarak Özel İstihdam Bürolarını kullanmamaktadır.

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grup	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan Vb.	İnternet-Sosyal Medya	İşkur Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	74,0%	28,1%	47,1%	43,4%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	60,1%	20,4%	47,9%	40,3%	0,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	69,5%	25,7%	26,1%	31,6%	0,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	70,1%	25,8%	17,1%	25,7%	0,0%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	100,0%	11,2%	10,1%	23,4%	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	79,9%	9,3%	13,9%	15,6%	0,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	98,0%	0,0%	2,0%	12,8%	0,0%
Yöneticiler	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	88,3%	9,3%	13,9%	20,9%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır ilinde Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Yöneticiler meslek gruplarının Akraba-Eş Dost kanalıyla iş arama yüzdesi yüzde yüz 'dür. Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları tablosu dikkate alındığında Akraba-Eş Dost aracılığıyla iş arama tüm sektörlerde en yüksek orana sahip iş arama kanalıdır. İŞKUR aracılığıyla iş arama kanalını en fazla kullanan üç meslek grubu sırasıyla; Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Profesyonel Meslek Mensupları ve Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanları meslek grubudur. Diyarbakır'da hiçbir meslek grubu iş arama kanalı olarak Özel İstihdam Bürolarını kullanmamaktadır.

Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları

Meslekler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Ağır Kamyon Şoförü	100,0%	0,0%	0,0%	4,5%	0,0%
Makineci (Dikiş)	83,7%	0,0%	0,0%	16,3%	0,0%
Kumaş Paketleme İşçisi	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ütücü	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Muhasebeci	73,2%	13,7%	33,3%	26,8%	0,0%
Satış Temsilcisi / Plasiyer	85,7%	71,4%	71,4%	14,3%	0,0%
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Şoför-Yük Taşıma	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Satış Danışmanı	56,3%	22,1%	33,0%	21,8%	0,0%
Elektrikçi (Genel)	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer	77,0%	16,4%	27,0%	36,8%	0,0%
Genel Toplam	88,3%	9,3%	13,9%	20,9%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

En çok açık iş olan mesleklerin arama kanallarına bakıldığında Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş mesleğinde eleman aranırken İŞKUR'un arama kanalı olarak oranı yüzde 100 olmuştur. Diğer meslekler göz önüne alındığında Akraba-Eş Dost aracılığıyla iş arama en yüksek yüzdeye sahip iş arama kanalıdır. Bazı meslekler ise iş arama kanalı olarak İŞKUR'u hiç kullanmamıştır. Özel İstihdam Bürosu kullanılma oranı ise yüzde 0'dır.

Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları

Arama Kanalı	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Akraba-Eş Dost	26,1%	61,5%	4,1%	5,7%	2,0%	0,6%
Gazete-İlan Vb.	5,1%	50,9%	19,2%	19,5%	2,7%	2,7%
İnternet-Sosyal Medya	15,7%	54,8%	5,5%	14,7%	7,3%	2,0%
İŞKUR Aracılığıyla	23,7%	26,9%	23,9%	19,3%	3,7%	2,5%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	26,0%	56,3%	6,8%	7,8%	1,8%	1,3%

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır'da açık iş arama kanalı olarak İŞKUR'u öncelikli olarak tercih eden firmaların yaş gruplarına baktığımızda ilk sırada 5-9 yaş aralığındaki firmalar ikinci sırada 10-14 yaş aralığındaki firmalar, üçüncü sırada ise 0-4 yaş aralığındaki firmalar yer almaktadır. Türkiye genelinde ise açık işlerini İŞKUR'dan arayan firmalar içerisinde en fazla 5-9 yaş aralığındaki, ikinci sırada 0-4 yaş aralığındaki firmalar ve üçüncü sırada ise 25+ yaş üstündeki firmalar yer almaktadır.

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost'u, İnternet-Sosyal Medya'yı, Gazete-İlan vb. en çok tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 5-9 yaş arasındaki firmalardadır.

Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Arama Kanalı	Diyarbakır			Türkiye		
	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Akraba-Eş Dost	93,7%	1,8%	4,4%	65,20%	13,30%	21,50%
Gazete-İlan Vb.	86,6%	0,0%	13,4%	63,10%	12,30%	24,60%
İnternet-Sosyal Medya	91,1%	0,0%	8,9%	65,40%	15,10%	19,50%
İŞKUR Aracılığıyla	98,8%	0,0%	1,2%	70,40%	12,30%	17,30%
Özel İstihdam Büroları	0,00%	0,00%	0,00%	56,70%	21,60%	21,70%
Genel Toplam	94,4%	1,6%	3,9%	67,50%	12,50%	19,90%

Kaynak: İPA 2015

Arama kanalına göre açık işlerin aranma süresinde Türkiye ve Diyarbakır ili benzerlik göstermektedir.

Hem Türkiye genelinde hem de Diyarbakır'da Arama kanallarının tamamında 0-30 gün arası sürede aranan açık işler ilk sırada yer almaktadır. İŞKUR'un Türkiye genelinde 90 gün ve daha uzun süredir aranan açık işlerdeki oranı diğer arama kanallarına göre daha düşüktür. İŞKUR'un Diyarbakır ilinde 90 gün ve daha uzun süredir aranan açık işlerdeki oranı diğer arama kanallarına göre sadece Özel İstihdam Bürolarından yüksektir. İŞKUR'a intikal eden açık iş taleplerinin diğer arama kanallarına göre daha kısa sürede sonuçlandırıldığı görülmektedir.

Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Diyarbakır			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Akraba-Eş Dost	24,1%	61,5%	14,4%	19,1%	46,4%	34,4%
Gazete-İlan vb.	24,2%	41,0%	34,8%	16,0%	44,0%	40,0%
İnternet-Sosyal Medya	7,3%	55,4%	37,3%	14,6%	38,6%	46,8%
İŞKUR	12,0%	56,0%	32,0%	16,5%	48,1%	35,4%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	13,4%	28,2%	58,0%
Toplam	24,0%	60,0%	16,0%	17,8%	45,0%	37,2%

Kaynak: İPA 2015

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost arama kanalı ile hem Diyarbakır'da hem de Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. Gazete-İlan vb. arama kanalı ile aranan açık işlerde de hem Diyarbakır'da hem de Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. İnternet-Sosyal Medya aracılığı ile aranan açık işlerde Diyarbakır'da en fazla erkekler aranırken, Türkiye'de ise cinsiyet olarak fark etmez seçeneği bildirilmiştir. İŞKUR arama kanalı ile Diyarbakır ve Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. Özel İstihdam Büroları Diyarbakır'da hiç tercih edilmezken, Türkiye'de ise cinsiyet olarak fark etmez seçeneği bildirilmiştir.

Diyarbakır'da vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığı incelendiğinde; birinciyi sırayı Akraba-Eş Dost alırken ikinci sırada İŞKUR gelmektedir.

Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Akraba-Eş Dost	75,5%	93,9%	80,6%	92,6%
Gazete-İlan vb.	62,9%	4,1%	0,0%	6,8%
İnternet-Sosyal Medya	24,5%	6,1%	58,3%	8,7%
İŞKUR Aracılığıyla	0,0%	8,4%	38,9%	9,0%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; açık işlerin yüzde 9'luk kısmının İŞKUR aracılığıyla arandığı görülmektedir. Diğer yandan yüzde 92,6 ile Akraba-Eş Dost arama kanalı birinci sırada gelmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerinin yüzde 92'sinde cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 4,6'sında kadın eleman arandığı, yüzde 3,4'ünde ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Aynı zamanda açık işlerde aranan erkeklerin en fazla tercih edilen kanalı yüzde 93,9'u Akraba-Eş Dost iken, benzer şekilde Kadın eleman aranırken en fazla tercih edilen arama kanalı ise yüzde 75,5'lik oranıyla Akraba-Eş Dost'tur. İnternet-Sosyal Medya ile Gazete-İlan vb. kanalların kadın eleman aranırken,

erkeklerin kendi içerisindeki oranına göre daha fazla oranda tercih edilmesi dikkat çekicidir. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde; genel toplamda, fark etmez seçeneği işaretleyenlerde ve sadece kadın veya erkek talep edilen açık işlerde en fazla kullanılan arama kanalı Akraba Eş Dost'tur. Diyarbakır'daki açık işlerin yüzde 31,2'si part-time çalışanı olan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 2,7'sinde part-time çalışan bulunmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Diyarbakır genelinde en fazla Akraba Eş Dost arama kanalının tercih edildiğini görmekteyiz. Part-time çalışanı olan işyerleri Özel İstihdam Bürosu vasıtasıyla eleman aramamaktadır.

Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	0,0%	96,5%	100,0%	96,8%
İŞKUR Aracılığıyla	0,0%	3,5%	8,9%	4,0%
Gazete-İlan vb.	0,0%	0,0%	91,1%	8,0%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	2,6%	100,0%	11,1%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 96,8'lik kısmının Akraba-Eş Dost arama kanalıyla aradığı görülmektedir. Bunu yüzde 11,1 ile İnternet-Sosyal Medya ile takip etmektedir. Part-time çalışanı olan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 91,2'sinde cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, geri kalan yüzde 8,8'sinde ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Erkek eleman arama yolunda ise yüzde 96,5'lik bir oranla Akraba-Eş Dost tercih edilmektedir. Diyarbakır'daki açık işlerin 21,5'i İhracat yapan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 4'ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığı incelendiğinde; en fazla Akraba Eş Dost arama kanalının tercih edildiği görülmektedir. İkinci sırada ise İŞKUR gelmektedir. Özel İstihdam Büroları ise arama kanalı olarak kullanılmamıştır.

Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	100%	66,8%	100%	90,4%
Gazete-İlan vb.	2,3%	33,2%	0,0%	10,8%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	41,2%	11,8%	14,2%
İŞKUR Aracılığıyla	0,0%	33,2%	93,9%	28,0%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinin açık işleri arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde bu işyerlerine ait açık işlerin yüzde 90,4'lük kısmının Akraba-Eş Dost arama kanalıyla eleman aradığı görülmektedir. Bunu yüzde 28 ile İŞKUR takip etmektedir. İhracat yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 29' unda cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 51,5'inde kadın eleman aranmakta iken, yüzde 19,5'i için ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Kadınların tercih edildiği açık işlerde yüzde 100'lük bir oranda Akraba-Eş Dost vasıtasıyla eleman aranmaktadır. Bunu yüzde 2,3 ile Gazete-İlan vb. arama kanalı takip etmektedir. Erkek eleman arama yolunda ise yüzde 66,8'lik bir oranda Akraba-Eş Dost tercih edilmektedir. Cinsiyet bazında fark etmez olarak tercih yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 90,4'lük bir kısmı Akraba-Eş Dost arama kanalını tercih etmiştir. Türkiye genelinde, ihracat yapan işyerlerinde arama kanalı olarak ilk iki sırayı Akraba Eş Dost ve İŞKUR almıştır.

Diyarbakır'daki açık işlerin yüzde 21'i daha önce İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış işyerlerindedir. İŞKUR Hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin açık işlerdeki arama kanalına göre cinsiyet ayrımlı dağılımını içeren Tablo 36 değerlendirilirken bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı

Arama Kanalı	Hizmetlerden Faydalanan				Hizmetlerden Faydalanmayan			
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	83,2%	91,3%	75,8%	88,2%	92,8%	89,4%	80,9%	88,6%
Gazete-İlan vb.	4,9%	5,5%	0,0%	4,8%	12,7%	8,9%	35,9%	16,8%
İnternet-Sosyal Medya	2,4%	13,6%	17,3%	12,2%	5,6%	10,6%	44,1%	16,8%
İŞKUR aracılığıyla	16,9%	15,8%	89,6%	24,4%	5,7%	31,0%	2,8%	15,0%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR'un vermiş olduğu hizmetlerden faydalanan işyerleri ile faydalanmayan işyerlerini karşılaştırıldığında, hizmetlerden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde arama kanalı olarak tercihi yüzde 88,2 ile Akraba-Eş Dost ve yüzde 24,4 ile İŞKUR'dur. Hizmetlerden yararlanmayanlar ise açık işlerinin yüzde 88,6'sında Akraba-Eş Dost ve yüzde 16,8 ile Gazete-İlan vb. ile İnternet-Sosyal Medya arama kanalını tercih etmiştir. Açık işlerin yüzde 62,6'lık kısmı İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine aittir. İŞKUR hizmetlerinden faydalananlar ile daha önce faydalanmayanlar arasında 9,4 puanlık bir fark vardır. Açık işlerin yüzde 62,6 oranında İŞKUR vasıtasıyla aranması İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden memnun kalındığının bir göstergesidir.

Daha önce İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri çalışma sırasında var olan açık işlerini İŞKUR vasıtası ile aramaya başlayabilir. Bu işyerleri ilk sorularda İŞKUR hizmetlerinden

faydalanma sorusuna “hayır” cevabı verip daha sonra açık işlerinin olduğu tespit edildiğinde İŞKUR ile çalışmaya başlamaktadır. Hizmetlerden faydalanmayan ancak mevcut açık işini İŞKUR vasıtası ile aradığını söyleyen işyerleri bu şekildeki işyerleridir.

AÇIK İŞLERDE ARANAN BECERİLER

Çalışma kapsamında işverenlerden açık işlerde istedikleri becerileri önem sırasına göre ve her meslek için en fazla üç tane seçmesi istenmiştir. Kullanılan yöntemden dolayı geçen yıllarda olduğu gibi beceriler ile ilgili tablolar olmayacaktır. Tablolar yerine açıklamalarda bulunulacaktır.

Diyarbakır’da 432 açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ikinci sırada ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Daha sonra Bilgisayar Kullanımı gelmektedir. Bunların dışında Sayı olarak az olsa da farklı beceriler de istenmektedir. Türkiye genelinde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışmasına Uyum ile İletişim ve İfade Yeteneği şeklinde sıralanmaktadır. En az tercih edilen beceri ise Yabancı Dil becerisidir.

Açık işlerde cinsiyet ile beceri arasındaki ilişkiye baktığımızda; erkek eleman taleplerinde öncelikli beceri talebi Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve ikinci öncelikli beceri Fiziki ve Bedensel Yeterlilik iken üçüncü sırada ise Bilgisayar Kullanımı gelmektedir. Kadınlar için ise sıralama Bilgisayar Kullanımı, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe şeklindedir. Fark etmez tercihindeki öncelik verilen beceride ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ikinci sırada İletişim ve İfade Yeteneği üçüncü sırada ise Bilgisayar Kullanımı gelmektedir.

Sektörlere göre açık işlerde talep edilen en önemli becerilere bakıldığında Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe Proje Tabanlı Çalışma, İmalat sektöründe Bilgisayar kullanımı, İnşaat sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe istenmekteyken, Ulaştırma ve Depolama sektöründe ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründe birçok beceri aynı oranda istenmektedir.

Meslek gruplarına göre açık işlerde istenen beceriler incelendiğinde; Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ve Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında Bilgisayar Kullanımı, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekler için açık işlerden öncelikli olarak istenen beceri Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ve Hizmet ve Satış Elemanları için ise İletişim ve İfade Yeteneği istenmektedir.

Beceriler ile açık işte en fazla eleman talep edilen 15 meslek incelendiğinde genel olarak öncelikli talep edilen beceriler sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Bilgisayar Kullanımı olmuştur. Açık iş sayısının en fazla olduğu ilk 15 mesleğin 6’sında

Bilgisayar Kullanımı, 2 meslekte Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, 2 meslekte Satış ve Pazarlama Becerisi, 1 meslekte İletişim ve İfade Yeteneği, 3 meslekte Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, 1 meslekte Takım Çalışması ilk tercih olarak bildirilmiştir.

En fazla açık iş olan meslekleri irdelediğimizde, Ağır Kamyon Şoförü, Makineci (dikiş), Kumaş Paketleme İşçisi, Ütücü, Şoför-Yük Taşıma mesleklerinde sırasıyla Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, becerileri ön plana çıkarken, Muhasebeci, Satış Temsilcisi-Plasiyer, Satış Danışmanı ve Pazarlamacı mesleklerinde ise Bilgisayar Kullanımı, Satış ve Pazarlama Becerisi ile İletişim ve İfade Yeteneği becerileri istenilmektedir.

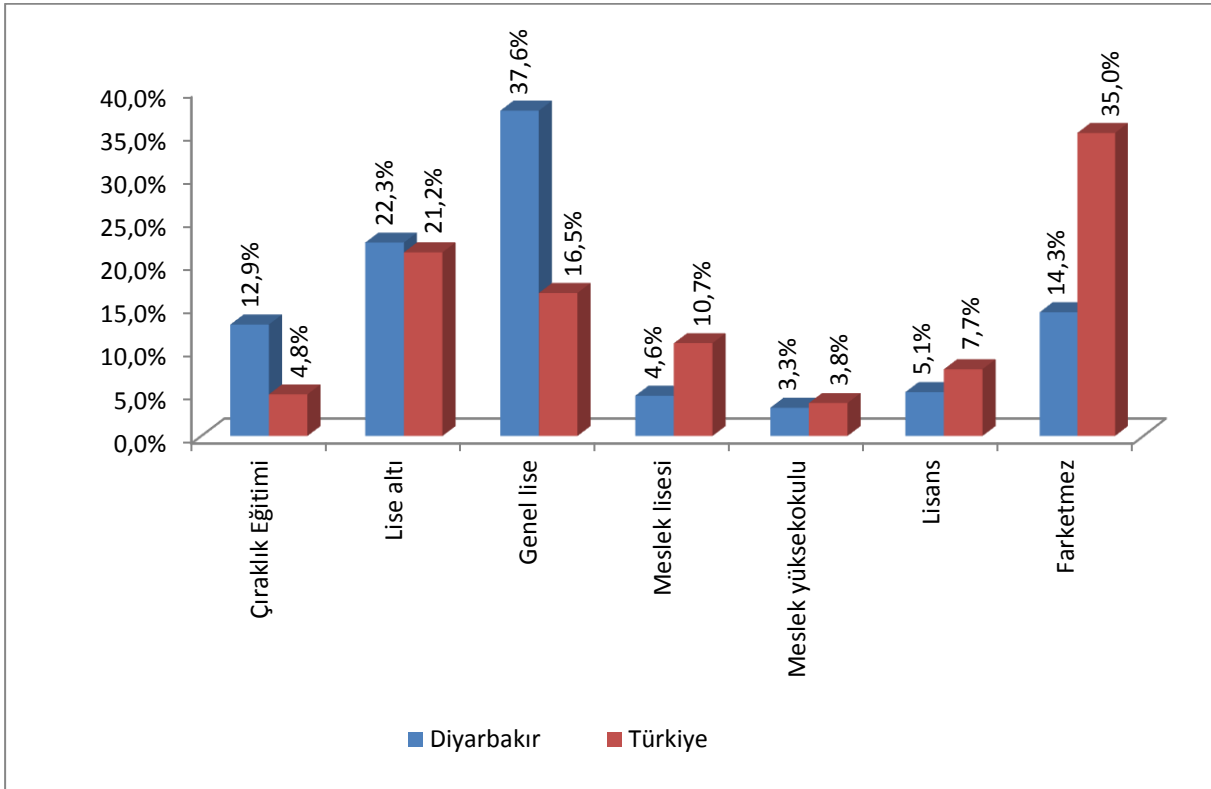
Arama kanalı ile beceriler karşılaştırıldığında bütün arama kanallarında istenen becerilerde ufak tefek farklılıklar hariç aynı beceri türleri istenmektedir. Diyarbakır genelinde açık işlerde en fazla talep edilen beceri Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ikinci sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik'tir. Akraba-Eş Dost, İnternet-Sosyal Medya, İŞKUR aracılığıyla aranan elemanların kendi içinde oransal sıralamasında ilk üç sıradaki beceriler Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması olup Türkiye genelinde istenen becerilerle paralel özellik göstermektedir. Gazete-İlan vb. arama kanalında öne çıkan beceri ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik'tir.

Beceriler ile açık işlerin aranma süresi karşılaştırıldığında açık işlerin yüzde 94,4'nün 0-30 günlük bir sürede arandığı görülmektedir. 0-30 günlük arama süresindeki becerilerde ilk beceri talebi Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe olurken, 31-89 gün için Bilgisayar Kullanımı, 90+ gündür aranan elemanlarda talep edilen becerilerdeki ilk tercih Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübedir.

Açık işlerde istenen beceriler ile açık iş olan meslekler ve bu mesleklerdeki çalışma koşulları yakından ilgilidir. Her meslek için belirlenmiş beceriler üzerinden analiz yapılabilmektedir. Meslekler için talep edilen genel beceriler tespit edilmekte, her meslek için o mesleğe özgü beceri tespiti yapılamamaktadır.

Açık iş olan mesleklerde talep edilen asgari eğitim düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Türkiye genelinde en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmez iken Diyarbakır'da Genel Lise olmuştur.

Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır'da açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk üç eğitim düzeyi Genel Lise, Lise Altı ve Fark Etmez şeklindedir. Türkiye genelinin açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk üç eğitim düzeyi Fark Etmez, Lise altı ve Genel Lise şeklindedir. Bu sıralamadan sonra Türkiye genelinde Meslek Lisesi, Lisans, Çıraklık Eğitim ve MYO şeklinde devam ederken Diyarbakır'da ise Çıraklık Eğitim, Lisans, Meslek Lisesi ve MYO şeklinde gerçekleşmiştir.

Türkiye genelinde en yüksek oranda fark etmez seçeneğinin çıkması işverenlerin çalıştıracakları kişide aldığı eğitimden ziyade verdikleri işi yapıp yapamayacaklarına baktıkları ya da eğitim seviyesi ne olursa olsun "biz işyerinde eğitiriz" mantığında olduklarını göstermektedir. Bazı mesleklerde belirli bir eğitim düzeyine sahip olmak gerekmektedir. Örneğin Öğretmen, Mühendis, Uzman gibi mesleklerde en az Lisans seviyesinde bir eğitime ihtiyaç vardır. Ancak Satış Danışmanı, Garson, Beden İşçisi gibi mesleklerde herhangi bir eğitim düzeyi aranmayabilir. Mesleklerin bu yapısı açık işlerdeki eğitim düzeyi talebini doğrudan etkilemektedir.

Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Genel Lise	7,3%	56,1%	14,0%	37,6%
Lise Altı	28,1%	17,5%	31,7%	22,3%
Fark Etmez	9,2%	17,2%	10,9%	14,3%
Çıraklık Eğitimi	49,0%	1,8%	0,0%	12,9%
Lisans	0,0%	1,7%	24,9%	5,1%
Meslek Lisesi	2,1%	2,7%	15,4%	4,6%
Meslek Yüksekokulu	4,1%	3,0%	3,0%	3,3%
Lisans Üstü	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır'da eğitim düzeyi ile açık işlerde talep edilen cinsiyet durumu incelendiğinde; en fazla açık iş cinsiyeti erkeklerde iken, eğitim düzeyi de Genel Lisedir. Bu talep tüm taleplerin yüzde 76,4'ünü temsil etmektedir. Cinsiyet tercihi kadın olan açık işlerde en çok talep edilen eğitim düzeyi yüzde 49 ile Çıraklık Eğitimi, bunu takiben yüzde 28,1 ile Lise Altı olmuştur. Cinsiyet tercihi erkek olan açık işlerde eğitim düzeyi Genel Lise olarak yüzde 56,1 ve bunu takiben yüzde 17,5 ile Lise Altı eğitimli talep edilmektedir. Kadınlarda talep edilen açık işlerde istenen eğitim düzeyi, erkeklerde istenen eğitim düzeyine göre daha düşüktür.

Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Sektörler	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisansüstü	Fark etmez
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	12,5%	25,0%	0,0%	0,0%	62,5%	0,0%	0,0%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	2,2%	19,4%	16,1%	10,8%	5,4%	10,8%	0,0%	35,5%
İnşaat	0,0%	14,8%	76,3%	4,4%	0,7%	2,2%	0,0%	1,5%
İmalat	40,4%	39,6%	7,8%	0,8%	3,3%	0,9%	0,0%	7,1%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	62,5%	0,0%	37,5%	0,0%	0,0%	0,0%
Bilgi ve İletişim	33,3%	0,0%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Eğitim	0,0%	33,3%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ulaştırma ve Depolama	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %
Genel Toplam	12,9%	22,3%	37,6%	4,6%	3,3%	5,1%	0,0%	14,3%

Kaynak: İPA 2015

Sektörlerin talep ettiği eğitim düzeyleri incelendiğinde Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Ulaştırma ve Depolama, Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtları ve Motosikletlerin Onarımı sektörlerinde en çok tercih edilen eğitim düzeyi fark etmez iken, İnşaat, Diğer Hizmet Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, Eğitim, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde ise Genel Lise, İmalat sektöründe Çıraklık Eğitimi, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ve Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe Lisans eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Meslek Grubu	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisansüstü	Fark etmez
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	14,9%	20,0%	54,9%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	9,7%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	10,0%	42,7%	19,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	28,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	31,8%	48,2%	10,7%	0,0%	2,5%	0,0%	0,0%	6,7%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	9,4%	11,7%	38,9%	16,3%	0,0%	0,0%	23,8%
Profesyonel Meslek Mensupları	3,9%	0,0%	24,5%	0,0%	3,9%	67,6%	0,0%	0,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	9,8%	21,4%	30,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	38,4%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,0%	0,0%	46,6%	5,7%	15,5%	16,6%	0,0%	15,6%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	12,9%	22,3%	37,6%	4,6%	3,3%	5,1%	0,0%	14,3%

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi karşılaştırıldığında; Hizmet ve Satış Elemanları mesleğinde en fazla talep edilen eğitim düzeyi Fark Etmez, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerinde Lise Altı, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar mesleğinde Genel Lise, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları Meslek Gruplarında Meslek Lisesi, Yöneticiler Meslek Yüksek Okulu, Profesyonel Meslek Mensupları ise Lisans eğitim düzeyinde elemanlar talep etmektedirler. Bunların dışında Lisansüstü eğitim düzeyi ise talep edilmemiştir.

Açık işlerin arama kanalı türleri ile eğitim düzeyi arasındaki bağlantı üzerinde durulmaya çalışılmıştır.

Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Çıraklık Eğitimi	98,1%	1,9%	0,0%	1,9%	0,0%
Lise Altı	92,1%	7,9%	12,3%	31,9%	0,0%
Genel Lise	90,9%	7,4%	9,1%	12,9%	0,0%
Meslek Lisesi	88,2%	53,5%	65,4%	41,3%	0,0%
Meslek Yüksekokulu	46,7%	0,0%	46,1%	76,9%	0,0%
Lisans	70,5%	10,2%	39,5%	25,1%	0,0%
Fark Etmez	82,7%	10,3%	8,6%	20,9%	0,0%
Genel Toplam	88,3%	9,3%	13,9%	20,9%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamında söz konusu olan açık işler için talep edilen eğitim düzeyleri itibariyle arama kanalları incelendiğinde eğitim düzeyine göre açık işlerde işverenlerin en çok Akraba-Eş-Dost aracılığıyla eleman aradığı görülmektedir. Özel istihdam büroları hiç tercih edilmezken eğitim düzeyine göre Gazete-İlan vb. İnternet-Sosyal Medya ve İŞKUR farklı oranlarda tercih edilmiştir. Meslek Yüksekokulu eğitim düzeyine göre İŞKUR en fazla tercih edilen kanal olmuştur.

Açık işlerde istenen eğitim düzeyi ile açık işlerin aranma süresi arasındaki ilişki ele alınmaya çalışılmıştır.

Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Eğitim Düzeyi	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Çıraklık Eğitimi	98,1%	0,0%	1,9%
Lise Altı	82,7%	6,2%	11,1%
Genel Lise	98,7%	0,0%	1,3%
Meslek Lisesi	100%	0,0%	0,0%
Meslek Yüksekokulu	100%	0,0%	0,0%
Lisans	100%	0,0%	0,0%
Fark Etmez	93,3%	1,8%	4,9%
Genel Toplam	94,4%	1,6%	3,9%

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır'da Çıraklık Eğitimi, Lise altı, Meslek Lisesi, Lisans, Genel Lise, Meslek Yüksekokulu, Lise Altı ve Fark etmez eğitim düzeylerinde elemanlar genel olarak 0-30 gün içinde temin edilmektedir. Tablo 41 değerlendirildiğinde eğitim düzeyi arttıkça veya azaldıkça açık işin aranma süresi uzamaktadır veya kısalmaktadır şeklinde bir bağlantı kurulamayacaktır.

Diyarbakır ilinde sektörlerin önemli bir bölümü açık işini çok uzun vadede aramamaktadır. Kısa vadede eleman ihtiyacını karşılamaktadır.

Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Sektör	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	100%	0,0%	0,0%
İmalat	96,8%	0,9%	2,3%
İnşaat	96,3%	3,7%	0,0%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	86,0%	0,0%	14,0%
Ulaştırma ve Depolama	100%	0,0%	0,0%
Bilgi ve İletişim	100%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	100%	0,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	100%	0,0%	0,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	100%	0,0%	0,0%
Eğitim	100%	0,0%	0,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	100%	0,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	100%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	94,4%	1,6%	3,9%

Kaynak: İPA 2015

İmalat, İnşaat ve Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı sektörlerinde açık işlerin kapatılması diğer sektörlerle göre daha uzun sürebilmektedir. Diğer sektörlerde ise açık işler 0-30 gün süre ile kapatılmaya çalışılmaktadır.

Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

İşyeri Yaşı	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
0-4	96,4%	0,0%	3,6%
5-9	94,5%	2,9%	2,6%
10-14	96,3%	0,0%	3,7%
15-19	87,3%	0,0%	12,7%
20-24	86,1%	0,0%	13,9%
25+	100%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	94,4%	1,6%	3,9%

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yaşı ile açık işlerin aranma süresi kıyaslandığında açık işlerin çoğunluğunun 5-9 yaş aralığındaki işyerlerine ait olduğu görünmekte ve bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 94,5'inin 0-30, yüzde 2,9'unun 31-89, yüzde 2,6'sının 90+ gündür aradığı gözlemlenmiştir.

Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Meslek Grup	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	100%	0,0%	0,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	87,1%	0,0%	12,9%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	95,4%	0,0%	4,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	96,1%	0,0%	3,9%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	85,1%	0,0%	14,9%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	95,3%	0,0%	4,7%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	96,2%	3,3%	0,5%
Yöneticiler	100%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	94,4%	1,6%	3,9%

Kaynak: İPA 2015

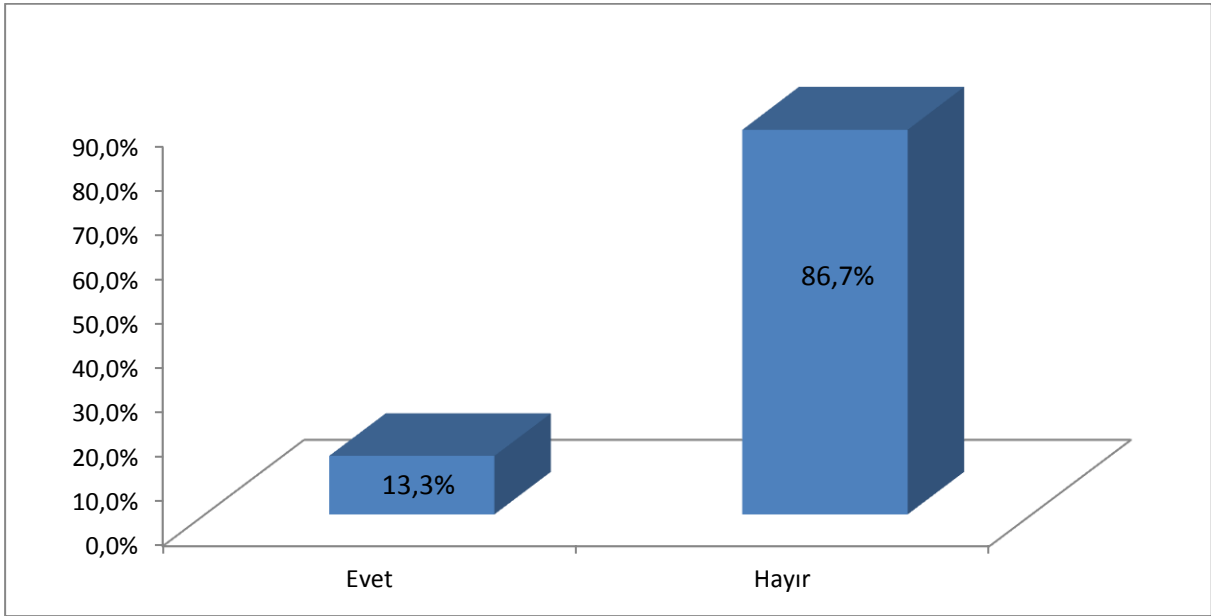
Meslek grupları ile açık işlerin aranma süreleri incelendiğinde; açık işlerin çoğunluğunun 0-30 günlük bir arama süresi içinde olduğu ve 0-30 gün içinde aranan açık işlerin çoğunluğunun Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubundan olduğu görülmüştür. Açık işlerde temininde en çok zorlanılan meslek grubu Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olmuştur. Temininde en az zorluk çekilen meslek grupları ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ve Yöneticiler meslek grupları olmuştur.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işyerlerine son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri de sorulmuştur. Bu bilgi işverenin açık işlerinin yanı sıra, karşılamakta güçlük çektikleri meslekleri içerdiği için önemli bir bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında eleman bulmada güçlük çektikleri meslekler işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

Diyarbakır ilindeki işyerlerinin yüzde 13,3'ü eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur.

Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yüzde 13'nün aradığı elemanı bulmakta zorluk çekmesi Diyarbakır ili işgücü piyasasının arz ve talep yapısında bir uyum olduğunu göstermektedir. İşverenler istedikleri elemanı bulurken zorluk çekmemektedirler. Temininde güçlük çekilen mesleklerde güçlük çekilme nedenine ilişkin bilgilere çalışmanın ilerleyen kısımlarında değinilecektir.

Diyarbakır ilinde sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektörü sırası ile İmalat ve İnşaat sektörleri izlemektedir. Bu sektörler ilde işyeri sayısı en fazla olan sektörlerdir. Daha iyi bir analiz için sektördeki toplam işyerlerinin ne kadarının eleman temininde güçlük çektiğine bakmak gerekir. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 50'sinden fazlası eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran oldukça yüksektir.

Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı

Sektör	2014 10+			2015 10+		
	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	4	1	25,0%	4	2	50,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	73	26	35,8%	66	18	27,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	37	9	23,5%	31	7	24,1%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	592	124	21,0%	559	114	20,4%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	5		0,0%	5	1	20,0%
Bilgi ve İletişim	21	3	12,5%	17	3	18,8%
İmalat	287	64	22,3%	267	47	17,4%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	95	11	11,2%	89	14	15,2%
Eğitim	84	15	18,1%	76	11	15,1%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	29	2	7,1%	11	1	10,0%
İnşaat	716	64	9,0%	616	43	6,9%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	78	8	10,0%	68	5	6,9%
Ulaştırma ve Depolama	117	13	10,8%	110	6	5,9%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	164	8	4,6%	141	7	4,8%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	39	6	16,7%	36	1	3,1%
Gayrimenkul Faaliyetleri	7		0,0%	6		0,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	12	4	33,3%	9		0,0%
Genel Toplam	2.360	357	15,1%	2.111	280	13,3%

Kaynak: İPA 2015

2015 yılı İPA çalışması kapsamında ziyaret edilerek cevap alınan 10 ve daha fazla çalışanı olan işyeri sayısı, 2014 yılı İPA çalışmasında cevap alınan işyeri sayısından 249 işyeri eksik olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bununla beraber söz konusu işyerlerinde temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında önemli oranda azalış gerçekleşmiştir. Geçtiğimiz sene işgücü temininde sıkıntı çektiğini belirten işyerlerinden yüzde 20 oranında olan 72 işyeri bu yıl temininde güçlük çekme durumundan ayrılmıştır. Diğer bir ifadeyle geçtiğimiz sene temininde güçlük çektiğini belirten her 5 işyerinden bir tanesi işgücü bulmakta artık güçlük yaşamamaktadır.

2014 yılı İPA çalışmasında Diyarbakır'daki işyerlerinin yüzde 15,1'inin eleman temininde güçlük yaşadığı görülmüştür. 2015 yılında ise bu oran 13,2'dir. Yüzde 1,9'luk azalış söz konusudur. 2014 yılı İPA çalışmasında temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında yüzde 20 oranında

azalma olmasından kaynaklanmaktadır. Bununla beraber işyeri sayısında yüzde 3 orana karşılık 72 işyerinin sayısında azalma gerçekleşmiştir.

İşgücü temininde güçlük çeken işyerleri sektörel olarak geçtiğimiz yıl ile karşılaştırıldığında farklılaşmanın en çok Kültür Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektöründe olduğu görülmektedir. Temininde güçlük çektiğini belirten işyerlerinde 33,3 puanlık bir azalış gerçekleşmiştir. Daha sonra sırayı Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü almaktadır. Farklılaşmanın devam ettiği diğer sektörler sırasıyla İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Ulaştırma ve Depolama, İmalat sektörleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Diyarbakır'da 2015 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 730 kişinin işgücünün temininde güçlük çekildiği görülmüştür.

Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı

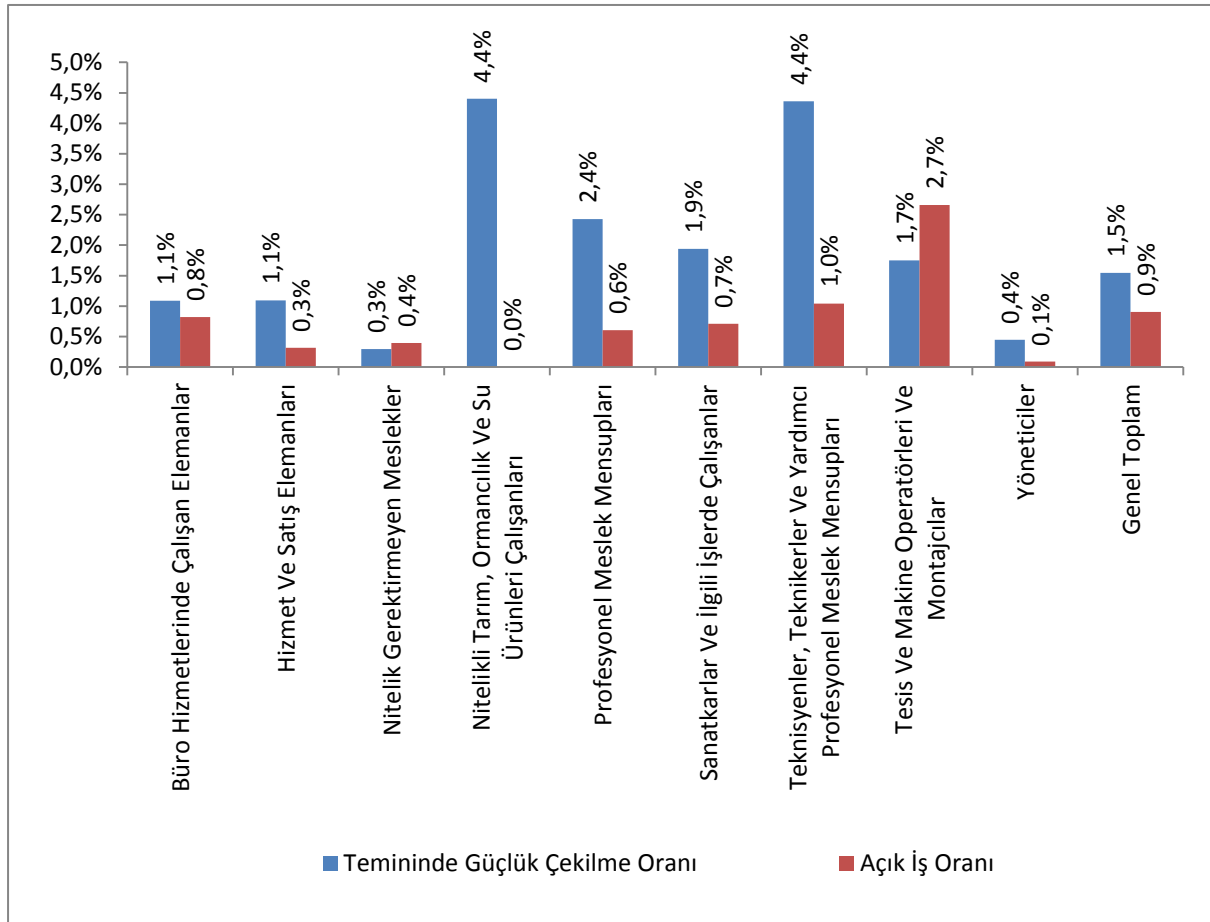
Meslek Grubu	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Açık İş Eleman Sayısı
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	190	46
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	138	216
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	133	49
Profesyonel Meslek Mensupları	109	27
Hizmet ve Satış Elemanları	87	25
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	35	47
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	27	21
Nitelikli Tarım, Ormanlık ve Su Ürünleri Çalışanları	5	0
Yöneticiler	5	1
Genel Toplam	730	432

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında irdelendiğinde yüzde 26'lık pay ve 190 kişi ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupların ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırayı yüzde 18,9'luk pay ve 138 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu takip etmektedir.

Diyarbakır ilinde meslek gruplarına göre açık iş oranları ile toplam çalışan sayısına temininde güçlük çekilen kişilerin oranlandığı temininde güçlük çekilme oranı Grafik 17'de beraber değerlendirilmiştir.

Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışması sonuçlarına göre Diyarbakır'da Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları grubunda çalışanların yüzde 4,4'ünde temininde güçlük çekilmektedir. 2014 İPA çalışmasında da söz konusu meslek gruplarında sırasıyla yüzde 17,7 ve yüzde 0,2 oranında temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir.

2015 İPA'da üçüncü sırayı yüzde 2,4'le Profesyonel Meslek Mensupları dördüncü sırayı ise yüzde 1,9'la Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grupları yer almaktadır.

2015 yılı İPA çalışması kapsamında Diyarbakır'da eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 47: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler

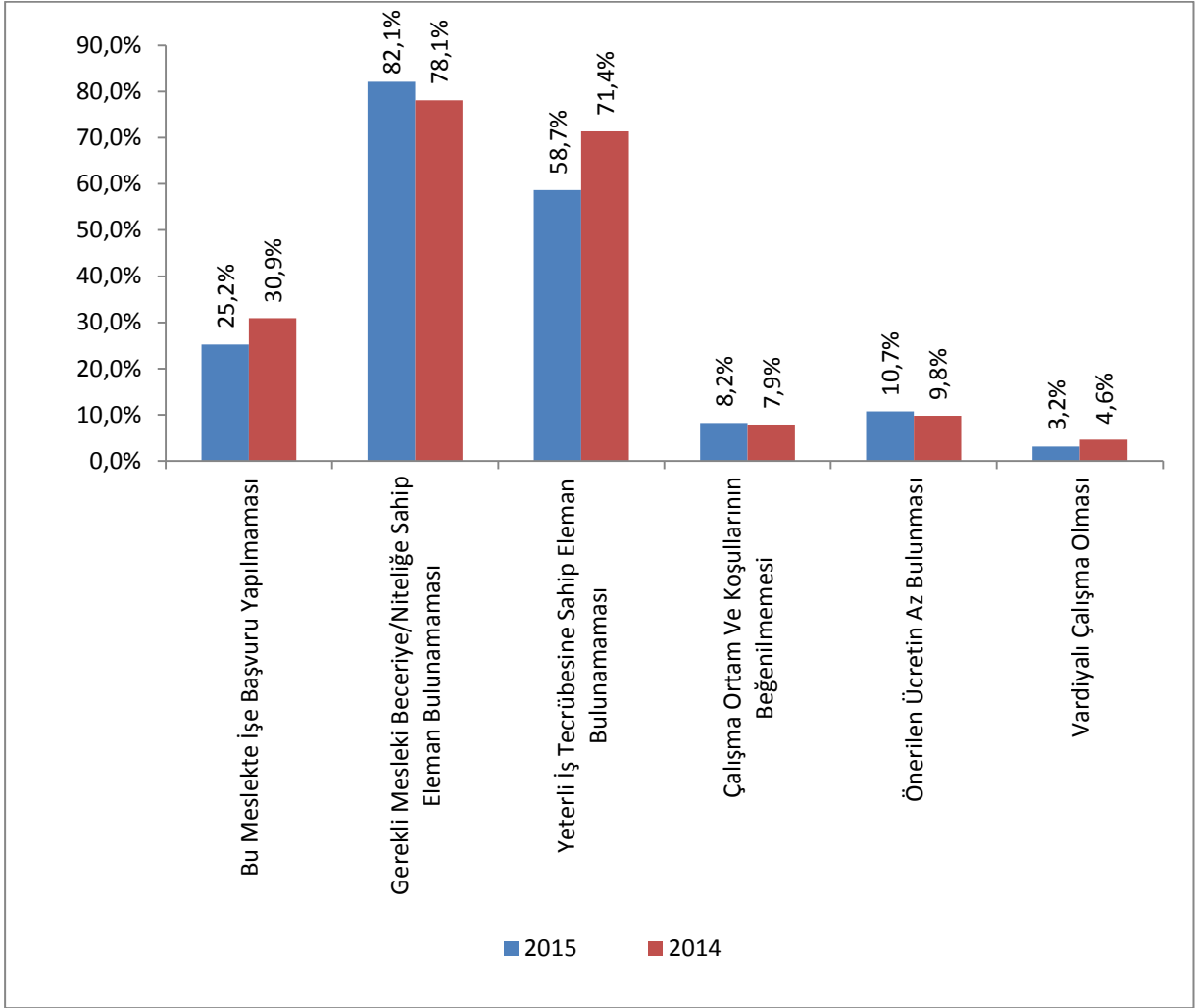
Meslek	Dağılım
Muhasebeci	5,4%
Satış Temsilcisi / Plasiyer	5,3%
Makineci (Dikiş)	4,2%
Elektrik Teknikeri	4,2%
Ağır Kamyon Şoförü	3,0%
Elektrik Tesisatı ve Pano Montörü Teknisyeni/Elektrik Teknisyeni	2,7%
Şoför-Yük Taşıma	2,4%
Pazarlamacı	2,1%
Elektrikçi (Genel)	2,0%
Aşçı	1,7%
Diğer	67,0%
Genel Toplam	100%

Kaynak: İPA 2015

Muhasebeci mesleği yüzde 5,4'lük payla il sırada yer almaktadır. En fazla açık iş olan beşinci meslek konumundadır. En fazla eleman temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek ile en fazla açık iş olan ilk 10 mesleğin 6 tanesi ortaktır. Ağır Kamyon Şoförü, Makineci (Dikiş),Muhasebeci, Satış Temsilcisi-Plasiyer, Şoför-Yük Taşıma ve Elektrikçi (Genel) meslekleri her iki grupta da ilk 10 mesleğin içerisinde yer almaktadır. Bu meslekler Diyarbakır işgücü piyasasında eleman ihtiyacı olan ve eleman temininde güçlük çekilen mesleklerdir. Özellikle bu mesleklere yönelik aktif istihdam tedbirleri alınmalıdır.

Temininde güçlük çekilme nedenleri eleman temininde güçlük çekilen mesleklerde teşhisi doğru koyabilmemizi sağlamaktadır.

Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

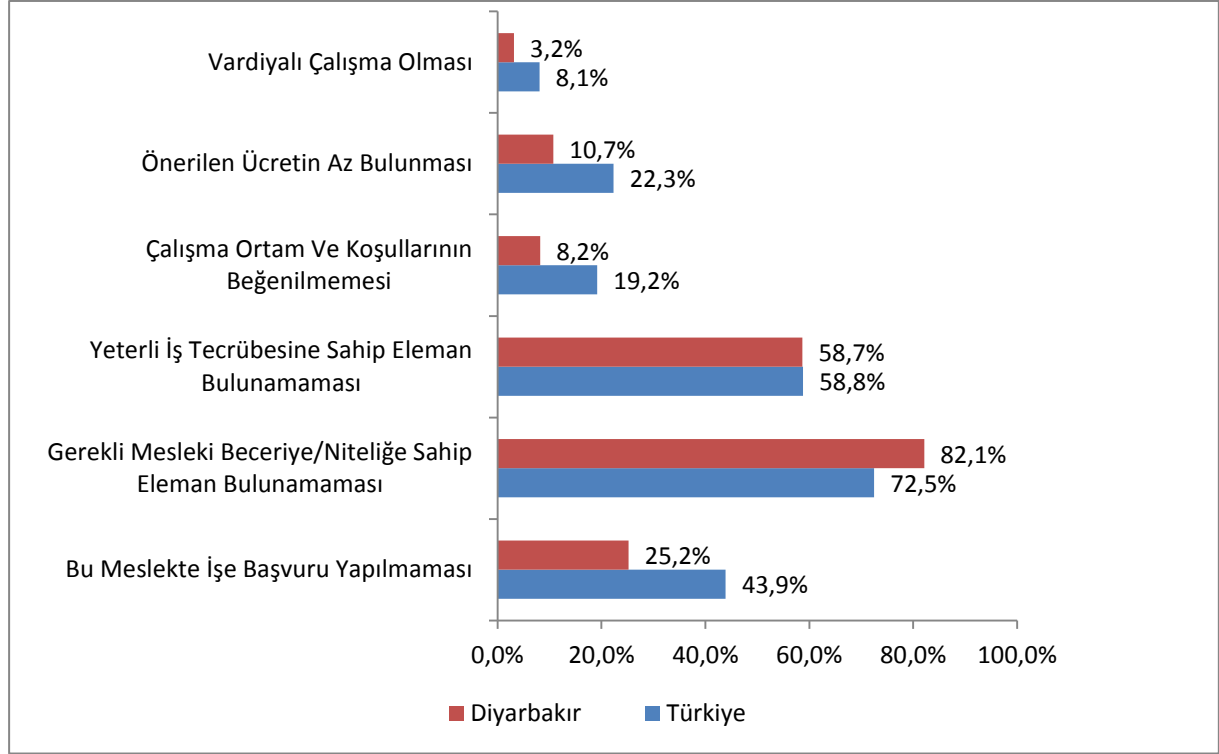
2015 İPA çalışmasında işverenlere temininde güçlük çektikleri işgücü için;

- ❖ Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması,
- ❖ Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması,
- ❖ Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması,
- ❖ Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi,
- ❖ Önerilen Ücretin Az Bulunması,
- ❖ Vardiyalı Çalışma Olması

nedenlerinden kendilerine uygun olanlarını seçmeleri istenmiştir. 2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler Grafik 18’de karşılaştırılmıştır. 2015 yılında işverenler tarafından daha çok işaretlenen nedenler ise geçtiğimiz yıla göre 4,2 puanlık artışla yüzde 82,1 işveren tarafından işaretlenen Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedenidir. Bununla beraber 2014 yılında temininde güçlük çektiğini belirten işverenlerin yüzde 71,4’i Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedenini işaretlerken,

bu yıl aynı neden 2,7 puanlık bir azalışla yüzde 58,7 oranında işaretlenmiştir. Nedenlerin sadece işveren görüşlerini yansıttığı düşünüldüğünde bu sonuçlar normal olarak değerlendirilebilir.

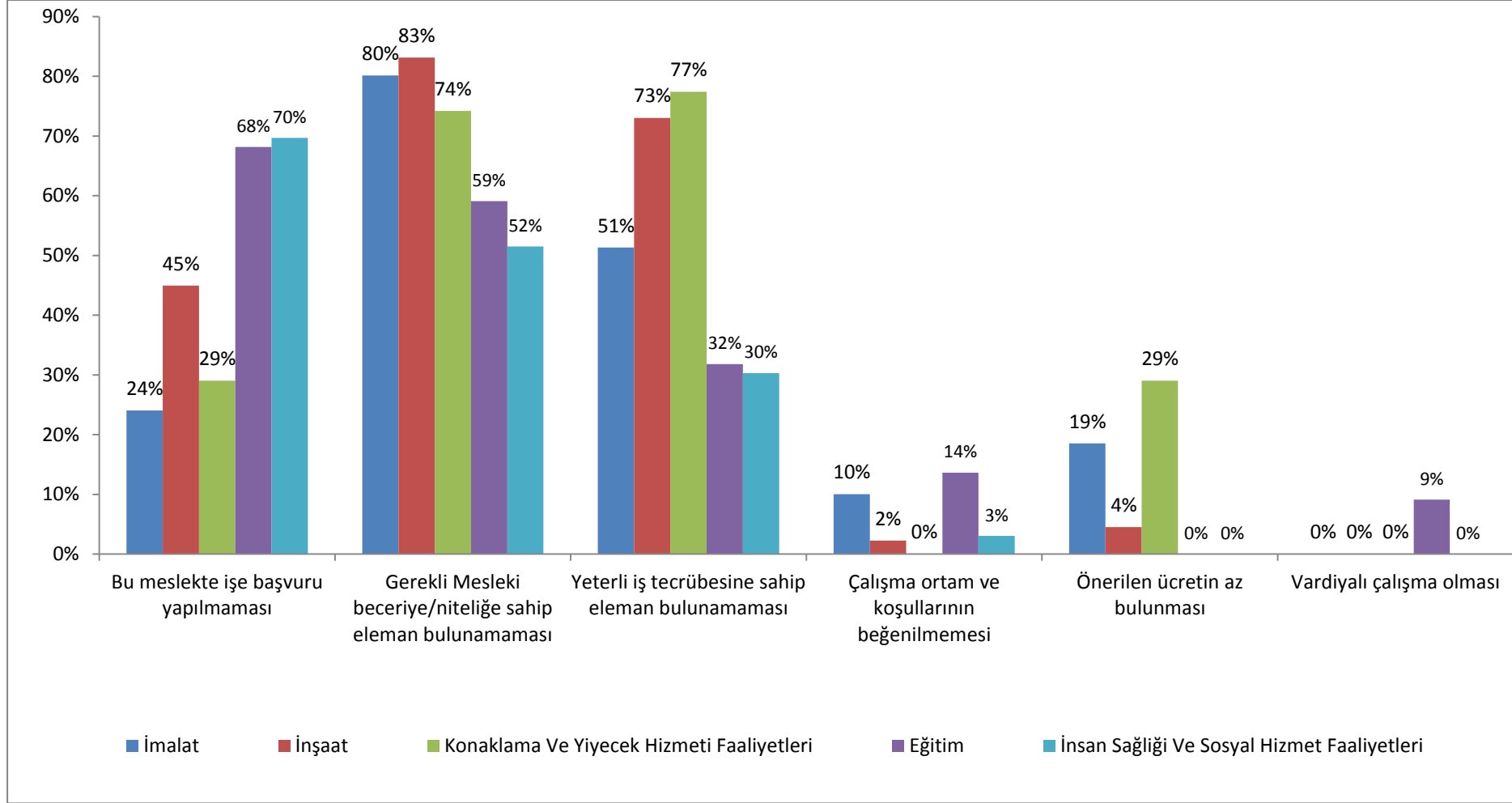
Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

İşgücü temininde güçlük çekme nedenleri Diyarbakır ve Türkiye genelinde değerlendirildiğinde ilk üç neden sıralamasının aynı olduğu görülmektedir. Bununla beraber Diyarbakır'da işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden daha yüksek oranlarla Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedenini işaretlediği görülmektedir. Ancak neden sıralamasında Diyarbakır'ı Türkiye geneli sıralamasından ayıran iki neden vardır. Bunlardan ilki 18,7 puanlık farkla Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması, ikincisi de 11 puanlık farkla Önerilen Ücretin Az Bulunması nedenleridir. Söz konusu iki neden de Diyarbakır'daki işverenler tarafından temininde güçlük çekme nedeni olarak daha az işaretlenmiştir. Başka bir ifadeyle işverenler bu nedenleri işgücü temininde karşılaştıkları güçlükte etkin bir neden olarak değerlendirmemektedirler. Adı geçen nedenler işgücü piyasasının arz tarafı olan işgücünü doğrudan ilgilendirmektedir. Dolayısıyla nedenlerin dağılımı sadece işverenlerin görüşünü yansıtmaktadır.

Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Kaynak: İPA 2015

*Grafikte Sektörler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Temininde güçlük çekme nedenleri sektörler özelinde incelendiğinde; İmalat ve İnşaat sektörlerinde Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni ilk sırada yer almaktadır. Eğitim ve İnsan Sağlığı Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması nedeni ilk sırada yer almaktadır. Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri sektöründe Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedeni ilk sırada yer almaktadır. Nedenler özelinde sektörler incelendiğinde; Önerilen Ücretin Az Bulunması, Vardiyalı Çalışma Olması ve Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi nedenlerinin, özellikle İnşaat sektöründe faaliyet gösteren işverenler açısından işgücü temininde bir engel olarak görülmediği sonucu ortaya çıkmaktadır. Yine Vardiyalı Çalışma Olması nedeni eğitim sektöründe faaliyet gösteren işverenler tarafından daha çok işaretlenmiştir.

Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Muhasebeci	5%	89%	50%	5%	0%	3%
Satış Temsilcisi / Plasiyer	6%	97%	70%	0%	22%	0%
Makineci (Dikiş)	4%	100%	43%	0%	0%	0%
Elektrik Teknikeri	4%	92%	96%	0%	16%	0%
Ağır Kamyon Şoförü	58%	73%	73%	5%	5%	0%
Elektrik Tesisatı ve Pano Montörü Teknisyeni/Elektrik Teknisyeni	0%	100%	0%	0%	0%	0%
Şoför-Yük Taşıma	0%	100%	64%	64%	64%	64%
Pazarlamacı	28%	79%	57%	14%	50%	0%
Elektrikçi (Genel)	100%	64%	64%	36%	0%	0%
Aşçı	17%	54%	56%	0%	47%	9%
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	27%	100%	45%	27%	0%	9%
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	91%	36%	9%	0%	0%	0%
Diğer Cam ve Seramik Fırın İşçileri	100%	0%	0%	100%	100%	0%
Mobilya Montaj İşçisi	10%	100%	29%	0%	10%	0%
Şoför (Yolcu Taşıma)	0%	100%	100%	0%	0%	0%
Satış Danışmanı	0%	90%	100%	10%	10%	10%
Satış Görevlisi	0%	100%	0%	0%	0%	0%
Makine Teknikeri	10%	100%	90%	0%	0%	0%
Ahşap Mobilya İmalatçısı	53%	100%	100%	0%	0%	0%
Ön Muhasebeci	0%	89%	77%	0%	0%	0%

Kaynak: İPA 2015

*Meslekler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Tabloda da görüldüğü gibi temininde güçlük yaşanan mesleklerin başında yer alan Muhasebecisi mesleğinde teminde güçlük yaşanmasının sebebi Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olarak yansımıştır. Bununla beraber Satış Temsilcisi-Plasiyer ve Makineci (Dikiş) mesleklerinin temininde güçlük yaşanmasının nedeni ise yine Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamamasından kaynaklanmaktadır. İşgücü piyasasına bu mesleklerde eleman yetiştirilmesi veya bu mesleklerde olan işgücünün yeterliliklerinin geliştirilmesi karşılanamama sorununu hafifletebilecektir.

Ahşap Mobilya İmalatçısı, Satış Danışmanı, Aşçı ve Elektrik Teknikeri mesleklerinde yüksek oranda iş tecrübesine sahip eleman bulunamamaktadır. Tecrübe kazandırma amaçlı İşbaşı Eğitim Programları bu karşılanamama sorununu çözebilecektir.

Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

İŞKUR Hizmetleri	Temininde Güçlük Çeken İşyeri	Temininde Güçlük Çekmeyen İşyeri
Çalışanlara Yönelik Eğitim	1%	1%
Eleman Talebi	78%	73%
İEP	36%	28%
İşveren Danışmanlığı	22%	34%
KÇÖ	1%	0%
Kurs	8%	9%
Mevzuat Danışmanlığı	4%	8%

Kaynak: İPA 2015

Raporun bu kısmında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri temininde güçlük çekme durumlarına göre incelenmiştir. Buna göre işgücü temininde güçlük çeken işyerleri, güçlük çekmeyen işyerlerine göre eleman talebi ve işbaşı eğitim programları hizmetlerinden daha yüksek oranda faydalandığı görülmektedir. Bununla beraber her iki işyeri durumu için çalışanlara yönelik eğitim hizmetlerinden faydalanma konusunda fark olmamakla birlikte işgücü temininde güçlük çekmeyen işyerleri; işveren danışmanlığı, kurs ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden daha fazla faydalanmaktadır.

İşgücü temininde güçlük çekme ve çekmeme durumlarına göre farklılaşmanın en çok olduğu hizmet işveren danışmanlığı hizmetidir. Farklılaşmanın belirgin olduğu diğer bir hizmet ise işbaşı eğitim programıdır. Bu durum işverenlerin çeşitli nedenlerle bulmakta güçlük çektikleri işgücünün, İŞKUR tarafından temin edilmesi ve işi başında öğrenme imkânının sunulması anlamına gelmektedir.

Diyarbakır ilinde işyerlerinin yüzde 13,3'ü eleman temininde güçlük çekmektedir. Diğer yandan Diyarbakır ilinde işyerlerinin yüzde 11,4'ünde vardiyalı çalışma yapılmaktadır ve vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin ise yüzde 40,3'ü eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 39'dur.

Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10+		
	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	24	56	80
İmalat	14	29	42
İnşaat	4	24	27
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1	25	26
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	5	20	25
Ulaştırma ve Depolama	1	9	10
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0	8	8
Eğitim	0	7	7
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1	5	6
Bilgi ve İletişim	0	3	3
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0	2	2
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0	1	1
Gayrimenkul Faaliyetleri	0	1	1
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	0	1	1
Diğer Hizmet Faaliyetleri	1	0	1
Genel Toplam	50	191	241

Kaynak: İPA 2015

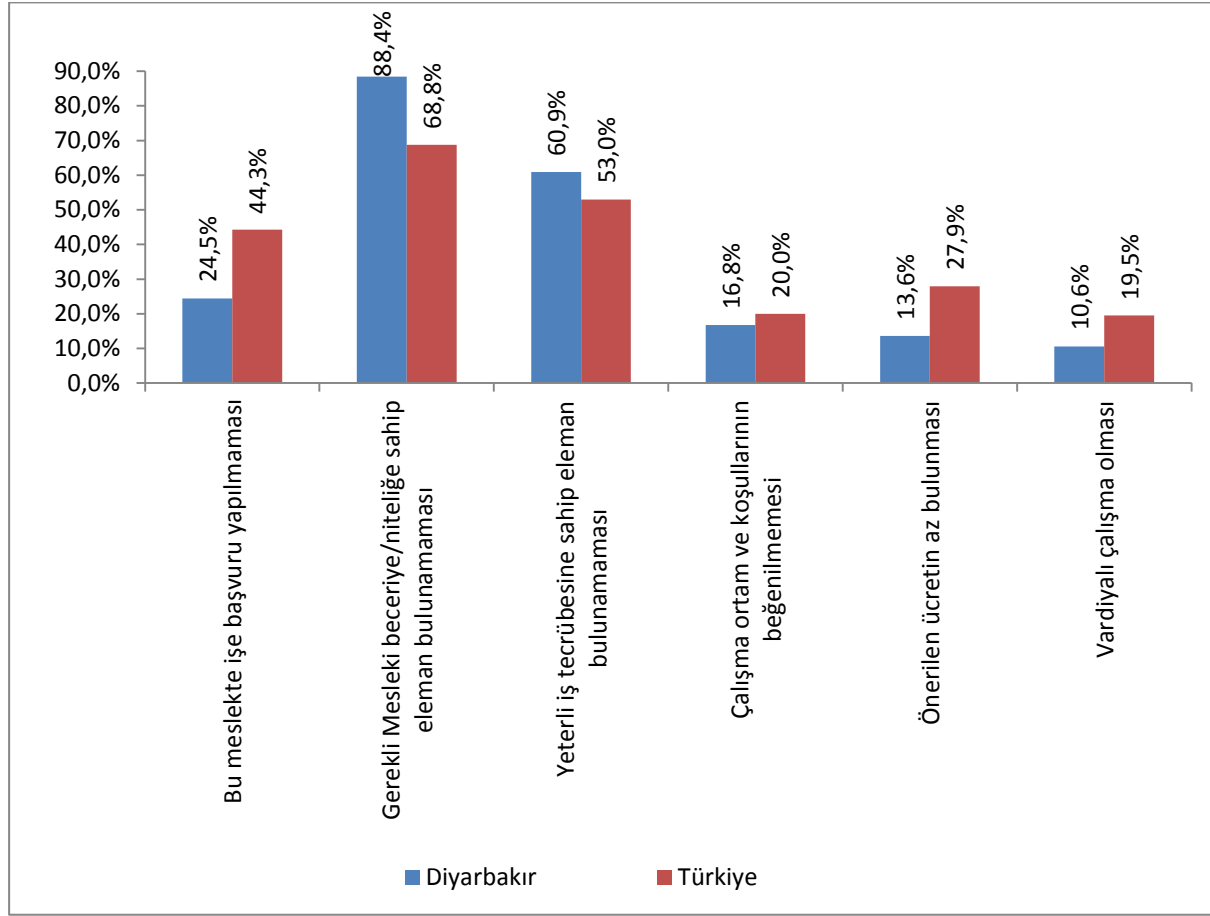
Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. Sektörler arasında farklılaşmalar görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan yaklaşık her 5 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Sektörel olarak incelediğimizde ise; Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründe vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin tamamı eleman temininde güçlük çekmektedir. Yedi sektörde ise vardiyalı çalışma yapılmasına rağmen eleman temininde güçlük çekilmemektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 21'de sunulmuştur.

Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekmelerinin en düşük oranlı nedenlerinden birinin Vardiyalı Çalışma olması dikkat çekicidir. Ancak Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde temininde güçlük çekilme nedeni olarak Vardiyalı Çalışmanın oranı yüzde 4'tür. Vardiyalı Çalışma yapmanın eleman temininde güçlük çekme konusunda ön planda olan bir neden olmadığı görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istenilen elemanın temininde Gerekli Mesleki Beceri Ve Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması en büyük problemdir. Vardiyalı çalışma yapma konusunda ise Diyarbakır ile Türkiye geneli benzemektedir.

Diyarbakır ilinde işyerlerinin yüzde 13,3'ü eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 4'ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin ise yüzde 31'i eleman temininde güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde 35'tir.

Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10+		
	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	TGÇM Toplam
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0	3	3
İmalat	9	32	42
İnşaat	5	2	7
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	10	17	27
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	1	1	2
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0	1	1
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1	0	1
Genel Toplam	26	57	83

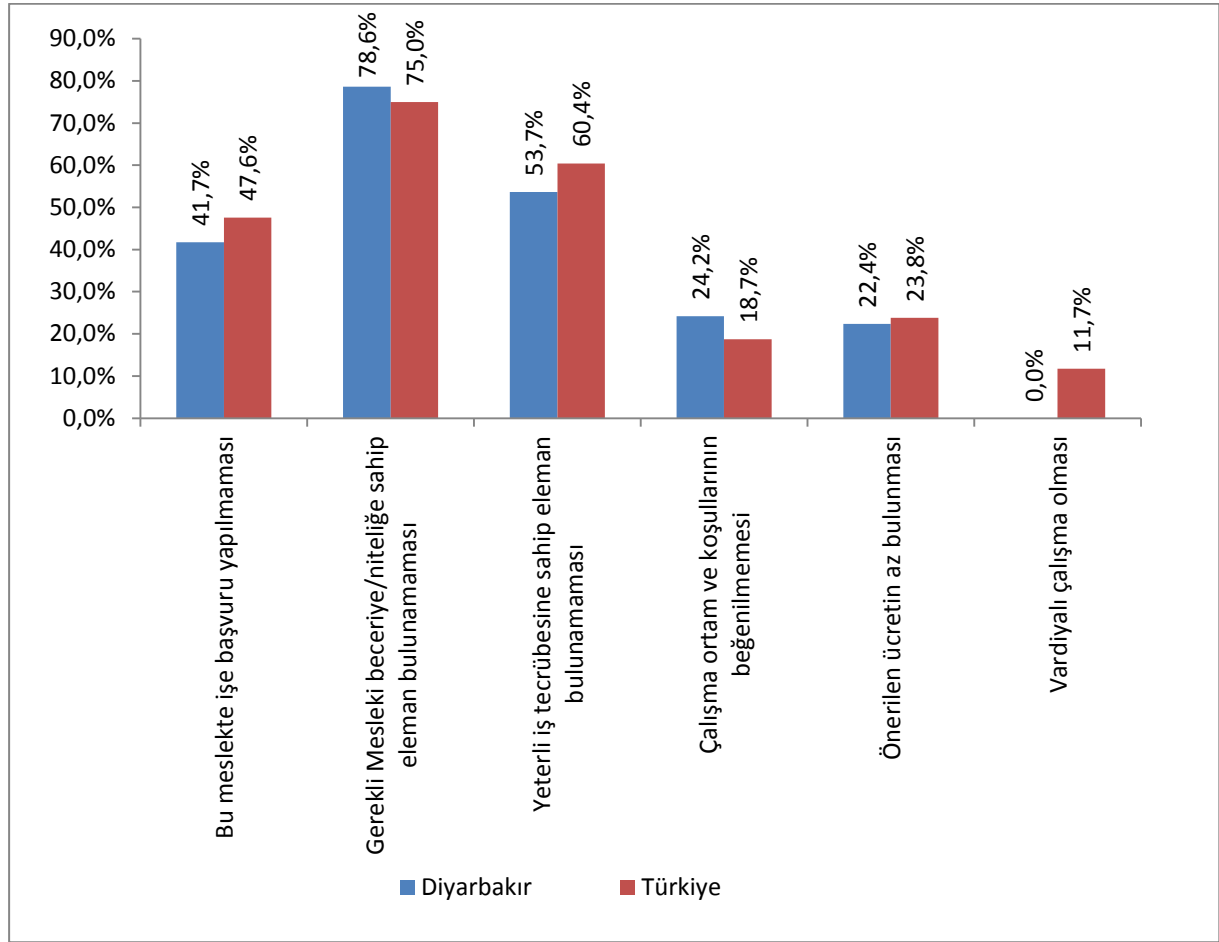
Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha yüksektir. İhracat yapan yaklaşık her 3 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. Sektörler arasında farklılaşmalar görülmektedir.

Diyarbakır'da ihracat yapan işyerlerinden sadece Madencilik ve Taş Ocakçılığı ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunanlar eleman temininde güçlük çekmez iken ihracat yapılan diğer sektörlerde eleman temininde güçlük çekilmektedir.

İhracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 22'de sunulmuştur.

Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin ihracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin Türkiye geneli sıralaması ile Diyarbakır ili sıralaması birbirine yakındır.

Diyarbakır'da işyerlerinin yüzde 13,3'ü eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 2,7'sinin part-time çalışanı bulunmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinin ise yüzde 20,6'sı eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,4'tür.

Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10+		
	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0	1	1
İmalat	1	2	3
İnşaat	0	6	6
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	2	9	11
Ulaştırma ve Depolama	0	12	12
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0	2	2
Gayrimenkul Faaliyetleri	0	1	1
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0	4	4
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0	3	3
Eğitim	1	3	4
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	5	2	7
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	0	1	1
Diğer Hizmet Faaliyetleri	2	0	2
Genel Toplam	12	46	58

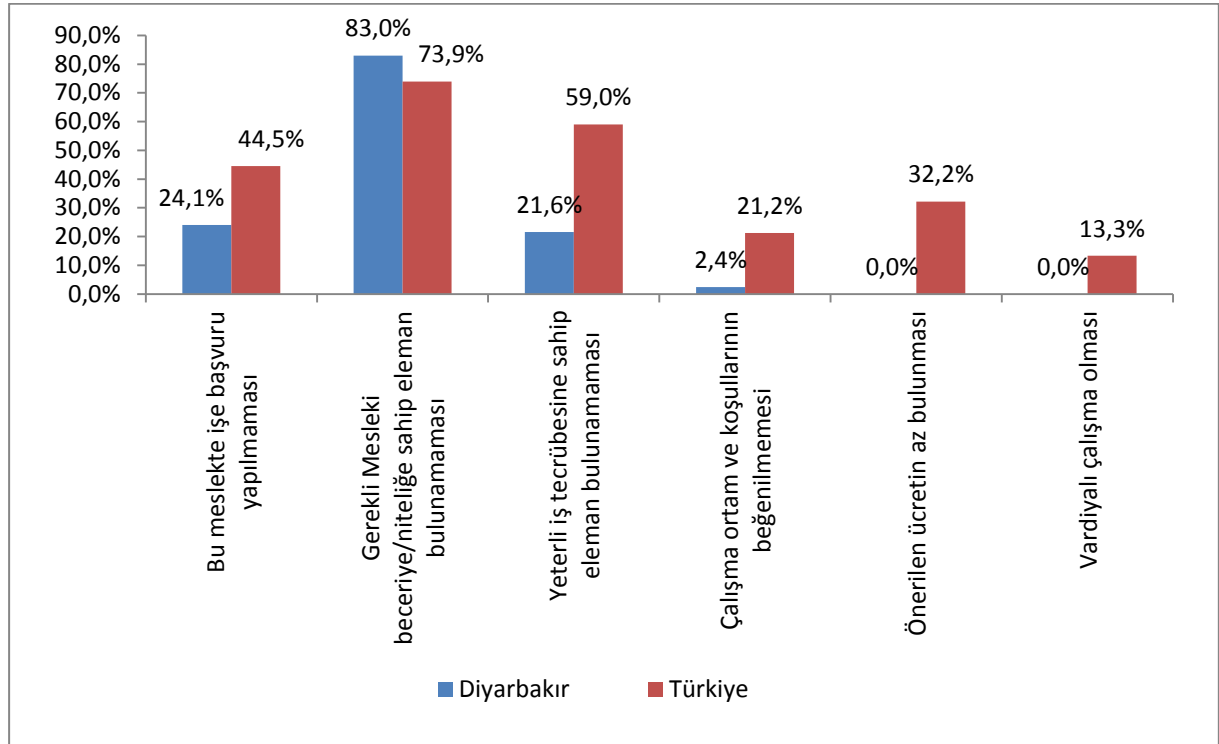
Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha düşüktür. Part-time çalışanı olan yaklaşık her 5 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Diyarbakır'da Madencilik ve Taş Ocakçılığı, İnşaat, Ulaştırma ve Depolama, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor Ve İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörleri dışında kalan part-time çalışana sahip olan işyerleri eleman temininde güçlük çekmektedir.

Part-time çalışanı olan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 23'te sunulmuştur.

Grafik 23: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır'da part-time çalışanı olan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin Diyarbakir ile Türkiye geneli sıralaması birbirinden farklıdır. Diyarbakir ilinde part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme nedenleri içerisinde Önerilen Ücretin Düşük Bulunması oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür. Part-time çalışın istenen işlerde ücretler çalışmak isteyenler için problem teşkil etmemektedir.

İSTİHDAM ARTIŞ/AZALIŞ BEKLENTİSİ

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işverenlerin işyerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu kapsamda işverenlere 2016 yılı Mart-Nisan döneminin öngören istihdam artış ya da azalışına ilişkin tahminleri alınmıştır. İşverenlerin şu an ki mevcut istihdamlarını esas alarak dört seçeneğe bir yanıtlama vermeleri talep edilmiştir. Buna göre mevcut istihdam işverenin öngörüsüne göre ya artış gösterecek ya azalacak ya da değişmeyecektir. Bu üç seçeneğin dışında işverenin fikrim yok söyleme seçeneği de mevcuttur.

İşyerlerinin çalışma biçimlerine göre diğer bir anlamda özelliklerine göre net istihdam değişim oranları tabloda gösterilmiştir.

Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyerinin Çalışma Biçimi	NİDO
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerleri	1,0%
İhracat Yapan İşyerleri	9,1%
Part-time Çalışanı Olan İşyerleri	5,0%
Genel Toplam	3,3%

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır'da vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 1 oranında mevcut istihdamın artacağı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam artışı yüzde 9,1, part-time çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 5 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi yüzde 3,3'tür.

İhracat yapan işyerleri kapasitelerini yüksek oranda arttırma eğilimindedirler. Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda NİDO vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9, ihracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve part-time çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,6'dır. Part-time çalışanı olan işyerlerinde vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin oranı Diyarbakır ili için Türkiye ortalamasının altında iken diğer göstergelerde ortalamanın üstündedir.

Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde istihdam azalışı beklenen sektör olmadığı görülmektedir. Aynı tabloyu Türkiye geneli için incelediğimizde sadece eğitim sektöründe istihdam azalışı beklendiğini diğer sektörlerde ise istihdam artışı beklendiği görülmektedir.

Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Gayrimenkul Faaliyetleri	40	13,3%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	86	12,5%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	25	10,2%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	26	6,8%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	65	6,3%
İmalat	366	5,3%
İnşaat	760	4,2%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	70	3,4%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	369	3,2%
Eğitim	58	2,9%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	39	2,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	24	2,1%
Bilgi ve İletişim	11	2,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	130	0,9%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	1	0,9%
Ulaştırma ve Depolama	245	0,1%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	0	0,0%
Genel Toplam	2.314	3,3%

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır'da Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektörünün herhangi bir değişiklik beklememektedir. Bunun yanı sıra Gayrimenkul Faaliyetleri, yüzde 13,3 oranında 40 kişilik mevcut istihdamda artış bekleyerek sektörler arasında en yüksek oranda artış bekleyen sektör olmuştur. Yüzde 12,5'lik bir oranla bu sektörü Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörü takip etmektedir ki burada da 86 kişilik istihdam artışı beklentisi söz konusudur. Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe yüzde 10,2 oranında istihdam artışı beklenmektedir.

Türkiye genelinde de ilk sırada İnşaat sektörü bulunurken daha sonra Bilgi ve İletişim ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörleri gelmektedir. Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda istihdam azalışı beklenen meslek grubu bulunmamaktadır. Türkiye genelinde tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir.

Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	430	6,3%
Profesyonel Meslek Mensupları	186	4,2%
Nitelikli Tarım, Ormanlık ve Su Ürünleri Çalışanları	5	4,2%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	312	3,9%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	434	3,6%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	142	3,3%
Yöneticiler	7	0,6%
Hizmet ve Satış Elemanları	31	0,4%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	8	0,3%
Genel Toplam	1.555	3,3%

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır'da meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde; 434 kişilik istihdam artışı beklentisiyle ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu ilk sırada yerini almıştır. Bu meslek grubunu sırasıyla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grupları takip etmektedir.

Meslek gruplarına net istihdam değişim oranları açısından baktığımızda yüzde 6,3 oranında Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanların ilk sırada olduğu görülmektedir. Aynı şekilde takip eden sektörler de sırasıyla şu oranlarda belirlenmiştir; Profesyonel Meslek Mensupları yüzde 4,2'lik oranında, Nitelikli Tarım, Ormanlık ve Su Ürünleri Çalışanları yüzde 4,2 ile net istihdam oranında değişiklik beklenmekte, diğer bir anlamda bu ölçüde bir mevcut istihdam artışı beklenmektedir.

Türkiye genelinde de en yüksek oranda Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar Meslek grubunda istihdam artışı beklenmektedir. Daha sonra Tesis ve Makine Operatörleri İle Hizmet ve Satış Elemanları gelmektedir. Diyarbakır'da en fazla istihdam artışı beklenen sektörün İnşaat olması meslek gruplarında kendini göstermiş ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekleri en üst sıralara taşımıştır.

Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Beden İşçisi (Genel)	Servis Şoförü (Okul)
Ağır Kamyon Şoförü	Beden İşçisi (İnşaat)
Minibüs Şoförü	Güvenlik Görevlisi
Temizlik İşçisi (El İle - Cadde, Sokak, Park Vb.)	Isı Yalıtımcısı
Mermer İşçisi	Kalıpçı-Pres
Sıvacı	Alçı Sıva Uygulayıcısı
Makineci (Dikiş)	Demir Doğramacı
Temizlik Görevlisi	Taş Duvarcı-İnşaat)
Beden İşçisi (İnşaat)	Satış Danışmanı
İnşaat Boyacısı/Boyacı	Satış Temsilcisi / Plasiyer
Taş Duvarcı-İnşaat)	Şoför-Yük Taşıma
Tarım İşçisi (Tarla Ürünleri)	Sıvacı
Sıvacı (Çimento Alçı)	İnşaat Boyacısı/Boyacı
Elektrikçi (Genel)	Pazarlamacı
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	Diğer Sıhhi Tesisat İşçileri ve Boru Tesisatçıları

Kaynak: İPA 2015

En fazla istihdam artışı beklenen meslekler ile istihdam azalışı beklenen meslekler içerisinde İnşaat sektörüne ait mesleklerin ağırlıklı olması dikkat çekicidir. İstihdam azalışı beklenen mesleklerin daha fazla eğitim gerektirmeyen meslekler olması yine dikkat çekicidir. Mesleklerdeki istihdam artışı veya azalışının olacağına bilinmesi işgücü piyasasının hareketliliğinin sağlanması açısından önemli bir analizdir. Bu çalışma ile doğru ve kalıcı istihdamın sağlanmasına ve kaynakların verimli kullanılmasına rehberlik ve veri kaynağı teşkil etmek amaçlanmaktadır.

Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler

Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	İhracat Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler
Ağır Kamyon Şoförü	Beden İşçisi (Genel)	Ağır Kamyon Şoförü
Temizlik Görevlisi	Makineci (Dikiş)	Minibüs Şoförü
Çöp Tasnif Ediciler	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Sıvacı
Seramik İmal İşçisi	Diğer Cam ve Seramik Fırın İşçileri	Temizlik Görevlisi
Çöpçü	Pestil İmalat Elemanı	Taş Duvarcı-İnşaat)
Çırcır Makinesi Operatörü	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	Beton Direk Kalıp Hazırlama İşçisi
Servis Komisi	Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	İnşaat Boyacısı/Boyacı
Makine Teknikeri	Kasiyer	Beden İşçisi (İnşaat)
Diğer Makine Teknisyenleri	Diğer Makine Teknisyenleri	İnşaat Ustası
Pamuk Kesme Makinesi İşçisi	Makine Teknikeri	Elektronik Teknisyeni
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim
Kasiyer	Ütücü	Spor Hakemi
Forklift Operatörü	Maden Mühendisi	Soğutma Sistemleri Teknisyeni
Elektrik-Elektronik Teknolojisi Teknisyeni	İdari İşler Müdürü	Makine Mühendisi

Kaynak: İPA 2015

Net istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir.

Örneğin net istihdam artışı beklenen ilk meslek Beden İşçisi (Genel) olmasına rağmen vardiyalı çalışma ve part-time çalışanı yapılan işyerlerinde ise Ağır Kamyon Şoförü mesleği ön plana çıkmıştır. Bunlara ek olarak ihracat yapılan işyerlerinde ise Beden İşçisi (Genel) mesleği en fazla istihdam artışı beklenen meslek olmuştur.

Bu çalışma bize işyerlerinin özelliklerine göre ihtiyaçları doğrultusunda istihdam artışı veya azalışı beklenen mesleklerin değişebileceğini diğer bir deyişle ihtiyacın mesleğe yansıtacağını göstermektedir.

İstihdam artış/azalış beklentisi bölümünde buraya kadar istihdam artış/azalış beklenen kişi sayısına ve özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur. Bu tabloda ise istihdam artışı/azalış bekleyen veya fikri olmayan işyerlerine ilişkin verilere yer verilecektir.

Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

Sektörler	İstihdam Artışı %	İstihdam Azalışı %	İstihdam Değişmeyecek İşyeri %	Fikrim Yok %
Gayrimenkul Faaliyetleri	40,0%	0,0%	0,0%	60,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	25,4%	0,0%	38,1%	36,5%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	25,0%	0,0%	25,0%	50,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	20,0%	0,0%	60,0%	20,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	19,0%	0,0%	53,5%	27,6%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	17,2%	6,9%	41,4%	34,5%
İmalat	16,6%	1,8%	54,5%	27,1%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	15,4%	4,8%	50,2%	29,6%
Bilgi ve İletişim	12,5%	12,5%	50,0%	25,0%
Eğitim	12,3%	1,4%	49,3%	37,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	10,0%	0,0%	40,0%	50,0%
Madencilik ve Taş Ocaklığı	9,4%	3,1%	68,8%	18,8%
Ulaştırma ve Depolama	8,8%	4,9%	56,9%	29,4%
İnşaat	7,9%	2,1%	64,4%	25,6%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	6,4%	1,6%	66,4%	25,6%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	5,1%	2,5%	49,4%	43,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0%	0,0%	25,0%	75,0%
Genel Toplam	12,3%	2,9%	55,8%	29,0%

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre Diyarbakır'daki işverenlerin istihdam artışı-azalışı beklediği ya da değişiklik olmayacağını belirttiği ya da fikrim yok diye bahsettiği işyeri oranları Tablo 58'de görülmektedir.

Araştırma kapsamına giren Diyarbakır'daki işyerlerinin yaklaşık yüzde 29'unun geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yaklaşık yüzde 42'dir. Yine Diyarbakır'da işyerlerinin yaklaşık yüzde 55,8'i istihdamının değişmeyeceğini belirtirken bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,6'dır. Diyarbakır ilinde yaklaşık her sekiz işyerlerinden biri geleceğe pozitif şekilde bakarak istihdamlarının artacağını tahmin ederken sadece yüzde 2,9'u istihdamlarında azalış beklentisi içindedir. Türkiye genelinde ise yüzde 16,4'ü istihdam artışı beklerken, yüzde 3,2'si istihdam azalışı beklemektedir.

Sektörel olarak bakıldığında ise; Diyarbakır'da en yüksek oranda istihdam artışı bekleyen sektör yüzde 40 ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörü iken en çok azalış Bilgi ve İletişim sektöründe yüzde 12,5 oranındadır. Araştırmadan çıkan diğer bir sonuç ise Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektöründe ne artış ne de azalış beklenmemektedir ve hatta hiçbir değişiklik olmayacağı yönünde sonuçlar elde edilmiştir.

Bunun yanı sıra yüzde 75 gibi yüksek bir oranda Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektörünün geleceği ile ilgili fikir beyan edilmediğine dair sonuç ortaya çıkmıştır.

Tablo 59'da Diyarbakır ilindeki işyerlerinin özelliklerine göre istihdam beklentileri değerlendirilmiştir.

Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşyeri Özellikleri	İstihdam Artışı Bekleyen İşyeri %	İstihdam Azalışı Bekleyen İşyeri %	Değişmeyecek Olan İşyeri %	Fikrim Yok İşyeri%
İhracat Yapan İşyeri	34,8%	0,0%	49,6%	15,6%
Vardiya Yapan İşyeri	18,1%	3,7%	49,9%	28,3%
Kısmi Çalışanı Olan İşyeri	32,5%	1,9%	56,4%	9,3%
Toplam İşyeri	12,3%	2,9%	55,8%	29,0%

Kaynak: İPA 2015

Diyarbakır ilindeki işyerlerinden belirli özelliğe sahip olanların istihdam beklentilerine bakıldığında hepsinin birbirinden farklı özellikler içerdiği görülmektedir. Ancak ihracat yapan, vardiyalı çalışma yapılan ve Part-time çalışmanın olduğu işyerlerinde işyerleri ağırlıklı olarak istihdam artışı/azalışı beklenmektedir. Diyarbakır ilinde ihracat yapan işyerlerinde istihdam azalışı beklenmemektedir. Diyarbakır ilinde ihracat yapan işyerlerinin istihdam artışı konusunda daha pozitif olduğu görülmektedir.

SONUÇ

Diyarbakır İşgücü Piyasası Analizi raporunun, 16 Mart-30 Nisan 2015 tarihleri arasında Diyarbakır ilinde gerçekleştirilen Talep Araştırması çerçevesinde öne çıkan amaçlarından bir tanesi en genel anlamıyla aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamaktır. Diğer amaç ise işgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Dolayısıyla bu raporun bulguları raporun veri sağlama kapasitesi ve ihtiyaçların tespitine yönelik katkı ve öneriler açısından değerlendirilebilir.

Talep Araştırması, Diyarbakır ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, Talep Araştırması'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir. Veri anlamında kısıtlılık ise işgücü talebi araştırmasının sadece 10 ve fazla çalışanı olan işyerlerine odaklanmasıdır. Bu anlamda iki tespit yapılabilir. Birincisi 1-9 kişi büyüklüğüne düşmüş işyerlerinin azımsanamayacak kadar çok olmasıdır. Dolayısıyla Talep Araştırması sonucunda yapılan analiz ve veri gruplamaları, 1-9 kişi çalıştıran sadece bazı işyerlerini kapsamıştır. İkinci tespit ise araştırmaya çerçevesinde görüülen işyerlerinin toplam istihdam anlamında Diyarbakır özelinde beyan edilen sadece 47.295 çalışanı kapsıyor olmasıdır. Buna tarım sektörü, kayıt dışı sektör ve kamu sektörünün payları da eklendiğinde elde edilen verilerin sadece kısıtlı sayıda işyeri ve çalışan açısından geçerli olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Yine de bu raporun sonuçlarına bu kısıtlılıklar göz önünde tutularak bakıldığında mevcut veriler ışığında bir takım değerlendirmeler ve öneriler yapmak mümkündür.

Diyarbakır 'da çalışma yaşı kapsamındaki nüfus Türkiye genelinden daha düşük eğitimlidir. Buna ek olarak Diyarbakır ilinde çalışma yaşı kapsamındaki kadın nüfus, erkek nüfustan daha az eğitimlidir. İşsizlik oranlarına bakıldığında, Diyarbakır'da eğitim yükseldikçe işgücüne katılım da yükselmektedir. Bu veriler kadınların ve gençlerin işgücüne katılım oranının ve istihdam olanaklarının artması, işsizlik oranlarının ise azalması için kadınlara ve gençlere önem verilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Dolayısıyla düzenlenecek olan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin öncelikli hedef kitlesi kadınlar ve gençler başta olmak üzere işsizler, diğer bir hedef kitlesi ise işgücü dışında kalan nüfus olmalıdır.

Arz ve talep eşleştirmeleri düşünüldüğünde, 2014 yılı itibarıyla Diyarbakır ili açık iş sayısı 5.489 Yapılan başvurulardan işe yerleştirilmiş olanların sayısı ise 2.591 kişidir. 2015 yılının ilk altı aylık

dönemini göz önüne aldığımızda, Diyarbakır ili açık iş sayısı 8.679 Yapılan başvurulardan işe yerleştirilmiş olanların sayısı ise 5.143 olmuştur. Dolayısıyla bir önceki yıla istinaden 2015 yılında Diyarbakır'da açık iş sayısı ve işe yerleştirme sayısında artma söz konusudur. Ayrıca Diyarbakır genelinde işsizliğin en yüksek olduğu yaş grubunun da 15-24 yaş grubu olduğu ve işe başvuruların çok büyük oranda ilkökul ve ortaokul mezunları tarafından yapıldığı gözlenmektedir. Bu veriler ışığında Diyarbakır ili özelinde bu yaş grubu işgücünün eğitilmesi ihtiyacı olduğunu söylemek mümkündür. Bu anlamda düzenlenecek eğitimlerin hedef kitlelerinden ağırlıklı kısmının 15-24 yaş aralığındaki işgücü olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Arz ve talep eşleştirmeleri anlamında, yapılan eşleştirmeler sonucunda gönderilen kişilerin işveren tarafından kabul edilmeme nedenleri olarak; kişilerin Yeterli İş Tecrübesine Sahip Olmaması, Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Olmaması ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübeye Sahip Olmaması gibi nedenler görülmüştür.

İşgücü talebi açısından bakıldığında Diyarbakır ili özelinde İdari ve Destek Hizmetleri, İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret İle İnşaat sektörlerinin hem işyeri sayısı, hem çalışan dağılımı, hem açık iş, hem işe giriş-çıkışlar, hem de gelecekte istihdam artışı anlamında ağırlıklı bir yere sahip olduğu açıkça görülmektedir. Dolayısıyla düzenlenecek olan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin kısa vadede bu sektörlerin ihtiyaçlarına yönelmesi olumlu sonuçlar yaratabilir.

İşgücü piyasası analizlerinde temel göstergelerden birisi olan açık iş oranı toplam açık iş sayısının yanı sıra sektörlerin istihdam büyüklüklerini de dikkate almaktadır. Açık iş oranı yüksek olan sektörlerin ağırlıklı sektörlerle ek olarak büyüme potansiyeli taşıdığını söylemek yanlış olmayacaktır. Düzenlenecek olan işgücü yetiştirme programlarının özellikle de orta vadede (1 yıl) Net İstihdam Değişim Oranı yüksek olan sektörlerin ihtiyaçlarına yönelik olması işgücü arzı ve talebi eşleştirmeleri açısından olumlu sonuçlar verebilir.

Son olarak ise dikkat edilmesi gereken önemli bir unsur, araştırma kapsamında Diyarbakır ili işgücü piyasasına meslek grupları açısından bakıldığında en fazla çalışan sayısının hem kadınlar, hem de erkekler için Nitelik Gerektirmeyen işlerde yoğunlaştığıdır. Ayrıca temininde güçlük çekilen mesleklerde de Ağır Kamyon Şoförü, Muhasebeci, Satış Danışmanı, Pazarlamacı, Makineci(Dikiş), Mermer İşçisi meslekleri öne çıkmaktadır. Bu durumda Diyarbakır ilinde işgücü talebi açısından, bazı meslekler de bedensel yeterlilik ön plana çıkarken bazı mesleklerde ise mesleki bilgi aranmaktadır.

İşverenlerin gelecek ile ilgili olumlu beklentileri işgücü piyasasında talep yaratacaktır. Bu işgücü talebiyle arzı eşleştirerek Diyarbakır'da istihdamı artırmak üzere aşağıdaki öneriler değerlendirilmelidir:

- İŞKUR'un işsiz kayıtlarında sayısal olarak işgücü piyasasında mevcut talebin çok üstünde olan işsizlere yönelik, onları istihdama dâhil edecek şekilde kurslar düzenlenmelidir
- İşverenlerin nitelik gerektiren mesleklerde eleman talebine karşılık, sistemde kayıtlı iş arayanlara niteliklerini geliştirmek üzere eğitimler vererek, bu kayıtlı işgücünü işverene sunmak üzere işyeri ziyaretleri fazlalaştırılabilir.
- Diyarbakır'da belli bir ağırlığı olan tarım sektöründe meydana gelecek olası daralma tarımdan ayrılan kesimin kente göç etmesine neden olabilir. Bu nedenle, tarım sektöründen ayrılan kişiler ve özellikle kadınlar göz önüne alınarak bu bireylerin istihdamını sağlayacak eğitim faaliyetleri düzenlenmesi de gerekmektedir.
- İşgücü piyasasında kadınlar ve gençlerin istihdama katılım oranlarını yükseltmek amacıyla hedef kitlesi gençler ve kadınlar olan eğitim programları düzenlenmelidir.
- Dezavantajlı grubun işgücüne katılımını ve istihdamını artırmak için kontenjanları dolduramayan işverenler ile işbirliği yapılarak uygun mesleki eğitim programları hazırlanmalıdır.
- Mesleki eğitim programları çerçevesinde, örgün öğretimden ayrılan genç nüfusu ve açık iş taleplerini birlikte değerlendirerek, işgücü piyasasına dâhil edecek şekilde eğitim başlıkları belirlenmelidir.
- Kadınların istihdama katılımını artırmak amacıyla aktif işgücü piyasası politikaları kapsamında gerektiği takdirde mesleki eğitim kurslarına katılımı artıracak teşvik politikaları uygulanmalıdır.
- Özellikle Diyarbakır ilimizde temininde güçlük çekilen mesleklerde temininde güçlük çekilme sebeplerinin başında bu mesleklerdeki kişilerin yeterli iş tecrübesi ve gerekli bilgi beceri yetersizliği öne çıkmaktadır. Bu paralelde hem kişisel gönderme kolaylığı hem de bu yönde pratik çözüm olması açısından "işbaşı" (staj) programlarına ağırlık verilmelidir.

Diyarbakır 'da ki işgücü talebini kurum vasıtasıyla karşılayabilmek için Diyarbakır İŞKUR İl Müdürlüğü:

- İşe yerleştirme olanaklarını kamuyla paylaşmalı
- Düzenli periyotlarla işe yerleştirmelere ve eğitim faaliyetlerine ilişkin istatistikleri kamuoyuna duyurmalı
- Kurum veri tabanında yüksek nitelikli iş arayanların oranını arttırmalı
- İşyeri ziyaretleri düzenli olarak yapılmalı

- İşgücü eğitim kurslarından mezunların olan kişilerin takibi yapılmalı

KAYNAKÇA

DPT (2007) Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) İşgücü Piyasası, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları, İPA

İŞKUR, İşgücü Piyasası Araştırma Raporları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK; Hane halkı İşgücü Anketleri

EKLER

Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu

2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik
1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) **üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası** verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam
İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası : .....

Örnek No : .....

İşletmenin Yasal Unvanı : .....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE	:	.....
MAHALLE	:	.....
Cadde/Sokak	:	.....
İÇ/DIŞ KAPI NO	:	.....
TELEFON/FAKS/E-POSTA	:	.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:	.....	Unvanı	:
Tarih	:	Telefonu	:
E-Posta	:	İmza/Kase:	

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet Hayır
↓
(.....) Yılından bu yana

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi İşbaşı Eğitim Programları Çalışanlara Yönelik Eğitim

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) Kısa Çalışma Ödeneği

Mevzuat Danışmanlığı İşveren Danışmanlığı

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet Hayır

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet Hayır

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet Hayır

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARIYLA ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐	⇒	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐	⇒	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐	⇒	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐	⇒	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐	⇒	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐	⇒	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	2-9 İstihdamlı İşyeri Sayısı	Toplam
ADANA	4.255	240	4.495
ADYAMAN	800	22	822
AFYONKARAHİSAR	1.375	59	1.434
AĞRI	461	9	470
AKSARAY	785	29	814
AMASYA	627	27	654
ARDAHAN	95	5	100
ARTVİN	343	21	364
AYDIN	1.962	116	2.078
BALIKESİR	2.252	135	2.387
BARTIN	421	22	443
BATMAN	1.039	16	1.055
BAYBURT	99	3	102
BİLECİK	431	23	454
BİNGÖL	541	6	547
BİTLİS	433	8	441
BOLU	629	36	665
BURDUR	507	31	538
ÇANAKKALE	988	60	1.048
ÇANKIRI	252	15	267
ÇORUM	1.043	36	1.079
DENİZLİ	2.961	148	3.109
DİYARBAKIR	2.502	56	2.558
DÜZCE	1.028	24	1.052
EDİRNE	715	52	767
ELAZIĞ	1.310	38	1.348
ERZİNCAN	393	11	404
ERZURUM	1.199	40	1.239
ESKİŞEHİR	2.068	115	2.183
GAZİANTEP	3.435	207	3.642
GİRESUN	842	26	868
GÜMÜŞHANE	192	3	195
HAKKARİ	201	8	209
HATAY	2.208	128	2.336

İĞDIR	238	6	244
ISPARTA	675	54	729
KAHRAMANMARAŞ	1.805	59	1.864
KARABÜK	458	26	484
KARAMAN	477	26	503
KARS	279	14	293
KASTAMONU	701	36	737
KAYSERİ	3.307	153	3.460
KIRIKKALE	405	32	437
KIRKLARELİ	658	47	705
KIRŞEHİR	377	13	390
KİLİS	172	5	177
KONYA	4.466	200	4.666
KÜTAHYA	1.106	46	1.152
MALATYA	1.431	52	1.483
MANİSA	2.331	125	2.456
MARDİN	1.333	21	1.354
MERSİN	3.638	180	3.818
MUĞLA	2.537	231	2.768
MUŞ	426	10	436
NEVŞEHİR	780	23	803
NİĞDE	535	34	569
ORDU	1.313	52	1.365
OSMANIYE	897	34	931
RİZE	808	35	843
SAKARYA	1.984	113	2.097
SAMSUN	2.246	119	2.365
SİİRT	369	12	381
SİNOP	370	16	386
SİVAS	1.129	53	1.182
ŞANLIURFA	2.365	62	2.427
ŞIRNAK	613	5	618
TEKİRDAĞ	2.447	108	2.555
TOKAT	918	32	950
TRABZON	2.283	92	2.375
TUNCELİ	152	5	157
UŞAK	889	35	924

VAN	1.194	23	1.217
YALOVA	581	35	616
YOZGAT	613	29	642
ZONGULDAK	1.014	62	1.076
Tamsayım Toplam	88.712	4.090	92.802
Örnekleme Yapılan İller	10+ Örnekleme İşyeri Sayısı	2-9 İşyeri Sayısı	Toplam
ANKARA	6.911	979	7.890
ANTALYA	4.289	444	4.733
BURSA	2.931	427	3.358
İSTANBUL	8.493	3.311	11.804
İZMİR	6.276	750	7.026
KOCAELİ	4.201	210	4.411
Örnekleme Toplam	33.101	6.121	39.222
Genel Toplam	121.813	10.211	132.024

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin işsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyumsuzluğudur.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$\text{Genç İşsizlik Oranı} = \frac{15 - 24 \text{ Yaş Grubu İşsiz}}{15 - 24 \text{ Yaş Grubu İşgücü Arzı (İstihdam + İşsiz)}}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek “zamana bağlı eksik istihdam” ve “yetersiz istihdam” kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığına ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri

arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlerle geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtım
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özellikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İstihdam Oranı} = \frac{\text{Toplam İstihdam}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (aynı ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İşgücü} = \text{İstihdam Edilenler} + \text{İşsizler}$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 16 Mart - 30 Nisan tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İşgücüne Katılım Oranı} = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam + İşsiz)}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler, çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar: Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6. Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı} = \frac{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus} - \text{İşgücü}}{\text{Kurumsal Olmayan Nüfus}} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İşsizlik Oranı} = \frac{\text{İşsiz}}{\text{İşgücü Arzı}(\text{İstihdam} + \text{İşsiz})} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı İstihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$\text{Kayıtdışı İstihdam Oranı} = \frac{\text{Kayıtdışı İstihdam}}{\text{Toplam İstihdam}} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapisane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksikliği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranının yüzde olarak ifadesidir.

$$\text{Yaş Bağımlılık Oranı} = \frac{0 - 14 \text{ Yaş Nüfus} + 65 \text{ Yaş ve üstü Nüfus}}{15 - 64 \text{ Yaş Nüfus}} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Ek 4- Ek Tablolar

SEKTÖRLERE GÖRE İPA SONUÇLARI-2015/1.DÖNEM							
Sektör	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 Haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	36	1.011	11	11	64	1,1%	6,3%
İmalat	267	6.449	129	141	343	2,0%	5,3%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	4	160	0	42	0	0,0%	0,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	5	246	0	3	25	0,0%	10,2%
İnşaat	616	10.585	160	106	443	1,5%	4,2%
Toptan ve Perakende Ticaret	559	8.812	100	264	277	1,1%	3,1%
Ulaştırma ve Depolama	110	4.265	2	20	4	0,1%	0,1%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	89	1.432	0	35	33	0,0%	2,3%
Bilgi ve İletişim	17	260	3	7	5	1,2%	2,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	11	129	0	2	1	0,0%	0,9%
Gayrimenkul Faaliyetleri	6	299	1	0	40	0,4%	13,3%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	68	686	2	7	86	0,3%	12,5%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	141	7.993	2	14	70	0,0%	0,9%
Eğitim	76	2.001	3	23	57	0,2%	2,9%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	66	2.078	8	35	70	0,4%	3,4%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	9	379	0	0	26	0,0%	6,8%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	31	510	9	19	11	1,6%	2,1%
Genel Toplam	2.111	47.295	432	730	1.555	0,9%	3,3%

EK:5 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri

2015 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yanında 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri de ziyaret edilmiştir.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistik Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

Çalışma kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için hem Türkiye geneli il düzeyinde tahmin üretilebilirken 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri için sadece Türkiye geneli için tahmin üretilebilmektedir. Söz konusu işyerleri için il düzeyinde tahmin üretilmemiştir. Bu nedenle raporun bu bölümüne kadar 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerinin verileri kullanılmamıştır. Bu bölümde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin illerinde ziyaret ettikleri 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine ilişkin veriler paylaşılacaktır.

2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine uygulanan soru kâğıdı uygulanmıştır. Çalışmanın metodolojisi açısından her iki büyüklükteki işyerleri için bir farklılık bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde çalışma kapsamında toplam 10 bin 211 adet 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir. Bu işyerlerinin 6 bin 512 tanesine soru kâğıdı uygulanırken 3 bin 699 tanesinden çeşitli nedenlerle cevap alınamamıştır.

Bu kapsamda Diyarbakır ilinde 56 işyeri ziyaret edilmiş olup, söz konusu işyerlerinin 41 tanesi için soru kâğıdı uygulanmıştır. Bu bölümde 41 işyerinden elde edilen veriler üzerinde durulacaktır. Söz konusu veriler ham veriler olup, genelleştirme katsayısı Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde verildiği için genelleştirilmiş verilerin il düzeyinde bilgi veren bir çalışmada kullanılmasının uygun olmayacağı düşünülmüştür. Ayrıca 2 ile 9 kişi arası işyerlerine ait veriler ili genellemediği için 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin verileri ile karşılaştırma yapılmamıştır.

Çalışma kapsamında Diyarbakır ilinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı 41 işyerine soru kâğıdı uygulanmış olup bu işyerlerinin yaklaşık yüzde 20'si Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir.

Tablo 2 İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektör	İşyeri	Erkek	Kadın	Toplam
Toptan ve perakende ticaret	8	23	4	27
İmalat	5	23	1	24
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5	41	6	47
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3	4	5	9
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3	12	1	13
Ulaştırma ve depolama	3	8	2	10
Finans ve sigorta faaliyetleri	3	6	1	7
Diğer hizmet faaliyetleri	2	14	0	14
Eğitim	2	10	0	10
Kültür, sanat eğlence, dinlenme ve spor	2	8	1	9
İnşaat	1	1	0	1
Madencilik ve taş ocakçılığı	1	2	0	2
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	1	0	1
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1	1	0	1
Bilgi ve iletişim	1	1	0	1
Toplam	41	155	21	176

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamındaki 17 sektörün 15 tanesinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir.

Söz konusu işyerlerinde toplam 176 kişi çalışmaktadır. Bu işyerlerinde çalışanların yaklaşık yüzde 12'si kadın, yüzde 88'i erkektir. En fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olmasına rağmen en fazla çalışan Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründedir.

41 işyerinden 4 tanesinde 19 kişilik açık iş olduğu tespit edilmiştir. Açık iş olan meslekler ise sırasıyla Garson (Servis Elemanı)(10), Servis Komisi(2), Fizik Öğretmeni-Ortaöğretim(1), Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim(1), Kimya Öğretmeni-Ortaöğretim(1), Hemşire(1), Kebap Ustası(1), Aşçı(1), Gözleme Ustası(1)dir.

Toplamda 14 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde en fazla güçlük çekilen meslekler sırasıyla Sigortacılık Meslek Elemanı(2), Garson (Servis Elemanı)(2), Kimya Öğretmeni-Ortaöğretim(1), Muhasebeci(1), Fizik Öğretmeni-Ortaöğretim(1), Servis Komisi(1), Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim(1), Cilt Bakım Ve Güzellik Meslek Elemanı(1), Hemşire(1), Makyöz-Makyör(1), Aşçı, Satış Elemanı (Toptan) (1)'dir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenine bakıldığında yüzde 60,5 Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, yüzde 50 oranında Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, yüzde 47,4 oranında Bu meslekte işe başvuru yapılmaması, yüzde 36,8 oranında Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi, yüzde 21,1 oranında Önerilen

ücretin az bulunmasıdır. Vardiyalı çalışma olması teminde güçlük çekilme nedeni olarak gösterilmemektedir.

Diyarbakır ilinde çalışma kapsamında ziyaret edilen 2 ile 9 kişi arası istihdam eden işyerlerinde istihdamın bir yıl sonra toplamda artacağı tahmin edilmiştir. İstihdamın yüzde 9 oranında artacağı öngörülmüştür.

Tablo 2 İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen Meslekler

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler		İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler	
Meslek	Sayı	Meslek	Sayı
Mermer Çıkarma İşçisi	10	Temizlik Görevlisi	1
Maden Mühendisi	2	Fen Bilgisi Öğretmeni-İlköğretim	1
Sigortacılık Meslek Elemanı	2	Sosyal Bilgiler Öğretmeni-Ortaöğretim	1
Kebap Ustası	1	Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim	1
Aşçı	1	Türkçe Öğretmeni	1
Garson (Servis Elemanı)	1		
Hemşire	1		
Servis Komisi	1		
Satış Danışmanı	1		
Gözleme Ustası	1		

Kaynak: İPA 2015

İstihdam artışı verilen mesleklerle azalışı bildirilen mesleklere birlikte bakıldığında toplamda 16 kişilik bir artış olacağı belirtilmiştir.